דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב

היום בדבר

- דרמות גדולות לא יהיו שם — יוסי מלמן
- גרעון עמוק, יובש כחוק – אמיר אורן, וואשינגטון
- מס נמוך דלק זול — טדי פרויס
- ה"אגודה" — לא בג'נבה, בלוגאנו — נח זבולוני
- ספורט (עמ' 9—10) כל הארץ (עמ' 5)
- רפואה ומדע (עמ' 11) כוכבים (עמ' 12)

מזג אויר

(ע). — תחזית מזג האויר להיום: גשם בצפון ומרכז הארץ. בחרמון שלג.
ירושלים 4—10, רמת־הגולן 4—9, נהריה 9—15, צפת 3—8, חיפה 10—15, טבריה 8—16, נצרת 7—12, עפולה 5—15, שומרון 6—12, תל־אביב 9—15, לוד 8—15, יריחו 8—18, עזה 9—15, באר־שבע 7—15, אילת 9—19.

יום ראשון, ט' בשבט תשמ"ו, 19 בינואר 1986 ● גליון 18716 ● השנה השישים ואחת
היום 12 עמודים ● המחיר 63 אג' (כולל מע"מ)

לראשונה בהיסטוריה: פגישת ראשי ממשלות ישראל וספרד

גונזאלס יבוא היום במיוחד להולנד לפגישה עם פרס

מדריד מדגישה "הקשר בין העם היהודי לעם הספרדי" ● עתוני ספרד: סוכמה עסקת נשק גדולה ● שמיר משבח מפלגת העבודה

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של "דבר"

בפעם הראשונה בהיסטוריה של שתי המדינות, ייפגשו היום ראשי הממשלות של ישראל וספרד. הפגישה תהיה בהאג בירת הולנד, ופליפה גונזאלס יגיע לשם במיוחד כדי להיוועד לשיחה בארבע עיניים, ולאחר מכן למסיבת עתונאים משותפת, עם שמעון פרס.

שמעון פרס יפגוש בהאג גם את ראש ממשלת הולנד רוד לוברס, ושלושה ימים אחר־כך יסע ללונדון ויפגש עם מרגרט תאצ'ר. בשבוע הבא ימשיך ראש הממשלה לגרמניה, לפגישה עם הקנצלר הלמוט קוהל.

הפגישה עם פליפה גונזאלס מתאפשרת לאחר שנציגי ספרד וישראל חתמו ביום ו' על מסמך משותף המדיני של כינון היחסים הדיפלומטיים בין שתי המדינות.

הטקס היה בחדר 507 במלון "פרומנאדה" בהאג. קודם לכן נמסר, כי משטרת הולנד הועמדה במצב כוננות מירבית, בעקבות אזהרות על התקפת מחבלים. הולנד משמשת כיום כנשיאה תורנית של השוק האירופי המשותף. ייצגו את ישראל בטקס החתימה סמנכ"ל משרד החוץ ישעיהו ענוג ושמואל הדס, נציגו הדיפלומטי הבכיר של ישראל במדריד, שעשוי מוצע כמועמד שריף לתפקיד השגריר הראשון. מטעם ספרד חתם על מסמך חידוש היחסים מקסימו דה־קוהל, מנהל מחלקת המזרח התיכון במשרד החוץ.

בהודעה שפורסמה לאחר ההחלטה של הממשלה במדריד, הודגשו הקשרים ההיסטוריים בין שתי המדינות ו"בין העם היהודי לעם הספרדי". שר החוץ של ספרד, פרנציסקו פרננדז אורדונז, ציין במסיבת עתונאים בבירת ארצו, כי ארצו מחוייבת להחלטות האו"ם 242 ו־338 ותומכת בפתרון בדרכי שלום של הסכסוך במזרח התיכון, בהשתתפות כל הצדדים הנוגעים בדבר, לרבות אש"ף. אורדונז הביע את התנגדות ארצו לסיפוח השטחים הכבושים בידי ישראל, ותמך בזכות ההגדרה העצמית של הפלשתינאים — כולל כינוס ועידה בין־לאומית לשלום במזרח־התיכון.

בהחלטת ממשלת ישראל שפורסמה בירושלים, הודגשו העמדות היסודות של ישראל, כולל נכונותה למשא ומתן לשלום בלי תנאים מוקדמים, ותוך הפניה לנאומו המדיני האחרון של ראש הממשלה שמעון פרס בכנסת.

פליפה גונזאלס

עתוני ספרד פירסמו בסוף השבוע ידיעות לפיהן סיכמו ספרד וישראל על עסקת נשק גדולה. לא היה אפשר לקבל אישור לידיעה מגורמים רשמיים.

כל המפלגות בספרד תמכו בהחלטת הממשלה, פרט למפלגה הקומוניסטית, אף כי גורמים מדיניים במדריד שבו והדגישו, כי כינון הקשרים עם ישראל לא יבוא על חשבון קשריה המסורתיים עם מדינות ערב.

שר החוץ יצחק שמיר בירך על ההחלטה ואמר, כי זהו "צעד היסטורי". הוא שיבח את כל האנשים והגורמים שהיו מעורבים בנסיונות להקמת הקשרים, לרבות משרד החוץ, משרד ראש הממשלה ומפלגת העבודה.

ספרד היא המדינה המערב־אירופית האחרונה המכוננת יחסים דיפלומטיים עם ישראל והיא החליטה על צעד זה לאחר שהצטרפה לקהיליה האירופית ב־1 בינואר.

הרודן הספרדי פרנציסקו פראנקו סירב להכיר בישראל, והממשלה שנבחרה לאחר מותו ב־1975 חששה מחרם נפט ערבי, והדגישה כי תכונן יחסים דיפלומטיים רק אם יינקטו, במקביל, צעדים שיביאו להכרה בזכויות הפלשתינאים.

ראש אגף מודיעין מסיים הבוקר את תפקידו

אלוף ברק: סיכוי קטן למו"מ ישראלי־ירדני

מזהיר מפני אפשרות שמצרים תחזור למעגל העימות ● חושש שאסד יציב עוד טילים בלבנון

מאת דן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים

ראש אמ"ן אלוף אהוד ברק מסיים הבוקר את תפקידו ומתמנה לתפקיד אלוף פיקוד המרכז. אלוף אמנון שחק (ליפקין) מסיים הבוקר את תפקידו זה והוא יתמנה לתפקיד בכיר אחר.

לסיכום שלוש שנות כהונתו בתפקיד ראש אמ"ן, אמר האלוף ברק בפגישת פרידה עם הכתבים לענייני ערבים ותא הכתבים הצבאיים, כי לדעתו יש סיכוי קטן מאוד לפתיחת תהליך מדיני בין ירדן לישראל. האלוף ברק העריך כי השנה־שנתיים הקרובות תהיינה שנים קשות למודיעין ולדרג המדיני בישראל. על כן הוא צופה אפשרות להתפתחות במזרח התיכון בקשת רחבה של תחומים:

● האלוף ברק צופה שהסכם השלום הישראלי־מצרי ימשיך להתרוקן מתוכנו, ומצרים תתקרב לעמדות הקונסנזוס הערבי. קיימת, לדעתו, אפשרות שמצרים תחזור בסופו של דבר למעגל העימות עם ישראל, אם כי לא תמלא תפקיד מוביל בחזית מלחמתית נגד ישראל.

● האלוף ברק מעריך, שבשנה־שנתיים הקרובות תוכרע השאלה בדבר הסיכויים להצטרפות ירדן לתהליך המדיני. לדעתו, בכל שהתהליך המדיני "ידרוך במקום", כן קיימת אפשרות שירדן תתקרב בעמדותיה המדיניות לעמדות הסורית.

אהוד ברק

● הסורים הולכים ומשלימים את בניין כוחם הצבאי. האלוף ברק מעריך, שאסד ימשיך לנסות לצמצם את חופש הטיס של ישראל מעל שמי לבנון, על ידי ביצור מערך טילי הסאם־2 בגבול סוריה־לבנון, ועל ידי המשך הצבתם בלבנון והוצאתם של טילי ג"מ נוספים. קיימת, לדעתו, אפשרות כי אם אסד ירגיש עצמו בטוח די הצורך, יציב טילי ג"מ נוספים על אדמת לבנון, להגנה על מערך טילי הסאם־2. היום מוצבות בגבול סוריה־לבנון שמונה סוללות טילי סאם־2. לפי שעה, לא מאותרות באיזור הגבול מחפרות טילים חדשות.

תקופת כהונה קצרה

סופר "דבר" מציין, כי החלפת ראש אמ"ן לאחר פחות משנתיים של כהונה בתפקיד היא ללא תקדים בצה"ל ועל כך נמתחה ביקורת. עד עתה שרתו ראשי אמ"ן תקופות ארוכות הרבה יותר ומעולם לא הוחלף ראש אמ"ן מרצונו לאחר תקופת שרות קצרה כל־כך בתפקיד הרגיש הזה.

שר הבטחון לשעבר משה ארנס הוא שנתן התחייבות לאלוף אהוד ברק, כי יסיים את תפקידו כראש אמ"ן ויעבור לתפקיד אחר בתום שנתיים של כהונה בראש אגף המודיעין. שר הבטחון יצחק רבין ניסה לשכנע את אהוד ברק שלא לעזוב את תפקידו, אך ללא הצלחה ושר הבטחון נמנע מלהפר הבטחה, שניתנה לאלוף ברק על־ידי קודמו.

ציידת הנאצים ביאטה קלארספלד, שהגיעה לביירות ביום ו', מציעה את עצמה כבת־ערובה במקום ארבעת היהודים המוחזקים בידי אנשי הארגון השיעי הקיצוני "ארגון המדוכאים עלי־אדמות". קלארספלד אמרה לכתבים, כי היא בטוחה, שאם יקחוה החוטפים כבת־ערובה "יזכו ביותר־פרסום לדרישותיהם". (צילום: א"פ)

השגריר נתניהו ניסה לטלפן ללשכת ג'ומייל

מנהיגי הדרוזים והשיעים בלבנון: נשים קץ לשלטונו של הנשיא

מאת אמיר אורן, סופר "דבר" בארה"ב

וואשינגטון, (מיוחד ל"דבר"). — שגריר ישראל באו"ם בנימין נתניהו הניח אתמול על שולחן מועצת הבטחון רשמקול ובו הקלטת נסיונה של מזכירתו לטלפן לארמון הנשיאות. היה זה בעיצומו של דיון על "מעשי האלימות" של ישראל בדרום לבנון. נתניהו הודיע, כי יוכל להשמיע את ההקלטה ולהוכיח, כי מגוחך להתגולל על ישראל ועל הנעשה בדרום לבנון, בעוד שאזורים אחרים בלבנון ובהם הבירה, ומוסדות השלטון בה מותקפים. שגריר לבנון פחורי התמרמר והשיב, כי הוא מקיים קשר רצוף עם ביירות. בתום הדיון הטילה ארה"ב וטו על הצעת ההחלטה.

דן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים מוסר כי הנהגת מפלגת הפלאנגות וראשי המיליציה הנוצרית בלבנון הקימו אתמול "ועדת חרום" כדי ללכד את השורות במחנה הנוצרי. זאת, נוכח האיומים שהשמיעו בסוף השבוע מנהיגי הדרוזים והשיעים, בהכרזתם "לקצר את שלטונו של הנשיא ג'ומאייל ולשים קץ לאלתר להגמוניה של הנוצרים בשלטון".

נשיא דרום תימן ברח במטוסו לאתיופיה

לונדון (א. פ. ורויטר). — חוסר ודאות ששרר אמש ביחס לגורלו של נשיא דרום תימן עלי נאצר מוחמד. מבצע פינוי האזרחים הזרים מחופי דרום־תימן נפסק אתמול, בהתחדש קרבות עזים בין כוחות המורדים והממשלה.

"קול ישראל" הודיע אמש במהדורת החדשות של חצות, כי מטוסו של נשיא דרום־תימן הגנראל עלי נאצר מוחמד נחת באדיס־אבבה, לשם ברח אחרי שמשטרו התמוטט. הידיעה על בריחתו של מוחמד באה מקשב "קול ישראל" מיקי גורדוס, שקלט שידורים ממטוסו של הנשיא הבורח.

קיסינג'ר בארץ: לא אהיה בורר בטאבה

(ע). — ד"ר הנרי קיסינג'ר, מי שהיה שר החוץ האמריקאי ופעל להשגת הסדר הביניים בין ישראל ומצרים וישראל—סוריה, אחרי מלחמת יום הכיפורים, בא ביום שישי לישראל עם רעייתו ננסי כאורח אוניברסיטת תל־אביב, שתעניק לו תואר דוקטור כבוד.

לכתב צה"ל אמר האורח בכניסתו לבית הנתיבות, שאין הוא שוקל אפשרות לשמש בורר בסכסוך טאבה. "לא, איני חושב שדבר זה יקרה", אמר.

בפגישה מאוחרת יותר עם עתונאים בעלת אופי בלתי רשמי, אמר קיסינג'ר, שאילו נתבקש לשמש בורר היה חייב ללמוד תחילה את החומר, לפני שיחליט על תשובתו. "כלומר, אינך דוחה את הנושא", הקשה כתב. "אבל גם אינני מקבל", הגיב קיסינג'ר.

(ראה גם מדור "אנשים" בעמוד 3).

המנכ"לים שוב לקהיר לניסוח שטר הבוררות

ייצאו כנראה רק בעוד שבועיים

מאת יוסי מלמן סופרו המדיני של "דבר"

אין עדיין מועד לפגישת פיסגה בין נשיא מצרים חוסני מובארק לראש הממשלה שמעון פרס. כך עולה משדר בע"פ שהעביר מובארק בסוף השבוע אל ראש הממשלה. עם זאת מביע נשיא מצרים את נכונותו להיפגש בקרוב עם ראש הממשלה. בשדר נקבע, כי ועדת המנכ"לים תצא לסיבוב שיחות נוסף בקאהיר, כדי לגבש את נוסח שטר הבוררות על טאבה ולקבוע לוח זמנים מדוייק לנירמול היחסים בין שתי המדינות. נראה כי המשלחות תצא רק בעוד שבועיים, לאחר שמנכ"ל משרד ראש הממשלה אברהם טמיר ישוב ממסעו באירופה. מקורות במשרד ראש הממשלה הביעו שביעות רצון מהשדר, שהובא לירושלים על־ידי מוחמד בסיוני, מיופה הכוח המצרי בשגרירותם בתל־אביב.

"גורבאצ'וב יודיע על כינון יחסים עם ישראל בפברואר"

משוכנעים דיפלומטים מערביים ומזרחיים בארה"ב

מאת אמיר אורן, סופר "דבר" בארה"ב

וואשינגטון, (מיוחד ל"דבר"). — דיפלומטים מערביים ומזרחיים גם יחד משוכנעים, כי מזכיר המפלגה הקומוניסטית הסובייטית מיכאיל גורבאצ'וב החליט לחדש את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל ולהודיע על כך בסמוך לסיום קונגרס המפלגה בחודש הבא, או אף בקונגרס עצמו.

עם זאת, ממשיכה ישראל לדחוק בממשל רייגן ללחוץ מבחינה כלכלית על ברה"מ, כדי להתיר יציאת יהודים.

זה כמה חודשים רווחות כאן הערכות, שלפיהן יוכרז עיתוי חידוש היחסים לתקופה שבין קונגרס המפלגה בפברואר לביקור גורבאצ'וב בוואשינגטון (ביוני או בספטמבר).

הערכות אלה ניזונו, בין השאר, מהערות מכוונות של דיפלומטים סובייטיים, שהתקבלו בספקנות. אולם, עתה סבורים דיפלומטים ממדינות מזרח־אירופיות אחדות, כמו גם ממדינות מערביות, שבדעת גורבאצ'וב ושר החוץ אדוארד שווארדנדזה לנצל את קונגרס המפלגה כדי להיפטר ממתנגדי חידוש היחסים עם ישראל. ייתכן שבנאומו לקראת סיום הקונגרס, יכלול גורבאצ'וב הודעה על חידוש היחסים ויביא בכך לאישורה, יחד עם עמדות מדיניות נוספות.

השר גור ידווח היום לממשלה על שביתת האחיות מחרתיים

הפרקליטות פועלת לקבוע שהשביתה "בלתי מוגנת"

מאת דנקה הרניש, סופרת "דבר"

פרקליטות המדינה פנתה ביום ו' האחרון לבית הדין לעבודה בבקשה לראות בשביתת האחיות, האמורה להתחיל מחרתיים, שביתה בלתי מוגנת.

השופט נחמן גוטמן דחה את ההחלטה עד מחר. למעסיקים יש גם אפשרות לבקש צו־מניעה ברגע שהשביתה תפרוץ. כזכור, האחיות הודיעו שלא יכבדו צווים. ואם השביתה תתחיל ינטשו את בתי החולים.

הבוקר ידווח שר־הבריאות מרדכי גור לממשלה על ההתפתחויות בעניין סכסוך עבודה של האחיות. היום יתקיימו מגעים בין הסתדרות האחיות ובין מעסיקים ממשלתיים, קופת־חולים הכללית ו"הדסה" ירושלים. אתמול התקיימו מגעים שהסתיימו בלא־כלום.

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד אמר, שההסתדרות עשתה עם האחיות כברת־דרך ארוכה לפתרון המשבר ויישוב הסכסוך, אך התברר שבמציאות הנוכחית חייב נושא הבריאות לקבל טיפול יסודי וארוך יותר, אולי באמצעות רשות האשפוז הארצית.

משרד החוץ מכשיל יוזמת שר הקליטה להחזיר ישראלים

משרד החוץ מכחיש: אין הוראות חדשות

מאת טובה צימוקי, סופרת "דבר" בירושלים

משרד החוץ הורה לקונסולים שלו באירופה וארה"ב שלא לשתף פעולה עם משרד הקליטה ביוזמה לסייע לישראלים חוזרים. בחוזר, שנשלח לקונסוליות, מודרכים הנציגים שלא לסייע ליורדים. ל"דבר" נודע, כי ראש המחלקה לעליה בסוכנות חיים אהרון, מקורבו של יצחק שמיר, ביקש את התערבות משרד החוץ בהכשלת יוזמת משרד הקליטה. שכן הוא מעוניין בטיפול סוכנותי בהחזרת יורדים.

לפני כשנה סוכם שר הקליטה יעקב צור עם מנכ"ל משרד החוץ דוד קמחי, כי הקונסוליות הישראליות ברחבי אירופה תסייענה לישראלים חוזרים במידע. הכוונה וקישור עם גורמים בארץ. אולם מחלקת העליה של הסוכנות, החפצה אף היא בטיפול בנושא, הכשילה את היוזמה ומשרד החוץ שיגר חוזר בענין זה באחרונה לקונסוליות.

בתגובה אמר אתמול דובר משרד החוץ, כי שר החוץ יצחק שמיר כלל לא הוציא הוראה לשגרירויות ישראל, שלא לטפל בהחזרת יורדים מישראל.

ח"כ צבן תובע מינימום של חוש צדק:

שכר המינימום נמוך מרמתו כאשר הונהג לפני 14 שנה

מאת סופרו הכלכלי של "דבר" בירושלים

שכר המינימום במשק חזר לרמה נמוכה מזו שהיתה בארץ לפני 14 שנה, כאשר בראשונה הונהג אז הסכם שכר מינימום.

ח"כ יאיר צבן ממפ"ם, שבדק את הנתונים עם הגורמים, העוסקים בחישובי השכר במשק, קיבל מהם אישור לכך, ששכר המינימום כיום העומד על סך של 270 ש"ח נמוך בערכו הריאלי ב־9.3 אחוז משכר המינימום, שנקבע במסכם הראשון ביולי 1972. גם שיעורו היחסי של שכר המינימום כאחוז מהשכר הממוצע במשק נשחק מ־43 אחוז מהשכר הממוצע ב־1972 ל־33 אחוז בלבד כיום.

"נתונים אלה מוכיחים בעליל, כי הממשלה הפרה בגסות את התחייבותה שלא לפגוע בחלשים והם מטילים צל כבד על ההישג שבבלימת האינפלציה. צריך לא יותר מאשר מינימום שבמינימום של חוש צדק וחוש בושה כדי להתקומם נגד שכר מינימום כזה", אומר ח"כ צבן, התובע לקיים בהחלטת דיון בנושא בוועדת הכספים של הכנסת ולחזור את תקיפת חוק שכר מינימום ראוי לשמו.

10 שנות מאמץ הניבו פרי

פרס וגונזאלס מינו את חריש למתאם ומקשר ● ביולי 1985 כתב חריש לגונזאלס: הגיע הזמן ● גונזאלס ביקר כאן פעמיים

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של "דבר"

כינון היחסים הדיפלומטיים בין ירושלים למדריד הוא פרי מאמצים של כעשר שנים לפחות. ואם לדייק, מאז התחלפה הדיקטטורה הפאשיסטית של גנרל פרנקו במונארכיה הקונסטיטוציונית והדימוקראטיה של המלך חואן קרלוס.

המגעים נעשו באמצעות משרד החוץ, מדינאים ואישי מפלגת העבודה. ראש הממשלה הסוציאליסטי פליפה גונזאלס ביקר בישראל כבר ב־1971, כשהיה מנהיג מחתרת של מפלגתו הסוציאליסטית. ביקורו השני התקיים ב־1977, לרגל ועידת מפלגת העבודה. בכמה הזדמנויות, ובעיקר בפגישות באינטרנציונל הסוציאליסטי, הבטיח גונזאלס לשמעון פרס, כי כאשר תגיע מפלגתו לשלטון תכונן ספרד קשרים מלאים עם ישראל.

ואולם גונזאלס לא קיים את הבטחתו מיד. הוא עודד אמנם חיזוק קשרי מסחר ותיירות וקווי־תעופה, אך חשש כי חלפת שגרירים תעורר עליו את זעמן של מדינות ערב.

איש הקשר — ח"כ חריש

המגעים קיבלו תנופה בדצמבר 1984, כאשר ח"כ מיכה חריש, שהכיר את גונזאלס עוד בראשית שנות השבעים, בהיות גונזאלס במחתרת, נשלח למדריד בלווית אהרון ברנע, האחראי על תיק ספרד במחלקה לקשרי חוץ של מפלגת העבודה. חריש נועד לשיחה של שעה וחצי עם גונזאלס. מסר לו שדר אישי מראש הממשלה פרס וקיבל שדר תשובה. פרס וגונזאלס מינו את חריש למתאם ולמקשר. חריש היה כל העת בקשר עם שמואל הדס, נציגו הדיפלומטי של ישראל במדריד (רשמית - נציג ישראל לארגון התיירות הבין־לאומי, שמושבו בבירת ספרד). בינתיים עדכן ראש הממשלה את ממלא מקומו יצחק שמיר.

ביולי 1985, כשהמגעים שוב התנהלו ביגיעה, שיגר חריש מכתב פניה אישי לגונזאלס, ובו הקריאה ש"הגיע הזמן להקמת הקשרים". מדריד הגיבה בהודעה כי תעשה זאת כאשר תצטרף רשמית ב־1 בינואר 1986, לשוק האירופי המשותף. באוגוסט 1985 יצא ח"כ חריש שוב למדריד. הוא נפגש עם חואן אנטוניו יאנס, מנהל המחלקה לקשרי חוץ במשרד ראש הממשלה, ועם חולין פלאו, ראש לשכתו ומנהל משרדו של גונזאלס. בפגישה סוכם כי פרס וגונזאלס ייפגשו באוקטובר בווינה, בכינוס האינטרנציונל הסוציאליסטי, לשם ידיעה על כינון הקשרים.

מיכה חריש

אולם בראשית אוקטובר, לאחר הפצצת חיל האוויר על מפקדות אש"ף בטוניס, טילפן יאנס והודיע כי הפגישה תבוטל, שכן ה"זמן אינו מתאים". בראשית נובמבר התקשר ח"כ חריש שוב אל אנשי־הקשר שלו, וב־27 בו טס בפעם השלישית למדריד. הוא נועד לשיחה ממושכת עם ראש הממשלה גונזאלס. "החלטתי להביא לכינון היחסים", בישר גונזאלס וקבע את ינואר כמועד למימוש ההחלטה. כעבור חודש בדיוק באו לישראל, יאנס ופלאו, לביקור סודי של שלושה ימים. הם התאכסנו במלון בירושלים, נפגשו עם פרס ודנו בכל הפרטים הטכניים. כעבור שבוע, ביום ו', ה־3 בינואר 1986, יצאו בחשאי ח"כ מיכה חריש ואורי סביר, יועץ התקשורת של ראש הממשלה, לביקור במדריד. בפגישה אחרונה זו סוכם על מועד לפגישת פרס־גונזאלס. כעבור שבוע באו למדריד ישעיהו ענוג, סמנכ"ל משרד החוץ, ויחד עם שמואל הדס ניסחו את ההודעה המשותפת שפורסמה ביום ו' האחרון.

מאות אנשי יחידת עילית ספרדית למלחמה בטרור הוטסו לשגרירויות

נחטפו דיפלומטים ספרדים בביירות ● עתוני ירדן: מדריד עשתה טעות גדולה

שוטר לבנוני ניצב על משמרתו בפתח השגרירות הספרדית בביירות אתמול, אחרי שקיצונים לבנונים חטפו במערב ביירות את הדיפלומאט הספרדי פדרו סאנז ושני נהגים לבנונים שהועסקו בשגרירות. החוטפים דורשים מממשלת ספרד בתמורה לשחרור בני הערובה שבידם את שחרורם של שני טרוריסטים פלשתינים הכלואים בספרד. (צילום: א"פ)

מאת אמיר אורן, סופר "דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). אמצעי האבטחה בשגרירויות ספרד באירופה ובצפון אמריקה וביעדים אפשריים לפיגועים בתחום ספרד, כגון נמלי תעופה ומוסדות ישראליים, הוגברו בעקבות ההודעה על כינון יחסי ספרד־ישראל. כך דיווח אתמול "ניו־יורק טיימס" ממדריד. חוליות ספרדיות ללוחמה בטרור הוצבו בכמה שגרירויות, ביניהן גם השגרירות בקאהיר, אף שגם חטיפת הדיפלומאט הספרדי בביירות (ביניהם איש החוליה ללחימה בטרור) התפרשה בהקשר זה של גמול על כינון היחסים, מעריכים, כי החוטפים מעוניינים לחלץ את קרוביהם — שניים הכלואים בספרד בעקבות נסיון לרצוח שם דיפלומאט לובי ב־1984.

ביום ה', ערב חתימת ההסכם בהאג, הוטסו מאות מאנשי יחידת עילית ספרדית למלחמה בטרור לנציגויות ספרד באירופה ובמזה"ת.

למרות האיום בהתקפות טרור נוספות ובעקיפת עיצומים כלכליים, מורגשת תמיכה מלאה של דעת הקהל בספרד בהחלטתו של פליפה גונזאלס, לקשור קשרים עם ישראל. רובם המכריע של העיתונים היומיים החשובים המופיעים במאדריד בירכו את גונזאלס על צעדו זה, ואף הביעו צער על כך שהצעד לא ננקט במועד מוקדם יותר.

כינון היחסים הדיפלומטיים בין ספרד לישראל נתקבל באהדה ביום ו' על ידי כל המפלגות העיקריות בספרד המיוצגות בבית הנבחרים פרט למפלגה הקומוניסטית.

בהודעה שפורסמה על ידי המפלגה הסוציאליסטית הפועלית הספרדית השלטת במדינה, נאמר כי החלטה זו מהווה "צעד חשוב במסגרת הנרמליזציה של מדיניות החוץ הספרדית". עוד נאמר בהודעה, כי יושם קץ למצב "חריג".

ביקורת בעולם הערבי

אבו־דאבי (א"פ). — איחוד הנסיכויות הערביות במפרץ הודיע אתמול, כי הוא "מאוכזב ומודאג" לנוכח כינון היחסים הדיפלומאטיים. העיתונות בנסיכויות המפרץ תקפה את הצעד הספרדי בהתעלמותו מהשלכותיו על מדינות ערב.

העיתון הירדני "אל־ראי" כינה את חידוש היחסים הספרדי־ישראלי "טעות טרגית" והוסיף: "עוד יבוא יום שספרד תיווכח לדעת, כי עשתה טעות גדולה" בהקריבה את האינטרסים של העולם הערבי לטובת אלה של מדינות השוק המשותף". העיתון הירדני "א־דוסתור" כתב אתמול: "צר לנו מאוד על צעד בלתי לבבי זה של הממשלה הספרדית כלפי ידידיה הערבים".

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות •

סיעת המערך תנסה מחר לדחות ההצבעה על התקציב בשבוע

פרס: אני רץ כמו כלב בשביל „סולל בונה" ולמען כל מפעל שעומד להתמוטט; אני יודע למה הם מתמוטטים וחייב להציל את כולם

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

סיעת המערך תתכנס מחר לסיום הדיון, שהחל בה בסוף השבוע שעבר, על אופן ההצבעה על חוק התקציב, ותנסה לדחות את ההצבעה לשבוע הבא על אף התעקשותו של שר האוצר לקיים את ההצבעה בסוף השבוע הזה.

בד בבד עם הדיון יגבש צוות שמינתה הסיעה הצעות בדבר שינויים בהצעת התקציב כדי להגיע לחלוקה צודקת יותר של הנטל ולכלול בו גם אמצעים לחידוש הצמיחה. בצוות, בראשות יו"ר הסיעה ח"כ רפי אדרי, חברים מזכ"ל המפלגה ח"כ עוזי ברעם, השרים משה שחל וגד יעקבי וסגן שר החקלאות ח"כ אברהם כץ-עוז.

הדיון בסיעת המערך בסוף ה-שבוע נפתח על ראש הממשלה, קודם צאתו למסעו האירופי, בגלל מורת-רוחם של רבים מחברי ה-סיעה על מתכונתו של התקציב המוצע ואיומם, שיצביעו נגדו. בתום הדיון הראשון הביעו ה-ח"כים את שביעות-רצונם מכך, שביקשו לדיון לפני שנה, לא כופף אותם העיקר? ראש הממשלה בסוף עוף ושתות דרמטיות לאמץ החלטה מחייבת על הצבעה בעד חוק התקציב.

עם זאת צויין, כי הישיבה ביום חמישי, בתל-אביב, היתה מתוחה וראש הממשלה שמעון פרס הפסיק את החברים לא אחת בנזיפות ובהדיפת הטענות. רוב החברים בישיבה עמדו גם על הישגיו של ראש הממשלה בתכנית הכלכלית, ולכן באו אליו בטענות על השי-שותיהם במכוניה במיגזרים שונים.

בין היתר אמר ראש הממשלה, במהלך הדיון, כי לא קוצצו תק-ציבי הבינוי, הבריאות והחינוך באותו שיעור שביקש שר האוצר לקצצם. „אני רץ כמו כלב בשביל „סולל בונה" ולמען כל מפעל שעומד להתמוטט", רגז פרס, „אני יודע את האמת של כל המפ-עלים, ולמה הם מתמוטטים, ואני חייב להציל את כולם".

ח"כ אדרי:

שלא ישיתו לנו מוסר מהליכוד

פתח את הישיבה יו"ר סיעת המערך, ח"כ רפי אדרי, שציין את התכנסים שעליהם צריכה מפ-לגת העבודה לעמוד, ושהם ה-סקופים בהצעת התקציב: ברי-אות, גימלאים ועירי פיתוח. לדב-ריו, הוא אינו תובע את הגדלת התקציב אלא את תיקונו, גם בעזרת הצעתו למס הון, כאיזון לעול שהוטל על השכירים.

ח"כ אדרי דחה את גישתו של שר האוצר יצחק מודעי, כי יש להתייחס אל התקציב כאל „כזה ראה וקדש". „שלא יבואו להטיף לנו מוסר אלה מהליכוד שבשנה שעברה נעדרו מההצבעה על ה-תקציב בשלוש קריאות", ליגלג ח"כ אדרי. אם לא מאפשרים ל-ח"כים להגיב על הצעת התקציב קודם להבאתו להצבעה, שיסגרו את הכנסת, אמר ח"כ אדרי, ויח-סכו גם את ההוצאות על תפעול הכנסת.

ראש הממשלה שמעון פרס ציין כי הוא אינו מתנגד לכך שיוקם במערך צוות שיבדוק את נושא מס ההון ובטון נרגז פנה אל חברי הסיעה „על סמך מה, ובשם מי אתם נגד התקציב?! גם אני בעד תיקון חברתי, אבל יש בעי-יות בהלוות". פרס הדגיש, כי אי אפשר להבריא את המשק „הבראה דה-לוקס", בלי מכאובים והזכיר כי הישגי התכנית הכלכלית עד כה הושגו עקב הסכם עם ההס-תדרות ועם המעסיקים.

ח"כ דק אמיר דיבר על דו-פרצופיותם של שרי הליכוד, ה-אחראים לקטסטרופה האמר, כי הוא חושש בעיקר מהצעת התק-ציב של השנה הבאה, כשהרוטציה תתחיל, והליכוד יהרוס את ההס-תדרות ואת קופת-חולים.

קיסר: להגן על מודעי זה אידיאולוגיה?

סגן שר החקלאות, ח"כ אברהם כץ-עוז, דיבר על החשש מהתמוט-טותן של מערכות ייצור ושר ה-קליטה יעקב צור הזהיר מהתש-לכות החברתיות של „ההימנעות אל-גנטית מהכנסת היד גם לכיסי ההון".

ראש הממשלה התערב והתריע, כי „אסור שייצא מפה שיקול של רוטציה וטובת המפלגה", הדגיש, שבשביל לצמוח צריך משקיעים, וגם ברגע זה בורח די הון מן המדינה.

ח"כ דוד ליבאי הזכיר את ה-צורך בהתחשבות בבוחרים לפ-ניהם תתייצב המפלגה חדש, ש-אחרי שיונח ספר התקציב בכנסת יינתן לסיעה פסק-זמן לדיון.

מזכ"ל ההסתדרות קבל נגד חוסר ההגינות בהצגת הסיעה כמי ש-רוצה לערער על התכנית הכל-כלית. „אני מבין את ראש הממ-שלה, הרוצה להגן על מודעי", העיר קיסר, „אבל אי אפשר לע-שות בזה אידיאולוגיה. אני מקבל גם שמודעי דואג למדינה, ואנחנו לא?".

עוד אמר מזכ"ל ההסתדרות, כי כישלונה של התכנית הכלכלית בא הצלחתה למעט בהון. „חלוקת הנטל היא תפיסת עולם", הדגיש קיסר. „מדוע ביטלו את המס ה-ילי של 66 אחוז? מדוע לא עשו כלום במס רכוש, על אף ההח-לטה לגבותו? מדוע האיפה וה-איפה? שחיקת השכר לשכירים היא לעולמים".

ח"כ ברעם התמקד בציבור ה-גימלאים, שהם הראשונים שמקפ-צים ברווחתם.

צפויה התנגשות בין הליכוד למערך

סופר „דבר" בכנסת מוסר, כי בישיבת הנהלת הקואליציה, ש-תדון מחר בתקציב המדינה, צפויה התנגשות בין המערך לליכוד. ה-מערך ידרוש להגדיל את תקציבי הבריאות והחינוך, ואילו הליכוד מתכוון לדרוש הגדלה משמעותית של התקציב לעיירות פיתוח ול-ישובים ביהודה ושומרון וכן ל-יצירת מקומות תעסוקה בישובים בירים.

עוד 2 קטיושות – בצפון

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

כוחות צה"ל וצד"ל המשיכו בסוף השבוע בסריקות אחרי שרידי טילי הקטיושה שנורו ביום ו' לפנות בוקר לעבר גבול ישראל, בגליל המערבי.

שלושים נשמעו פיצוצים עזים בגליל המערבי, ותוש-בים וגורמים צבאיים אמרו, כי היה אלה טילי קטיושה. עדיין לא ברור אם הקטיושות נפלו בצד הישראלי או הלבנוני של הגבול.

בתגובה לפיצוצים אלה הפגיזו בסוף השבוע תותחים של צד"ל כמה אזורים והכפרים מחוץ לרצועת-הבטחון, שמהם ככל הנראה נורו הקטיושות. החיפושים אחרי שרידי הקטיושות ימשכו גם היום.

„בית הדסה" יחנך מחר

מאת אורי בן-עמי, סופר „דבר"

„בית הדסה" המשופץ בחברון, אליו יכנסו בקרוב 12 משפחות יהודיות מקריית ארבע ומחברון יחנך מחר. משרד השיכון הכשיר למגורים בשנה החולפת 12 דירות ב„בית הדסה", בהשקעה של כמליון דולר.

באחרונה נתעוררה בעיה כאשר פליאה אלבק, ראש המחלקה במשרד המשפטים, קבעה כי „בית הדסה" אסור למגורים בשכירות, אלא בתוקף צו-צבאי. מתאם הפעו-לות בשטחים שמואל גורן אמר אמש ל„דבר", כי הבעיה נפתרה וכי „בית הדסה" יועבר לידי משרד הבטחון ב-אמצעות חוזה משפטי.

כוחות הבטחון מנעו ביום ו' בבוקר תקרית במערת המכפלה, שבה ניסה גבר ערבי לדקור יהודי בעת תפילה במקום. סמוך לתשע בבוקר יום ו' הגיעו ל„אולם יצחק" במערת המכפלה כמניין יהודים לתפילה במקום. בעקבות דרישת המתנחלים, התירו לאחרונה כוחות הבטחון ליהו-דים להתפלל באולם זה, שהיה אסור קודם לכן לתפילה. עם הגיעם של היהודים למקום שלף לפתע גבר ערבי כבן 50 אולר וניסה לדקור את אחד המתפללים היהודים. חיילים במקום תפשו אותו ועצרוהו לפני שהצליח לבצע את כוונתו. בעקבות ערנות החיילים, נמנעה תקרית בין המתפללים היהודים והערבים והתפילה עברה בשלום. נגד הערבי יוגש כתב-אישום.

קסר אל-יהוד נפתח ליום אחד ו־2000 צליינים חגגו

מאת יקיר צור, סופר „דבר" בירושלים

מי נהר הירדן הירקרקים-חומים, היו מצרך מבוקש בקרב אלפי הצליינים, שעלו אתמול לרגל אל הנהר, כדי לקיים את הטקס היווני-אורתודוקסי של חג האפיפני, ה-מסמל את הולדתו הרוחנית של ישו בגיל 30, עם הטבלתו בירדן על-ידי יוחנן המטביל. אתר הטקס, קסר-אל-יהוד, מזרחית ליריחו, סגור במשך כל ימות השנה מסיבות בט-חוניות. אתמול נפתחה הדרך לאלפי הצליינים ובראשם הפטריארך דיאודורוס הראשון.

שעה ארוכה לפני בוא הפטריארך ופמלייתו, כבר צבאו המוני המאמינים על קטע הנהר שיועד לטקס. יוו-נים אורתודוקסים ונוצרים קתוליים מרחבי הארץ ומחו"ל באים לחזות בטקס המסורתי, שחודש ב-1981 לאחר הפ-סקה של 14 שנים.

סכסוך על סידורי ביטחון מונע טיסות „אל על" למנצ'סטר

לונדון („רויטר", עתיים ועי"ן). — חברת התעופה ה-ישראלית „אל על" הודיעה ביום ו', כי היא משעה את טיסותיה לעיר מאנצ'סטר, בעקבות סכסוך בקשר עם סי-דורי בטחון.

החברה ציינה, כי אינה יכולה להסכים לתוכניות להעביר את דוכניה „אל-על" לאזור מבודד מחוץ לאיזור שבו נמצאים דוכני שאר חברות התעופה, במסגרת הגב-רת אמצעי הבטיחות, לפי הוראות שנתקבלו מהממשלה.

„פירוש צעד זה הוא, שמבודדים אותנו מטיסות בין-לאומיות אחרות, בעקבות פעילות טרוריסטית. לכך אין אנו יכולים להסכים", אמר דובר „אל על" לכתבים.

ח"כ שמאי: להפסיק החתמות למערך במקומות עבודה

מאת סופר „דבר" בכנסת

ח"כ יעקב שמאי (ליכוד) עומד להגיש הצעה דחופה לסדר-היום של הכנסת, שבה הוא תובע „להפסיק לאל-תר את מסע ההתרמות וההחתמות למפלגת העבודה ה-מנוהל על-ידי המערך במקומות עבודה". ח"כ שמאי טו-ען, כי עובדים רבים התלוננו בפניו על כך, שפעילים של המערך מופיעים במקומות עבודתם בשעות העבו-דה „ומקיימים בירור מי מבין העובדים תומך במערך".

ועידת מפד"ל תידחה ליוני

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

המיפקד, שמקיימת המפד"ל, לא יסתיים בסוף ינו-אר, כמתוכנן, ויוארך עד סוף פברואר. בגלל דחיית מו-עד סיומו של המיפקד תידחה ועידת המפד"ל לחודש יוני.

הארכת משך המיפקד היא תוצאה של ליקויים בר-שימות החברים, בעיקר אי-עדכון כתובותיהם, כיוון ש-המפד"ל לא קיימה בחירות פנימיות יותר מ-12 שנה. זו הסיבה שעד כה התפקדו רבבות בודדות של חברים בשעה שהיעד ששמו לעצמם ראשי המפלגה היה מספר בו-חרים של כ־150,000 חברים.

אמי, הורביץ-גנסין ז"ל

שבעת סבל ועינויים עזבה אמי את עולמנו, תוך הה-תמודדות מתמדת בגבורה פ-לאית עם מחלותיה האנושיות, עד שנדם לבה. הסבל, המ-אבק והגבורה היו תמיד מן הסימנים היהודיים בחייה. תמיד יצאה מנצחת ממערכו-תיה הרבות מרי והגדולית למדי — מלבד המערכה האח-רונה שבה נכנעה לפני שנה. את שורשיה ינקה מבית דתי, לאומי ומשכיל. בית הו-ריה „בית לדרור" היה לשם דבר בסביבה הבסרבאית שבה נולדה בראשית המאה, ובה התחנכה, בשל פעילותו הציו-נית ובשל שילוב מורשת היה-דות עם התרבות הכלל אנו-שית. עם סיום לימודיה בבית המדרש העברי למורות ולגנ-נות בצ'רנוביץ נרתמה לחי-נוך העברי ולהוראת הספרות העברית, תנ"ך והיסטוריה של העם היהודי ולפעילות ציו-נית נמרצת. אפילו בימי ה-שואה שיננה לבנה הקטן, לה-וריו, לצעירים ולמבוגרים את „התקוה" ואת „התוקנה", את סיפורי המקרא ואת חזון ישעיה על אחרית הימים. זה היה חלק מן הביטוי המובהק למה שקרוי בהיסטוריוגרפיה של השואה „המרד הרוחני נגד הקלגסים הנאצים". היא יכלה להם. יחד עם בנה ובני אחיותיה יצאה מן התופת, במחנות המעפילים בקפריסין הקימה בי"ס עברי, ניהלה קורסים לעברית למבוגרים ו-בכך הכשירה צעירים ומבוג-רים לקליטתם הרוחנית וה-תרבותית בא"י. עם עלייתה ארצה, תחת השלטון הבריטי, השתלבה בחינוך ובהוראה ב-בי"ס ויתקין של זרם העובדים בדרום ת"א, שבו לימדה עד פרישתה לגמלאות. בכל עבו-דתה הפדגוגית באו לביטוי הערך העליון של האדם, הש-איפה לאמת וצדק, הצורך ל-התגייס לעזרת הזולת, הדב-קות במורשת ישראל, האהבה למולדת העברית שזכתה לראות בתקומתה, ושיפוח שו-תפות הגורל של העם היושב בציון עם חלקו האחר הנפוץ בתבל. גם לאחר פרישתה מ-עבודתה החינוכית שמרה על חיוניותה הדינמית, היתה ב-שירה בבעיות חברה ומדינה. התגאתה בהישגיהן וכאבה את מחדליהן.

יוסף הורביץ

רצ: לחקור העברות הכספים לחו"ל על-ידי יזמים בגדה

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בכנסת

ח"כ יוסי שריד מר"צ ומזכ"ל התנועה דדי צוקר פנו אתמול למבקר המדינה בבקשה שיחקור את כשירותן של העברות כספים לחו"ל מטעם חברות, שרכשו קר-קע בגדה המערבית. פנייתם של שריד וצוקר נעשתה בעקבות כת-בה בטלוויזיה, שבה הוצגו מס-מכים על רישום חברות כחברות ירדניות.

חברות אלה נרשמו כחברות יר-דניות ברמאללה ובמקביל במקו-מות שונים בעולם. כדוגמה מבי-אים השניים את חברת „אהליבה", שנרשמה בליבריה וברמאללה על מנת להשתמט מתשלום מסים ב-ישראל. חברה זו גבתה מרוכשי קרקעות באזור אלקנה ד' ריז'י סכום הנאמד ב-6 מיליון דולר.

רוכשי הקרקעות הישראלים — המבקשים כספם בחזרה, אינם יכו-לים לקבלו ועולה החשד, כי כסף זה הוצא לחו"ל. עוד טוענים שריד וצוקר, כי בעלי „אהליבה" עשו זאת על פי עצת משרד עורכי הדין „הרצוג, פוקס נאמן", ש-ייעצו לבעלים לעשות צעדים ו-פעולות „לשם הרחקת המשמורת, שלטונות המס יטענו, כי החברה היתה בבעלות תושבי ישראל". תמורת היעוץ קיבל המשרד שכר טרחה בסך כמה עשרות אלפי דו-לרים והוא מחזיק במניות באמצעות החברה.

סופרת „דבר" מציינת, כי משרד הרצוג-פוקס-נאמן הוא המשרד ש-נשיא המדינה חיים הרצוג היה שותף בו. מלשכת הנשיא נמסר אתמול, כי לנשיא לא היה כל קשר עם עניין הקרקעות וכי אמש שמע הנשיא בראשונה על חברת „אהליבה".

הרבנות תדון מחר בנושא תפילת יהודים בהר הבית

מאת סופרי „דבר"

הרבנות הראשית תעומדת לדון מחר בנושא תפילת יהודים בהר-הבית — כך הודיע בסוף השבוע הרב שאר-ישוב כהן, הרב הראשי האשכנזי של חיפה.

לדעת הרב, יש להגיע לידי הד-ברות עם ראשי הדת המוסלמית בדרך האחווה המסורתית, ולא להג-הוג בקנאות. הרב סבור כי יש לקרוא למנהיגי הדת המוסלמים לראות בתפילת יהודים בהר-ה-בית סימן לקדושה של המקום ולא לחילולו. לדעת הרב, האיסור ש-הטילה ממשלת ישראל על תפילת יהודים בהר הוא אבסורד.

האו"ם ידון

מועצת הבטחון של האו"ם תת-כנס מחרתיים לדיון בתקריות ב-הר-הבית. המועצה תתכנס לבק-שת שתי קבוצות המוסלמיות, ב-אמצעות נציג מארוקו, והערביות, באמצעות נציג איחוד נסיכויות ה-מפרץ. הפניה המוסלמית התבססה על היבטים דתיים והיתה קיצונית פחות בניסוחה מהפניה הערבית. נציגי מדינות האיסלאם ידונו ב-סוגיה זו מחר ומחרתיים במארו-קש, בראשות המלך חסאן.

ח"כ יוסי שריד (ר"צ), חבר וע-דת החוץ והבטחון של הכנסת, תובע במברק ששיגר לשגריר יש-ראל באו"ם בנימין נתניהו, לגנות במועצת הבטחון את חברי הכנסת שקראו תיגר על הסטטוס-קוו בהר-הבית ולהתנער מהם.

תנועת „התחייה", יחד עם גור-מים אחרים, תפתח במערכה פרל-מנטרית ובמאבק ציבורי, שבמר-כזו „גאולת הר-הבית מתרפתה", כך הוחלט בישיבת מרכז „הת-חייה" שהתכנס בתל-אביב.

הרב זאב (ש"ס): דברי לא נובעים מגזענות אלא מחשש להתבוללות

מאת יעל ארמוני, סופרת „דבר" בירושלים

הנהלת עיריית ירושלים גינתה בסוף השבוע בתקיפות את „הת-בטאויותיו ופעולותיו החמורות, ה-בלתי אחראיות והקיצוניות" של סגן ראש עיריית ירושלים הרב נסים זאב (ש"ס), בעניין מגורי ערבים בשכונת נוה-יעקב.

הנהלת העירייה, שהתכנסה ב-יום ו', מסרה כי אם נסים זאב לא יקבל על עצמו לנהוג בהתאם למדיניות הסובלנית של עיריית ירושלים, מדיניות שקיבלה את תמיכתו הברורה של הרב עובדיה יוסף, לא יהיה לרב נסים זאב מקום בהנהלת העירייה.

הודעתה של הנהלת העירייה באה בתגובה להתבטאויותיו של נסים זאב בעתונות, שבהן קרא לא להרשות לתושבים ערבים לש-כור דירות בשכונת נוה-יעקב ב-ביתה. עוד אמר זאב, כי יש לפ-נות תושבים ערבים מהעיר ה-עתיקה ולאכלסה ביהודים.

הרב נסים זאב, שנכח בישיבת הנהלת העירייה, הודיע כי אינו מוכן לקבל את גינויה של ההנ-הלה. הסביר כי התנגדותו למגורי ערבים בשכונה היהודית אינה נו-בעת מגזענות, אלא מחשש להת-בוללות.

המשטרה ניסתה להקים קשר עם הגוש המזרחי בכינוס האינטרפול

מאת נתן הכהן, סופר „דבר"

האינטרפול סייע במסגרת המתגל-אבריקיף שהגיה משמה תגלה בשוק של סבריוד וכתוצאה מכך נהרגו שלושה ילדים — טוענת רב-פקד רות שלזינגר, ראש יחידת האינ-טרפול במשטרת ישראל.

לטענתה הסיוע של האינטרפול בנושא זה התאפשר לאחר שבכי-נוס האינטרפול, שהתקיים בבאנה ב-1977, הוחלט, שוכיפת מטוסים או לקיחת בני ערובה, גם כשה-רקע והמניעים למעשים הם פולי-טים, הינם בבחינת מעשה פלילי.

בראיון לירחון המשטרה, „מר-אות המשטרה", טוען מפכ"ל ה-משטרה, רב ניצב דוד קראוס, כי במהלך כינוס האינטרפול, ש-התקיים השנה בוואשינגטון, עשו נציגי משטרת ישראל מאמץ לק-שור קשר עם מדינות שאין לישר-אל יחסים דיפלומטיים, מדינות מן הגוש המזרחי, מאסיה ומאפריקה.

במהלך הכינוס היה ראש השי-רות החשאי האמריקאי למפכ"ל ה-משטרה בנושא שיתוף הפעולה בגילוי פרשת הדולרים המזוייפים שהתרחשה בארה"ב ובישראל. ב-עקבות מיזוג ישראלי אמריקני משותף נעצרו יהודים, עולים מ-רוסיה, שעסקו בהפצת דולרים באיזור ניו-יורק.

המועצה המקומית ג'לג'וליה

מכרז מס' 1/86

1. המועצה המקומית ג'לג'וליה מודיעה בזה על קבלת הצעות מקבלנים רשומים להנחת קו מים בכפר. את מסמכי מפרטי המכרז ניתן לקבל במשרדי המועצה, תמורת תשלום סך 50.— שקל חדש, שלא יוחזרו.
2. על המעוניינים להשתתף במכרז להגיש את הצעותיהם בשני עותקים, במסמכי המכרז בהתאם לתנאי בצרוף ערבות בנקאית בשעור 5% מערך ההצעה בתקופה 90 יום מהמועד האחרון להגשת ההצעה. המועד האחרון להגשת הצעות למשרדי המועצה הוא 13.2.86 שעה 12.00. הצעות לאחר תאריך זה לא תתקבלנה.
3. על הקבלן לציין את מספר המכרז. תעודת רשום על מטעמה מנחה. רק קבלנים הרשומים בסוג לעבודות מים וביוב ישתתפו במכרז.
4. סיור קבלנים יערך ביום ה' 30.1.86. היציאה בשעה 15.00 אחרי הצהריים ממשרדי המועצה.
5. המועצה המקומית שומרת לעצמה את הזכות לבטל מכרז זה או לא לחתום על החוזה עם הקבלן אשר יזכה במכרז וזאת לפי ראות עיניה. במקרה המועצה מקבלת להחלטה כזאת לא תהיה לקבלן כל תביעה או דרישה לכל סוג שהוא כלפי המועצה המקומית או כל אדם או גוף הפועל מטעמה, כמו-כן לא תהיה לקבלנים אשר ישתתפו במכרז כל תביעה כספית, הן סכום רכישת המסמכים או עלות, או ערבות, או כל תביעה אחרת למעט הקבלן אשר זכה במכרז.
6. המועצה המקומית אינה חייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה אחרת.

יושב ראש המועצה
דאוד ג'ודה

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, מרחב התכנון מקומי גולן
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה גולן שבקצרין רמת הגולן, הופקדה תכנית מפורטת הנקראת תכנית מפורטת מס. 5174 — מפורטת טוף הר פארס, שיקום מחצבה רמת הגולן, ביחד עם התשריט המצורף אליה. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: כמסומן בקו כחול בתשריט. נקודת ציון 231000/263000.
עיקרי מטרות התכנית: א. שיקום האתר ע"י כריה מבוקרת, מילוי ועיצוב טופוגרפי של השטח ב. שיקום הנצפי של האתר ושילובו בנוף הטבעי של הר פארס והמישורים הסובבים יתבצע ע"י נטיעה ושיקום של הצמחיה הטבעית של האזור. ג. הר פארס הוא חלק משמורת טבע מוכרזת.
אי לכך ישמש האתר המשוקם את מערכת הסיירות הטבעיות של הגולן.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע ובכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע ע"י התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלו כלול בתחום התכנית או גובל אותו רשאי תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה האמורה.

ישראל קניג
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה צפון

כ' בטבת תשמ"ו 1.1.1986

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי צפת
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה צפת שבעיריית צפת, הופקד שינוי תכנית מתאר הנקרא תכנית מתאר מס' 5336 שינוי לתכנית מתאר מס' 3845 — רמת רזים — בנה ביתך" צפת, ביחד עם התשריט המצורף אליו.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
חלק מגוש 13698.
ייעוד השטח לשכונת מגורים וחלוקה למגרשי בניה.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו רשאי תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

כ"א בטבת תשמ"ו
2 בינואר 1986

ישראל קניג
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז הצפון

מטוס התרסק בגואטמלה: 88 ניספו

גואטמאלה-סיטי (עי"ר) — כל שמונים ושמונה הנוסעים ואנשי הצוות נהרגו, כאשר מטוס נוס-עים של גואטמאלה התרסק בס-בת בצפון המדינה — על כך נמ-סר באורח רשמי בגואטמאלה-סי-טי. המטוס התרסק בשעה 14.00 לפי שעון גריניץ' במחוז פטן, כ-260 קילומטר צפונית מזרחית ל-בירה.

בין הנוסעים היו 11 אמריקאים ושני גרמנים.

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	01—01-,	מעונן
אמסטרדם	8—8,	גשום
ב. איירס	28—19,	בהיר
הלסינקי	8—6-,	שלג
הונג קונג	21—14,	בהיר
וינה	6—4,	בהיר
ז'נבה	9—3,	גשום
טוקיו	11—3,	בהיר
טורונטו	18—17-,	שלג
יוהנסבורג	29—17,	בהיר
לונדון	7—7,	גשום
ליסבון	14—7,	בהיר
מדריד	2—10,	מעונן
מונטריאול	25—18-,	מעונן
ניו-יורק	9—6-,	בהיר
סאו פאולו	2—28,	מעונן
פאריס	10—6,	מעונן
פרנקפורט	10—4,	גשום
ציריך	8—6-,	גשום
ר. דה-ז'נרו	35—12,	מעונן
שטוקהולם	5—2-,	מעונן
שיקאגו	9—3-,	בהיר

swissair

המחוז הדרומי התכנס בשבת לקראת ועידת מפלגת העבודה

ברעם: עלינו להערך לבחירות בהקדם

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" וכתב עתו"ם

„על מפלגת העבודה להערך ב-הקדם לקראת בחירות, זאת יש לעשות תחילה בפנים המפלגה, תוך שינוי כל הסדרים שהיו נהוגים בעבר לקראת הרכבת רשימות מאמצים" — אמר מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם, בהופעתו בשבת באשקלון בפני כינוס המחוז ה-דרומי של נציגים לקראת הועידה של המפלגה.

ח"כ ברעם אמר עוד, בהתייחסו להסכם הרוטציה: „יש לנו הסכם עם הליכוד, לא רק על הקבינט אלא גם על מעשים רבים ובין היתר על שורה של מינויים. ולי-כוד לא ביצע עד עתה סיכומים אלה ואנו נראה בהמשך עמדה זו של הליכוד עילה להפרת ההסכם הקואליציוני".

ח"כ ברעם ציין כי כינון היח-סים הדיפלומטיים עם ספרד הוא פרי עבודתה של מפלגת העבודה, וחלק שבחים לשמעון פרס. בהמשך אמר כי לראשונה מתקיימת ועידת מפלגה ללא ויכוחים פנימיים, כ-אשר המחנות פרס—רבין מאוחדים. זאת, בשעה שתנועת „חירות" מת-פוררת [illegible] כשהיא מפולגת. ליצחק שמיר, אמר, יתרון אחד בלבד על שרון — בכך שהוא טוב יותר לעם, אך „בכל זאת אינו [illegible] להפקיד בידיו את השלטון".

השר לתכנון כלכלי גד יעקבי אמר שיש להוריד את מס ההכ-נסה ליחיד עד למקסימום של 50 אחוז מה-1 באפריל, שכן הדבר חיוני לצמיחת המשק ולשיפור מצב השכירים. עוד אמר, שה-ממשלה צריכה לבצע את החלט-תה בעניין הטלת מס על דירות פאר.

ח"כ נאוה ארד קראה לנציגי המחוז הדרומי לתמוך בעמדת אר-גון חברי הכנסת, המתנגדים לסעיפים בתקציב הממשלתי החדש המתעלם מבעיות עיירות הפיתוח ומנחית גזירות על ציבור [illegible].

יו"ר הסיעה בכנסת רפי אדרי דיבר בלהט על הרעיון להטיל מיד מס על ההון, לכל אלה מן האחוזים שרכושם בכל צורות נכ-סים עולה על 250,000 דולר. לדב-ריו, מס זה יוטל על כ-5 עד 6 אחוזים בלבד מהאוכלוסיה, לא יפגע בשכבות הנמוכות ויוכל לכ-סות את כל הקיצוצים בתקציבי החינוך, בריאות ורווחה, ואף יספק סכום ניכר להקמת קרן לחידוש הצמיחה במשק.

סגן שר האוצר ח"כ עדי אמו-ראי, שניסה להשיב להתקפות על האוצר, ציין, בין היתר, כי חלקם של השכירים בתשלומי מס ההכ-נסה בשנת החודשים האחרונים ירד ל-42 אחוז לעומת השנה ה-קודמת, כך שכל הטענות שהמשמט הוא על השכירים בלבד אינן נכונות.

רוזוליו: על הממשלה להתפטר השנה

מאת משה גבע

„ממשלת האחדות הלאומית צרי-כה להתפטר השנה. זאת, לאחר שהושגו את שתי המטרות שלשמן הוקמה — הוצאת צה"ל מלבנון וייצוב המשק". כך אמר ביום ו' דני רוזוליו, מזכיר חברת העובדים של ההסתדרות.

רוזוליו, שדיבר במפגש השבועי של המועדון המסחרי והתעשייתי בתל-אביב, הסביר כי המשימות העומדות עתה בפני מע-צבי המדיניות הכלכלית אינן נו-געות להשגה, שכן הסוגיות הפו-ליטיות השיקולים בממשלה משת-קים זה את זה, והמשה שמכהנים בה שרים מממשלות קודמות, ה-נושאים באחריות למצב המשק.

רוזוליו גילה כי אגוד המשקיעים הישראלים „במסגרת ישראלי" נסוג ברגע האחרון מהחלטתו, ל-אחר שנוכח לדעת כי אין לממ-שלה מדיניות אחידה וברורה ב-נושא.

תוקף מדיניות האשראי

מזכיר חברת העובדים תקף את מדיניות האשראי של בנק ישראל, אשר לדבריו גרמה למערכות כל-כליות להכפיל את חובותיהן ל-בנקים במשך ששת החודשים ה-אחרונים, מאז הוכרז על התוכנית הכלכלית. „הממשלה ממנעת את תקציבה בעזרת כספי אגרות ה-חוב שהיא מוכרת לציבור, במקום להפנות כספים אלה למגזר היצ-רני", אמר. רוזוליו ציטט מידיעה שפורסמה ב„דבר" על חברת „מקורות", שנאלצה לפנות בבקשה להלוואה מממשלת גרמניה, שכן לא יכלה להשיג מימון בארץ.

רוזוליו הזהיר מפני השחיתות שלב הצמיחה במשק, העלולה לגרום להתגברות האבטלה, שתוצאותיה יביאו למיתון ללא תקדים. הוא הזהיר, כי אם 25 אחוז מכל כוח העבודה בארץ יהיו מובטלים, — עלול הדבר להביא להתארגנות „שתפוצץ את המדינה". „צריך להתחיל לטפל באבטלה, בעיקר באזור חיפה, כדי שלא תגדל", אמר.

הפתרון למצב המשק, לדעתו, צריך להיות במדיניות של סיוע למפעלים בעלי פוטנציאל, ומדי-ניות אשראי חדשה של בנק יש-ראל, שתשחרר את כספי החס-כונות של הציבור למטרות צמי-חה, המבודדות על פי תכנון מוק-דם ומקיף.

הטכנאים מנעו צילום משחקי הכדורגל; נבון מכנס את רשות השידור לדיון

מאת יעל ארמוני וטובה צימוקי

שר החינוך יצחק נבון, הממונה על ביצוע חוק רשות-השידור, יפ-גש הבוקר עם הנהלת הרשות, תוך התייעצות עם היועץ המש-פטי לממשלה פרופ' יצחק זמיר, כדי לדון במשבר המתמשך בין ההנהלה והטכנאים.

אתמול לא צולמו משחקי הכד-ורגל ולא צולם ראיון ב„מבט" עם הנרי קיסינ-ג'ר, עקב החלטה פתאומית של ועד הטכנאים לעבוד „לפי הספר". בכך נוצר שוב משבר בין ההנ-הלה והטכנאים, ובוטלה ישיבת פשרה שתוכננה לאתמול בערב, בין הנהלת רשות השידור וראשי ההסתדרות.

נבון יביע הבוקר את דאגתו נו-כח ההידרדרות הקשה ביחסי ה-עבודה ברשות. נבון אמר השבוע בכנסת, כי הוא עלול להגיע למצב שלא יוכל עוד לעמוד בלחצי שרי הממשלה, הלוחצים לסגור את ה-רשות כדי להבריאה. באותן שאין לו תקדים, הזהיר נבון את ראשי הרשות ועובדיה מפני מצב שיי-מצא רוב שיחליט לסגור את ה-טלוויזיה — „רוב שלא יעניין אותו איך תיפתח הטלוויזיה, בל-בד שתיסגר", אמר נבון בכנסת.

מחר — שמיעת הערעור

מחר תתקיים בבית הדין הארצי ל-עבודה שמיעת בקשת הערעור של רשות השידור, על החלטת בית-הדין האזורי לעבודה. הערעור ית-קיים בשני נושאים: ביטול החל-טת הועד והמנהל להשעות את יו"ר ועד הטכנאים חיי קוקה מה-עבודה, וחיוב הרשות לקיים משא ומתן על הליך המשמעתי שנקטה נגדו.

הערעור הוכן על ידי עו"ד אלי בן-טובים, מנהל המחלקה לענייני עבודה בפרקליטות המדינה, לפי הנחיית היועץ המשפטי לממשלה יצחק זמיר ובתיאום איתו. העמדה המשפטית היא שצו בית הדין ה-אזורי בשני נושאים אלה מוטעה מיסודו, ומחייב הגשת ערעור. ה-בקשה למתן רשות לערעור הוגשה ביום ו'.

בתוך כך התפוצץ המשא-ומתן של הנהלת רשות השידור עם ה-טכנאים ביום ה' בלילה, לאחר ש-הטכנאים דרשו התחייבות של ה-הנהלה שלא לערער על החלטת בית הדין האזורי לעבודה. עקב החלטת הטכנאים בסוף השבוע ל-עבוד „לפי הספר", ולהעסיק 36 עובדים במשמרת במקום 55 עוב-דים, ביטלה הנהלת הרשות פגי-שת פשרה עם ההסתדרות.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה הפתאומית של אמי, חמותי וסבתנו היקרה

ציפורה בריס (בלוך)

ההלויה תערך היום, יום ראשון ט' בשבט תשמ"ו 19.1.86 בשעה 11.30 מהשער הראשי של בית העלמין הישן, חוף הכרמל.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים בשעה 10.45 מבית המבחנה, קרית מוצקין, רח' דבורה 4

המשפחה המתאבלת

הארגון הארצי של חברי ההגנה מקיים אזכרה לחברו

אלמ. (מיל.)

נחום שדמי ז"ל

האזכרה תתקיים ביום שלישי י"א בשבט 21.1.86 בשעה 20.00 בבית תבורי רח' שולמית 7, ת"א (ע"י רח' אסתר המלכה).

מוקירי זכרו מוזמנים

תיקון

במאמרו של יואב „אדים מן האגם המלוח" („דבר", 17.1.86) השמטו בתהליך ההדפסה שתי הערות, אף שסימן הפניה אליהן מובא בתוך המאמר, והן:

1. מתוך ספרו של אהרון אמל-פלד „בעת ובעונה אחת", שהופיע לאחרונה בהוצאת „כתר" והקיבוץ המאוחד.

2. אישיותו של הרב ריינס, מ-גדולי מוריה של הציונות הדתית ועיקרי תפיסתו את הציונות כ-תנועה של גאולה והצלה — מתוא-רים בכשרון בספר „איש המאו-רות" של גאולה בת-יהודה שהו-פיע באחרונה בהוצאת מוסד הרב קוק בירושלים.

דבר
DAVAR دافار
מאוחד עם למרחב

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מנהל כללי אהרן קראוס

הוצ"ל – „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת, ההנהלה: תל-אביב,
רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מיקוד 65233
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות: טלפונים ישירים 281860, 298032
סניפים:
תל-אביב, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים,
המערכת: רח' הלל 28,
טל. 241315, 243067
המינהלה: רח' הלל 36, טל. 231251/2
חיפה, רח' הנביאים 27
טלפונים 642101-2-3, מיקוד 33104

מסלול תורני חדש: ערכי יהדות עם מדע

ירושלים (עש"ת למ"מ). — מסלול תורני חדש, לבנים ולבנות, שיקנה לתלמידים לימודי תורה מעמיקים עם לימודי מדע, רוח, טכנולוגיה וחברה, ברוח ערכי היהדות, המשלבים ערכי דמוקראטיה, פתיחות לתרבות העולם, ציונות וסובלנות, יפתח בשנת הלימודים הבאה בבית־הספר התיכון הדתי ע"ש יהונתן ג'ינוגלי בגבעה הצרפתית בירושלים.

יוזמי הקמת המסלול הם בית־הספר ע"ש ג'ינוגלי, הידוע ברמת לימודי המדע והטכנולוגיה שבו והמכון לחקר תורני ע"ש שלום הרטמן, המפורסם בזכות רמתו הגבוהה בהוראת לימודי הקודש ומחשבת ישראל.

הנהלת משרד החינוך והתרבות, אגף החינוך הדתי במשרד ומחלקת החינוך של עיריית ירושלים נתנו את אישורם וברכתם לכיוון החינוכי הדתי החדש.

תוכנית לימודי הקודש תתרכז בעיקר בנושאים אקטואליים של הלכה והשקפה ותחנך לערכי התורה בעולמו של הציבור הדתי הפתוח להתרחשויות זמננו בעולם, בעם ובמדינה.

דולצין ביטל את השכרת בנייני האומה לוועידת כך

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

יו"ר ההנהלה הציונית א. ל. דולצין ביטל ביום ו' האחרון את החלטת הנהלת בנייני האומה להשכיר את האולם לצורך ועידת „כך", שתתקיים בפברואר בירושלים.

דולצין, שלא ידע על החלטת הנהלת בנייני האומה שהיא חברה בת של הסוכנות, הביע שלשום בבוקר את הזדעזעותו מהחלטה זו וטען, כי היא מנוגדת למהות הציונות והדמוקרטיה של מדינת ישראל והעם היהודי.

ח"כ יאיר צבן ממפ"ם, אשר חשף פרשה זו, שיגר אתמול מברק לדולצין ובו הביע הערכה על ביטול ההשכרה. הוא הצר על כך שאלו שטיפלו בהשכרה לא ראו למנוע את ההשכרה, למרות שנשיא המדינה ויו"ר הכנסת יצרד בורמה של אי שיתוף פעולה עם כהנא בשל גזענותו.

עמוס עוז בא על סיפוקו

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). — עמוס עוז, שהתלונן בשבוע שעבר כי דיוני ועידת ארגון המשוררים, המסאים והסופרים „פאן" בניו־יורק חסרים אותם גינויים ריעים שלהם הורגל באירועים דומים בישראל, בא לקראת סוף השבוע על סיפוקו.

תחילה התגרה יו"ר הדיונים הסופר נורמן מיילר בסופרות, בזלזלו בכשרון האינטלקטואלי הבפתהגו אותן להסתער עליו במחאות, מן הסתם בתקווה שהשערוריה תספק לו חומר לספר חדש.

שלשום דיבר הקאנצלר האוסטרי לדימוס ברונו קרייסקי על הטרור, השווה בין פיגועי אבו־ניראל ברומא ובווינה לבין פיצוץ מלון המלך דוד בידי „מנחם בגין וצירים אחרים", [illegible] „וואשינגטון פוסט".

עוז ואחרים מיהרו לתקוף את קרייסקי. „בגין שבגין ועריפאת באמת שווים בל כך", אמר עוז. „מדוע, אם כך, מר קרייסקי, אתה אוהב [illegible] ערפאת [illegible] כל כך את מר בגין ז"".

קרייסקי התגונן, בטענה שהוא מעודד משא ומתן במזה"ת, וביקש לזכור את תפקיד אוסטריה כתחנת־מעבר ליהודי ברה"מ. שני הפוליטיקאים האחרים בצוות, הסנאטור לשעבר ג'ורג' מקגאוורן ומי שהיה ראש ממשלת קנדה פייר אליוט טרודו, נזעקו גם הם להגן על קרייסקי.

„המתנדבים באו הקיבוצה"

מאת שמעון חיים, סופר „דבר" בצפון

מופע בכורה של הצגה יוצאת דופן אותה כתבו, ביימו, ערכו ושיחקו מתנדבים מחו"ל השוהים בקיבוצי הגליל העליון נערכה אמש בקיבוץ איילת־השחר. זו הפעם הראשונה שמתנדבים, השוהים בקיבוצים, מעלים הצגה לכל דבר, המיועדת לחברי הקיבוץ ותושבי האזור. ההצגה „הקרקס בא לעירה" זכתה להדים חיוביים מצדם והכוונות הן להעלות אותה בפני הקיבוצי הגליל לערוך מסע הופעות בערים הגדולות ובישובים ברחבי הארץ.

מועמדת האופוזיציה לבחירות לנשיאות בפיליפינים קוראזון אקינו מתווה בשתי ידיה את אות ה„ל" המסורתי (שפירושו „הילחם") לעבר ההמונים שבאו לעודדה באסיפת בחירות גדולה בעיר דיגו שבאי מינדנאו, האי השלישי בגודלו בפיליפינים. (צילום: א־פ)

נשיא הפיליפינים ניצל בנס מהתנגשות מטוסים על הקרקע

קאלאפאן, הפיליפינים („רויטר", עתי"ם וע"צ) — נשיא הפיליפינים פרננד מרקוס ניצל אתמול בנס, כאשר מטוסו כמעט התנגש במטוס אחר, שנחת בצד השני של מסלול נחיתה שבאי זה.

מרקוס בן ה־68 הגיע לאי במסגרת הבחירות שהוא מנהל.

המטוס החכור, מדגם „ביץ' קראפט" שהטיס את מארקוס לעצרית עם באי מינדורו שבמרכז הפיליפינים, נחת במסלול הנחיתה שאורכו 1,000 מטר בקאלאפאן. כתבים ופקידים שהמתינו למטוס הבחינו במטוס הדו־מנועי מדגם „ססנה" שבא אותה שעה מהצד השני.

8 אנשי בטחון חשו לעזרת מטוסו של מרקוס. המטוס הקטן, שהבחין באיתות, סטה ברגע האחרון מנתיב ההתנגשות, וכך ניצלו חייו של נשיא הפיליפינים. מרקוס נראה חיוור ומזועזע לאחר התקרית.

בינתיים נמסר מוואשינגטון, כי ועדת משנה של הקונגרס קיבלה הוכחות, לפיהן רכושם של נשיא הפיליפינים פרדיננד מרקוס ורעיתו אימלדה בארה"ב מגיע לסכום של 250 מיליון דולר לפחות.

יו"ר ועדת המשנה אמר בראיון טלוויזיה: „אני סבור, שהאדון והגברת מרקוס נמנים עתה עם קבוצת המנהיגים המושחתים בעולם".

אסד: לא אזכר בהיסטוריה כאיש שאיבד את רמת הגולן

מאת אמיר אורן
סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל„דבר") — [illegible] של מטוסי־קרב וטנקים סובייטיים לסוריה מדאיגים את ישראל — כך מדווח היום השבועון „יו.אס. ניוז אנד וורלד ריפורט", בציינו כי דיווחי ביון מצטטים את הנשיא אסד כמי שנדר כי לא ייזכר בהיסטוריה, „כאיש שאיבד את רמת הגולן לישראל".

עוד מדווח השבועון, כי הגדולה בדאגותיהם של פקידים אמריקאים משליט לוב מועמר קדאפי היא מן יתיר לאניות חיל־הים הסובייטי לעגון בנמלי לוב, ובכך תעניק לצי הסובייטי בסיס [illegible] בים התיכון.

לפי „יו.אס. ניוז", המליץ שר החוץ ג'ורג' שולץ לא להתמסר [illegible] על החלל [illegible] בממשל פרישת היועץ לבטחון לאומי רוברט מקפארליין.

שר ההגנה קספאר וויינברגר עומד להתמודד עם מבקריו בקונגרס, התובעים ממנו לאחד את „כח הלחץ" היהודית אוהרית ללוחמה בטרור לזרוע תכליתית אחת. בתו של הנשיא, מורין, עומדת להצטרף למערכת הבחירות לנשיאות של „בורג" כמועמדת לנושאי נשים ומקווה שבוש יגמליה, אם ייבחר, בכהונת שר או בראשות סוכנות פדראלית.

בוואשינגטון „אומם, כי [illegible] יו"ר מועצת המנהלים של חברת „וורנר אמקס" דרו לואיס כי יפרוש מתפקידו ב־1 באפריל מגדילה את סיכויו להתמנות לתפקיד בכיר בממשל, ראש מטה הבית הלבן או שר־ההגנה.

טען שלא היתה שואה ונידון לשלם פיצויים בסך 5,25 מיליון דולר

לוס־אנג'לס („רויטר", עתי"ם וע"צ). — חבר מושבעים בלוס־אנג'לס החליט ביום ו' להעניק פיצויים בסך 5.25 מיליון דולר לניצול מחנה ריכוז, שתבע לדין משפט שהוזי אשר טען, כי לא היתה כלל שואה שבה מצאו את מותם כ־6 מיליון יהודים. בית המשפט הגבוה של מחוז לוס־אנג'לס מצא, כי דיוויליב פלדרר, שלא בא למשפט ואף לא יוצג על ידי פרקליט, אשם בהשמצתו של תושב קליפורניה מל מרמלשטיין.

מרמלשטיין בן ה־57 הוא איש תביעה שבה ציין, כי פלדרר שיגר למעגים שונים יותר מ־20 פרסומים, שבהם יש משום לשון הרע ותיאר אותו כנוכל ומי שאחראי ל„תרמית השואה".

לאחר ששמע את פסק הדין, אמר מרמלשטיין, כי הוא מקווה שזו אזהרה לאלה שלועגים לניצולי מחנות הריכוז הנאציים.

פרקליטו מייקל מרוטו אמר, כי פסק־הדין יידעש בבתי המשפט השוהיים. אם אלה יקליטו שהוא התמול בהתאם לחוקי שורדים, הם יביאו להוצאתו לפועל של פסק הדין נגד פלדרר.

ארה"ב עשויה לשגר שליח „עם סמכויות" למזה"ת

מאת אמיר אורן
סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל„דבר") — בממשל רייגן יש עניין מחודש במינוי שליח נשיאותי מיוחד למזה"ת, עם סמכויות נרחבות לשאת ולתת ולדווח במישרין לבית הלבן, כך דיווח שלשום פרד מאייר, לשעבר מבכירי ה„סי.איי.איי.", במאמר ב„וואשינגטון טיימס".

מאייר נמנע מלציין אם הכוונה לדיפלומאט מקצועי, מסוגו של עוזר שר החוץ ריצ'ארד מרפי, שיצא לשיחות עם מנהיגי האזור בלונדון ואולי בכמה מבירותיהם, או למינוי אישיות שרקעה פוליטי.

„בקרב המומחים למזה"ת בממשל מוסכם, כי אין די בביעור הטרור, אלא יש לטפל בקרקע צמיחתו בסוגיה השניה במחלוקה של הגדה המערבית הכבושה. כל קידי הממשל מוהים „חלון הזדמנות" ממשי להסדר בשלום בחודשים הקרובים, בעוד שממנה פרס המתון והאהוד מכהן בראשות הממשלה [illegible]

רמטכ"ל ארה"ב ביקר בקיבוצו של הרמטכ"ל

מאת יצחק מרידור,
סופר „דבר"

יו"ר המטות המשולבים של צבא ארה"ב, אדמירל וויליאם קראו, [illegible] נציגי החילות השונים, התארחו ביום ו' אחר־הצהריים בבית־אלפא, קיבוצו של הרמטכ"ל רב־אלוף משה לוי.

המפליה המאורח נחתו בשעה חמש אחר־הצהריים במסוק במינחת שליד הקיבוץ, וביקרו בבית הכנסת שבקיבוץ חפציבה השכן, ביקרו בבית הילדים ובבית העם של בית־אלפא והתעכבו ליד מצבת הזכרון של בני הקיבוץ שנפלו במלחמות.

יו"ר המטות המשולבים של צבא ארה"ב, רעייתו והמלווים שוחחו אחר־כך שעה ארוכה בחדרו של הרמטכ"ל על חיי הקיבוץ ועל ההיבטים החברתיים והכלכליים שלהם, החליפו ביניהם מתנות וסמוך לשעה 9 בערב יצאו בשיירת מכוניות בדרכם חזרה לירושלים.

אלף מקרי „איידס" חדשים בארה"ב מדי חודש

אטלנטה („רויטר" ועתי"ם) — המחלה הקטלנית „איידס" מתפשטת בארה"ב בקצב של כ־1,000 מקרים חדשים כל חודש, אך מתקבל הרושם שחלה האטה הדרגתית בממדי התפשטות מחלה זאת — כך אמר ביום ו' חוקר ממשלתי.

ברחבי תבל קבעו רופאים כ־20,000 מקרים של חולי „איידס", מזה למעלה מ־85 אחוז בארה"ב.

החוקר ד"ר מיד מורגן מ„המרכז האמריקאי לפיקוח על מחלות" ציין, כי הוא חושש שרופאים אינם מדווחים על כל מקרי המחלה שבהם הם נתקלים. הוא הוסיף ואמר, כי המחלה איננה מוגבלת עתה לאיזורים מסויימים בארה"ב, אלא התפשטה בכל חלקי המדינה.

בן 6 נהרג בתאונת דרכים

ילד בן 6 נפגע בתאונת דרכים בקרית מלאכי ומת מפצעיו.

מנשה פיקל בן 6, תושב שכונת נחלת הר חב"ד בקרית־מלאכי, נפגע ממכונית „קורטינה" שנהוגה בידי קצינה בצבא קבע והועף למרחק רב. הוא הועבר לבית־ח תל השומר, שם נאבקו הרופאים במשך יומיים על חייו ובשבת נפטר.

מנשה פיקל הוא בנו של אריה פיקל, עוזר שר העבודה והרווחה משה קצב.

הלווייתו יצאה במוצאי שבת מקרית מלאכי ונערכה על הר הזיתים בירושלים.

רוטנשטרייך: הממשלה מנסה כביכול להגן על „האיש הקטן" אך פעלה כשנפגעה אישית

נשיא מועצת העתונות מזהיר ממגמת „חופש מן העתונות" במקום „חופש העתונות"

(ע). „מועצת העתונות חייבת להביע את דעתה בקול רם וברמה נאותה על הסכנות הצפויות לחופש הביטוי וזכות הציבור לדעת ולקבוע אמצעים לסיכול מגמות אנטי־דמוקרטיות, שהן סכנה למשטר החופשי בו אנו חיים כיום" — אמר ביום ו' נשיא מועצת העתונות ד"ר יהושע רוטנשטרייך.

דבריו הושמעו במליאת מועצת העתונות, שהתכנסה ב„בית סוקולוב" בתל־אביב, כדי לדון על הצעת החוק, הנידונה עתה בממשלה, בענין איסור פירסום שמות חשודים.

„הנה בישראל, אנו בתוכי חיים תודה עמוקה ליועץ המשפטי לממשלה, פרופ' יצחק זמיר, על נאומו ביום ה', שבו קבע, כי הצעת החוק היא פגיעה בדמוקרטיה", אמר ד"ר רוטנשטרייך.

בהחלטות, שנתקבלו בסיום הדיון במועצה, נאמר:

„מליאת מועצת העתונות רושמה לפניה את הודעתו של נשיא המועצה ד"ר י. רוטנשטרייך בענין הצעת החוק לאיסור פירסום שמות חשודים. המועצה חוזרת ומדגישה, כי הצעת חוק זו עלולה לפגוע בחופש העתונות ובחירות הביטוי. מליאת המועצה מטילה על הנשיאות, בשיתוף עם ועדת העורכים של העתונים היומיים והאיגוד הארצי של עתונאי ישראל, לגייס תמיכה ציבורית נגד חקיקתו של חוק זה. המועצה שמעה גם דברי ביקורת על חריגות ברישום כללי האתיקה המקצועית בענין פירסומים על חשודים, והסמיכה את הנשיאות לייעל את הנהלים לאכיפת כללי האתיקה".

מגבלות חמורות מהמקובל

בנאומו, בפתיחת הדיון, אמר ד"ר רוטנשטרייך, כי בישראל מוטלות על העתונות מגבלות חמורות יותר מהמקובל במדינות דמוקרטיות. בארץ אין חוקה בכלל ואין חוק המבטיח את חופש העתונות. לעומת זאת קיימת „פקודת עתונות" מימי המנדט הקודמים, הנותנת לרשות המבצעת סמכויות מרחיקות לכת ביחס להוצאתו לאור של עתון, לפיקוח עליו ולהפסקת הופעתו.

כל זה בנוסף לחוק איסור לשון הרע, חוק הגנת הפרטיות והצנזורה הבטחונית.

הדובר הטעים, כי על חופש העתונות שומר בית המשפט העליון, שקבע אותו בפסיקותיו כערך חשוב ביותר. כיום השלטון אינו משתמש במלוא סמכויותיו לפי החוקים הקיימים, אך אין ערובה לכך, שגם בעתיד ינהג כך הרכב ממשלתי אחר.

„האיש הקטן" והאישיות

בהתייחסו להצעת החוק, אמר נשיא המועצה, כי היא הוצגה בממשלה באיצטלה של הגנה על „האיש הקטן" כביכול, אבל האמת היא, שהצעות חוקים מסוג זה באות תמיד, כשאישיות רמת מעלה נפגעת מהפירסום. הפוליטיקאים, החוששים [illegible], רוצים לאסור דיווח על הגשת תלונה למשטרה, על עצירת אדם או על חקירה, כאשר מציינים את שמו של החשוד, עד עבור 30 יום מיום מעצרו. התוצאה תהיה, שהחשוד יובא כעבור 48 שעות מעת מעצרו על ידי המשטרה בפני שופט לדיון פומבי, כל באי בית המשפט ישמעו את דברי בא כוח המשטרה והסניגור, ואילו הציבור יידע על כך רק „מרכילויות מפה לפה או ממסיבה למסיבה".

כללים של איזון

בנושא המרעצה הדגיש, כי מועצת העתונות קבעה כללים, שיש בהם איזון בין חופש העתונות והגנה על הפרט. עם זאת יש עתונים ועתונאים המתעלמים מהם על רקע התחרות בין העתונים או בין העתונות המודפסת והאלקטרונית. „כשהעתונות תדע לרסן את עצמה, להיות צמודה לאמת, לדווח נכון, בטעם נכון, ולא תלך בדרך של יהירות ההתנשאות וכן תדע להודות בטעות בצורה ובמקום בולטים —, דעת הציבור תתמוך בה, כי היא רוצה בעתונות חופשית. מנסים שלא יישמע הנביר בציבור את מגמת „חופש מן העתונות" במקום „חופש העתונות". והעתונאי תמיד מפיקוח חיצוני, אם העתונות לא תהיה [illegible] לפיקוח פנימי", אמר ד"ר רוטנשטרייך.

הדובר הוסיף, כי „יש צורך, שמועצת העתונות תהיה רחבה ביותר, שכל העתונים יהיו חברים בה, כולל הרדיו והטלוויזיה, ועל כן אני מברך על פניית העתון „חדשות" להצטרף למועצה.

בדיונים הכללי במועצה בנושא זה השתתפו לו"ר יצחק הירושלמי, יונה שמשי, דוד פתחאור, מריק גפן, ישראל לנדרס, שבתאי הימלפרב, משה דק, יוסף קרני, עמוס בן ורד, צבי צמיד, רפאל אמיר, שלום ידקוני, אלתר ולנר, ארי רט, יעקב קימר, רונן פריסמה, האריאל עמירי.

התסתדרות הכללית של העובדים בא"י
הסתדרות הגמלאים בישראל

שדולה של חברי הכנסת
למען הגמלאים והקשישים

כנוס חרום ארצי
נגד הגזירות הפוגעות בגימלאים

בהשתתפות מזכ"ל ההסתדרות: ח"כ ישראל קיסר
יתקיים ב־23.1.86 בשעה 9.00 בבית החייל, ברח' ויצמן 60 ת"א.
משתתפים: ח"כ נאוה ארד, יו"ר השדולה למען הגמלאים
ח"כ רפי אדרי
ח"כ רפאל איתן
ח"כ צ'רלי ביטון
ח"כ גדעון גדות
ח"כ דוד דנינו
ח"כ עבד דראושה
ח"כ רן כהן
ח"כ אוריאל לין
ח"כ הרב מנחם פרוש
ח"כ יאיר צבן
ח"כ אליעזר שוסטק
פתיחה: אוריאל אברהמוביץ, יו"ר הסתדרות הגמלאים.

אנשים • אנשים • אנשים

יחס מיוחד

„בשבילי, ישראל איננה ארץ זרה, וביקור בה איננו כמו ביקור במדינות אחרות", כך אמר הנרי קיסינג'ר (בתמונה) בהתרגשות, בעת שהודה על דברי ברכה של אבא אבן, בסעודת ערב שערכו לכבודו בליל שבת אבא וסוזי אבן. קיסינג'ר סיפר כי שותה עם רעיתו נבסי במטוס על רגשותיו אלה. הוא לא אמר במפורש כי זליחות נובע מיהדותו, אך הדברים היו ברורים מאמירתו כי אותו משטר שהביא את משפחת קיסינג'ר לחופי ארה"ב הוא גם שתרם בעקיפין להקמתה של מדינת ישראל: אך מקרה הוא, אמר, שהוריו באו לארה"ב ולא לפלשתינה.

אגב, ביקורו של קיסינג'ר בישראל הביא לדחית הפגישה בין ראשי ממשלות ישראל ומצרים: פגישת פרס וגנדואלס שהתקיים היום בהאג, נדחתה במקורה לסוף השבוע שעבר. כאשר נודע לפרס על ביקורו של קיסינג'ר, ביקש להסדיר את הפגישה כך שיוכל לארח את קיסינג'ר בירושלים.

פנינים

דברי הברכה של אבא אבן (בתמונה) בסעודה בביתו לכבוד קיסינג'ר עוררו רעמי צחוק אצל הקרואים. אבן אמר כי בראותו את סדר־היום של הנרי הנסי בישראל, הוא התקשה ליישב אותו עם המגילה לזכויות אדם שאבן היה מן החותמים עליה בארים, ושיש בה סעיפים נגד התאכזרות... בדברו על ההיכרות העמוקה של קיסינג'ר עם ישראל, אמר אבן: אתה מכיר את יתרונותינו, ואילו היו לנו חסרונות היית מכיר גם אותם — וזה המקסים שאני יכול להגיד מבלי לגרום לעצמי בפוליטיקאי... בהציגו את האורחים הישראלים פתח המארח בשרים (גור, יעקב־ו שחל) „שבוודאי מהרהרים בתיקים שהיו רוצים להחזיק בהם", המשיך בעיתונאים „שמצווה להעסיק אותם ארבע שעות שבהן לא יוכלו להרוס מימות" וסיים באקדמאים, תוך הדגשה כי הוא נמנע מלהשתמש במונח אינטלקטואלים: שכן, הוא שמע ממורו הגדרה שאינטלקטואל הוא אדם המשתמש ביותר מלים מן הנחוץ כדי להגיד יותר ממה שהוא יודע... הוא הציג גם את הדיפלומטים שנכחו במעמד (שגרירי ארה"ב ובריטניה) ואת ראש אמ"ן אהוד ברק ביומו האחרון בתפקיד זה.

התנסות דרמטית

הנרי קיסינג'ר אמר כי לשאת דברים אחרי אבא אבן היא „התנסות דרמטית". זה קרה לו בעבר וכך הוא מרגיש גם הפעם. אורח הכבוד הפליג בזכרונות על טיפולו במזה"ת. בתחילה ידע על האזור כל כך מעט, והעיד על עצמו, כי „כאשר הראו לי את ההחלטה 242 לא האמנתי שיש דבר כזה"... אבן הסביר לו אז כי להיות אובייקטיבי, פירושו להסכים עם ישראל במאה אחוזים „חשבתי שזאת הבדיחה, אבל זו היתה מלכודת"... לגבי מלחמת יום הכיפורים, אמר בנימה קצת אפולוגטית, כי הכל ציפו לנצחון ישראל תוך שלושה ימים וכאשר במקום הנצחון הפסידה ישראל 500 טנקים, צריך היה להיערך מחדש גם בוואשינגטון, במחשבה ובמעשה כאחד. עוד אמר כי בהרצאתו באוניברסיטה לא ידבר על המזה"ת, כדי לא להפריע לשמעון פרס במגעיו המדיניים. הוא סיפר גם זכרונות מפגישותיו עם אסאד, המתפאר בידע בספרות, אך נשמע אמרה בעל־פה. קיסינג'ר סיים באומרו כי „עולם שבו אין מקום לישראל, זקקה. נבטחה. הוא עולם שבו אנשים הגונים אין להם מקום בו".

תרומה חוזרת

ראש עיריית ירושלים טדי קולק, (בתמונה) ארח אתמול בבוקר לפת שחרית את הנרי קיסינג'ר בביתו. בארוחה השתתפו פרופ' אמנון כהן, פרופ' משה מעוז, פרופ' שמעון שמיר, פרופ' עמנואל סיון ופרופ' שלמה אבינרי. קולק יזם את ארוחת הבוקר והמפגש בין קיסינג'ר לפרופסורים משום שידע שזו ההזדמנות היחידה לפרופסורים לשמוע את קיסינג'ר ולהשמיע את דברם. קולק הזכיר כי פגישתו הראשונה עם קיסינג'ר התקיימה לפני 25 שנה וכבר אז ביקש ממנו להרים תרומה לירושלים. הוא לא עקב אם אכן נתרמה התרומה אך הבהיר כי אם שכח קיסינג'ר לתרום, אין זה מאוחר מדי. ואם אכן תרם, הוא יכול לתרום שוב...

יעל ארמוני

תחליף

תשדיר השרות של נעמ"ת ששודר אמש במסגרת „חודש מעמד האשה" שקרא לבני זוג הנמצאים להינשא לפנות ללשכות המשפטיות של נעמ"ת על מנת להתייעץ בענייני כספים. מהווה תחליף להצעת תשדיר שהגישה נעמ"ת לוועדה לתשדירי שרות. ובתשדיר המקורי עסק בייעוץ לבני זוג לערוך הסכם ממון אצל רשם הנשואין לפני החתונה או בבית משפט — אחרית, אך הוועדה לתשדירי שרות לא אישרה אותו בטענה שאין לנושא קונצנזוס רחב ומשום כך אין טעם לשדרו. הנהלת נעמ"ת וגישה תסריטים אלטרנטיביים שאושרו אך לא ויתרה על התשדיר בנושא הסכם ממון. היא ערערה בפני הוועד המנהל של רשות השידור על פסילת התשדיר המוצע ומקווה כי הערעור יידון כבר בראשית השבוע.

יעל ארמוני

שב לגבולו

הפסנתרן ולאדימיר הורוביץ הודיע כי בכוונתו לקיים שני רסיטלים בברה"מ, אותה עזב לפני 61 שנים ונשבע לא לשוב אליה לעולם. בראיון שפורסם ב־1980 הצהיר הורוביץ כי אין בכוונתו לשוב אי פעם לברה"מ „איני מחבב את הגישה הסובייטית למוסיקה, לאמנות. שם איבדתי את כל בני משפחתי ואינני רוצה לשוב אליה". עתה שינה את דעתו ואומר, „לפני מותי אני רוצה לשוב ולראות את המדינה בה נולדתי" אומר הורוביץ בן ה־81. הקונצרט הראשון ייערך ב־20 באפריל בקונסרבטוריון בולשוי שבמוסקבה והשני, שבוע לאחר מכן בלנינגראד.

בקשה לחוות דעת

הח"כ בני שליטא שיגר לנשיא המדינה מכתב ובו הוא מבקש ממנו להביע דעתו בנושא פרסום שמות חשודים על ידי העיתונות. על פי דברי שליטא העלה הנשיא, בעודו חבר כנסת, הצעת חוק פרטית שעיקרה איסור פרסום שמם של חשודים וזאת על סמך פרשת חקירתו של בני שליטא ביחידה הארצית לחקירות הונאה. „המצב הנוכחי אינו יכול להימשך", כותב שליטא „מאחר והעיתונות לא עשתה בעצמה בדק בייתה. מן הראוי למצוא פורמולה שתתן הגנה ותסייע לפרט תוך שמירה והקפדה על חופש והכויות העיתונות החופשית במדינת ישראל".

יובל לחולון

נטיעת „חורשת היובל", שתתקיים היום, תפתח למעשה את אירועי יובל ה־50 של העיר חולון, שיתקיימו במרוצת השנה ויסתיימו בחודש אוקטובר.

לטכס נטיעת החורשה, שתהיה בדרום העיר על שטח בן 42 דונם, הוזמנו ותיקי העיר שהשתכנו בחולון בשנותיה הראשונות. כמו כן יתכבדו בנטיעת עצים כל חברי מועצת העירייה מאז היווסדה.

טכס נטיעת חורשת היובל יתקיים היום, 26.1.86 לפנה"צ, ולכל משפחת נוטע עץ תוענק תעודה מיוחדת המעידה על נטיעת עץ ב„חורשת היובל" וכן תירשם המשפחה בספר „חורשת היובל".

מסיבת הפתעה נערכה לשר האוצר יצחק מודעי בלשכתו, לכבוד יום הולדתו ה־60. מנהלת הלשכה, יהודית כהן, העניקה למודעי קובץ של קריקטורות שנשאו, הוא, כמובן, מודעי, שאספו על ידיה במשך שנה תמימה. כמו כן הוענק לשר ספרו של איקוקה על שיקום חברת קרייזלר בתקווה שישקם את כלכלת ישראל באותה מידה של הצלחה. מודעי שהופתע מהמסיבה שערכו לו אמר כי: אם לאחר שנה כה קשה עדיין עורכים לי מסיבות הפתעה, סימן כי אני יכול להעביד אתכם קשה יותר בשנה הבאה. צילום: „מץ 76"

הפסיכו־תירפיה של מחנה הפשרה

מאת צוריאל שיוו

תוכנית אלון מתה מרוב אהבה, הערכה ותשבחות. מיום שנולדה בחר המערך להציגה כרעיונית בלבד, כמצב אידיאלי. המאמץ המדיני שמפלגת העבודה משקיעה עכשיו ממשיך להתנהל על בסיס החלטה שלא להחליט, ועל בסיס אוריינטציה ירדנית. סחיטת דוושת דלק בהילוך סרק.

בעבר היו שואלים אם הזמן פועל לטובת הערבים או לטובת ישראל. היום אין שואלים זאת עוד. אולי משום שלא ברור כל־כך לאיזו ישראל מתכוונים; אולי משום שמבינים כבר, שלא פשוט לקבוע מה טוב או רע לערבים (אם אפשר להגדיר באילו ערבים מדובר), ואולי גם משום המחשבה, שלא כל מה שרע לערבים טוב בהכרח לישראל, ולהיפך. תחת זאת כרבה מחנה הפשרה לעסוק בשאלות, כגון אם אש"ף מתמתן או לא; אם מסתמנת בצד השני איזו קומבינציה חדשה; אם יש חידוש בדברי זה או אחר; מה „באמת" חושב חוסיין, והאם ההזמנות זו או אחרת היא היסטורית או לא.

העיסוק בשאלות אלה הזוכות להן הוא כמין פסיכו־תירפיה להנהגה הבכירה, מאז הכניס למקרר, במו ידיו, את תכנית אלון.

אם בעבר המתין המערך לטלפון, הרי היום מחפשת „העבודה", בכל הדרכים, פארטנר שיענה מהעבר השני על קריאותיה ואינה מוצאת, כיוון שלא קם עדיין הערבי שיכיר בדרישה לתיקוני גבול, שאינם בלתי־משמעותיים, בגדה המערבית.

אבל אם גם יתהולל הנס ויימצא הפארטנר המיוחל, יש להניח שכל מו"מ על גבולות בתוך הגדה המערבית לא יוכל להסתיים בהסכם – לפחות לא בדורנו שלנו.

הנחות אלו עומדות ביסוד תכנית אלון ואולי, לאחר כשלונות נוספים אצל חוסיין, יוציאוה מהמקרר ואולי גם ישאלו מה בעצם קרה לה. נראה שתכנית אלון, שהיא, כמסמך מדיני, שיא החשיבה המדינית הישראלית, פשוט מתה מרוב אהבה, הערכה ותשבחות. מיום שנולדה בחר המערך להציגה כתכנית רעיונית גרידא, כמצב אידיאלי (בתנאים הנתונים) שאליו צריך להגיע איכשהו, אי־פעם. מטעמי נוחות, אולי אלקטורליות, העדיפו כל משבחיה להשכיח ולהעלים את שני היסודות האופראטיביים שעליהם היא עומדת, או נופלת, כתכנית מדינית, לאמור: קביעה חד־צדדית של הגבולות בגדה המערבית ואוריינטאציה פלשתינאית – לא ירדנית – כדרך יחידה להשגת אותו חלק המכונה היום בפירכל, ובנחות רבה, „תכנית אלון". (כלומר, מצב מדיני שבו מופרד השטח צפוף – האוכלוסין ממדינת ישראל על־ידי גבולות סבירים). מן הראוי גם לזכור כי חלק מהמהלך החד־צדדי [illegible] מוגברת במה שנוגע לגבול ישראל־ירדן.

דרך זו חייבה מהפך בסדר הדברים שהיה מקובל אז, והוא מקובל היום [illegible] לאומית־פוליטית בעניין הגבולות וההסדרים; שנית, קביעת הגבולות בדרך של חקיקה; שלישית, מציאת פארטנר למו"מ על עתיד תושבי השטחים שלא סופחו. זהו סדר הדברים הנכון גם להיום וכל איזכור של תכנית אלון, בלי האלמנטים האופראטיביים שבה, מס־שפתיים, הזרעת אשליות על יוזמות שלום, כתחליף להכרעה החד־צדדית.

אפשר אמנם להצביע על ההסכם עם מצרים כתחילתו של תהליך שלום ממשי, שאינו עולה בקנה אחד עם תכנית אלון. אלא שלתהליך עם מצרים קרה מה שקרה למערך – שניהם שקעו בביצת הגדה, ביצה ששום טאבה לא תחלצה משם. הסיבה לכך היא, שהתהליך החל במקום הלא נכון, עם הוויתור הלא־נכון בשלב הלא־נכון – הכל בגלל נכונות הליכוד להקריב את מדינת־ישראל על מזבח ארץ־ישראל, על אף ולמרות רמזיו השקופים והכנים של סאדאת בדבר חוסר התכליתיות שבוויתור על סיני ללא פתרון הבעיה הפלשתינאית. היה זה אלון, לפניו, שהורה על אוריינטציה פלשתינאית כתחילתו ההכרחית של התהליך. תכנית אלון מעולם לא בוצעה, וברכה מצרית לממשלת ארץ־ישראל השלמה לעולם לא תושג. וזה פשר המבוי הסתום.

השלום העקר עם מצרים רק הוכיח עד כמה נכונה היתה תכנית אלון. אם אפשר להציע בה שינויים כיום, אין זה אלא בגלל הקשיים שנולדו בעקבות נטישתה דווקא. ראשית, „מינהל עצמי" היה עובר, אולי, מבחינת הערבים, מייד אחרי המלחמה. היום אין די בזה, מטעמים רבים. (בין השאר, משום שמצרים כבר קיבלה את שלהן; שנית, משא ומתן עם אלה שאלון הגדירם כ„נציגים, נכבדים, מדינאים ועסקנים בגדה" היה יכול אולי להתממש אז. היום אין כל סיכוי לממש הסדרים עם נציגות כלשהי תחת קטגוריות כאלה. שלישית, אלון לא ראה דרך למקרה שלא יהיה אפשר לכונן „מינהל עצמי" לאחר קביעת הגבולות.

וליתר פירוט:

● **כינון מדינה פלשתינאית.** הסידור היחיד ששני הצדדים יכולים לחיות איתו הוא כינון מדינה פלשתינאית במעמד של „ידידה ובעלת־ברית" לישראל. מעמד זה אינו המצאה ישראלית. הוא מתקיים, בצורות שונות, מאז ימי הרפובליקה הרומאית וזה המאקסימום שישראל יכולה לתת בלי לסכן את בטחונה יתר על המידה, זה גם המינימום הדרוש לפלשתינאים כדי להגיע ברבות הימים לעצמאות מלאה, על בסיס יחסי שכנות תקינים, מקובלים – ומוכחים.

מו"מ יעיל ותכליתי עם הגוף שייצג את האוכלוסיה בשטחים יוכל להתנהל אך־ורק על נושא אחד: תנאי הברית הידידות בין שתי המדינות, משך הזמן שבו יהיה ההסכם בתוקף והדרכים לשינויו בתום התקפה. לשם כך, ולאחר קביעה חד־צדדית של הגבולות, לפי תפוסת אלון, תינתן לאוכלוסיה המקומית שהות של שנה אחת כדי לכונן גוף מייצג, שינהל עמנו משא ומתן. שיטת הבחירות ומועדן ייקבעו בצו המושל הצבאי ורצוי היה שינוהלו בחסות האו"ם.

אולם כאשר מדברים על גוף מייצג עולה מאליה שאלת השתתפותם של אנשי ארגוני הטרור (או השחרור) למיניהם. גישתו של הליכוד ומתנהו בנקודה ספציפית זו מובנת ועקבית לחלוטין. מאחר שעמדתם הבסיסית שוללת ויתור טריטוריאלי מכל וכל, אין בעיניהם משמעות לשאלה עם מי ולמה אין הם רוצים לנהל מו"מ. הליכוד הרי גם עם ממשלת ארה"ב לא יהיה מוכן לשאת־ולתת על כך.

לעומת זאת אין כל הגיון בעמדת „העבודה" (ומחנה הפשרה בכלל) ואין היא מקובלת מבחינה מדינית. מדינה יכולה וחייבת, בהעדר אופציה צבאית הולמת, לשאת־ולתת גם עם אלה הרוצים להחריבה ולהשמידה, כל עוד „אלה" מייצגים גוף בעל משמעות מדינית. אם בעיני „העבודה" אוכלוסיית השטחים היא בעיה מדינית (לא צבאית או שיטורית), הרי שיש לדבר עם נציגיה הנבחרים אפילו יהיו כל התושבים חברי אש"ף מוזהים ומוצהרים. אין כל ספק שכינון מדינה פלשתינאית, ואף מדינה־בדרך, יש בו סיכונים. לא דווקא משום שמדינה כזו עלולה לסכן את קיומה של ישראל, אלא משום שעלול להידרש כיבוש מחודש, ואולי גם מלחמה כוללת, אם יתעוררו בעיות. בעיות כאלה יתעוררו מאליהן, ברזמניות, בעקבות כל הסכם שייחתם עם מי שאינם נחשבים בעיני האוכלוסיה כנציגיה האמיתיים. הסכם כזה, עם או בלי ירדן, מוטב שלא ייערך כלל.

● **„שטח צבאי מחוזק".** לפי מיטב המסורת הישראלית של מקוריות ואילתור, לא נוהלו השטחים, מלכתחילה, ככתוב בספרים. האימפרוביזציה, שנהפכה זה כבר לסמל המסחרי שלנו, ניזונה בעניין זה גם מכך שחלק נכבד בציבור ראה בשטחים ארצה משוחררת ולא חבל ארץ כבוש או מוחזק צבאית.

כך נולדה מדיניות אחוקה מקורית, כיאה לכל מה שהוא ישראלי: כיבוש־צבאי־סופר־ליבראלי; חלקו צבאי; חלקו אזרחי; חציו ממלכתי; חציו מחתרתי (בעידוד ממשלת ארץ־ישראל של הליכוד), מוחזק על־ידי כוחות כיבוש צבאיים, לצד כוחות כיבוש פרטיים של התנחלות יהודית, שהיא מדינה בתוך מדינה, והכל בגלל ההחלטה שלא להחליט על תכנית אלון.

● **סיפוח מלא.** גם ההצעה הנדיבה ביותר שיכולה ישראל להציע, אין כל בטחון שתזכה להיענות, לפארטנר ולהסכם מהצד האחר. בנסיבות אלה הכרחי להעלות את אפשרות הסיפוח המלא, כתחליף הפחות גרוע לאחת מאלה: מסירת חלק מהשטח (עם אוכלוסין) לירדן תמורת הסדר־ביניים (ובעיה לא פתורה אפילו על הנייר); נטישת השטח „סתם כך" עם או בלי סידורי אוטונומיה או הנצחת מצב הדומה בכל מרכיביו למצב הנוכחי.

לא קיימת במילון מלה טובה אחת על סיפוח חבל ארץ המיושב על־ידי עם אחר. סיפוח כפשוטו, ובתנאים הקיימים, פירושו שליטה על עם זר, הפיכת המדינה לדו־לאומית והנצחת הסכסוך הישראלי־ערבי. כל אחת מהאפשרויות הללו גרועה יותר מרעותה, ויש עוד כהנה וכהנה מגרעות, שלעומתן בעיית הבטחון, בתור שכזו, ממש מתגמדת. אולם אם בוחנים דרך זו כאופציה מדינית, על־פי אמת־המדה של בחירת האופציה הפחות גרועה, ואם נקודת־המוצא היא כוונה מדינית, לא אידיאולוגית ולא של פעמי־משיח או ארץ־אבות, צריך להיערך לכך בדרך שתצמצם עד למינימום את הנזקים הנלווים.

סיפוח משמעו, קודם־כל, לגיטימציה של האופציה כבורה מדיני והיערכות לקראת סיפוח – מטעם המדינה ועל־ידי המדינה. לא במחתרות ולא על־ידי גופים פרטיים־פרטיזניים. היערכות שתצר, בדרכים שונות, את אפשרות הקיום הלאומי־מדיני של התושבים הערבים מזה, ותמנע – בכל תנאי ובכל הנסיבות – התיישבות יהודית ברצף האיזור צפוף־האוכלוסין מזה. היערכות, שתשאיר, עדיין, ללא לחץ של זמן וללא צורך בפסיכו־תירפיה, דלת פתוחה למו"מ מזה ואופציה לחקיקת־סיפוח, בתנאים הפחות מזיקים, מזה.

„ההחלטה שלא להחליט" על תכנית אלון כבר גרמה נזק עצום למדינה ולמחנה הפשרה. החלטה זו מקבלת עתה תנופה מחודשת ונמרצת, עם מאמצי ההידברות עם ירדן ועם „משלחת פלשתינאית". אין ספק שבשדה הקרב הדיפלומאטי אפשר לזכות בכמה נקודות, לפחות לפרק זמן מסויים (שכן, גם הערבים אינם קוטלי קנים בתחום זה), אלא שבשדה הקרב המדיני הממשי, הזיכוני המציאתי, עוד יתברר כשמאמץ האדיר שעליו משליכה מפלגת העבודה ועמה כל מחנה הפשרה את כל יהבה המתנהל על בסיס ההחלטה שלא להחליט ועל בסיס אוריינטציה ירדנית, כמוהו כסחיטת דוושת הדלק בהילוך סרק.

במקום לדבר על נכונות להסדר, במקום לשחק על נקודות במגרש הדיפלומאטי, צריך לדבר ולהתחור להכרעה על תכנית להסדר. הבחירות הבאות, גם אם יתקיימו בעוד שלוש שנים, הן מבחינה זו ממש בפתח.

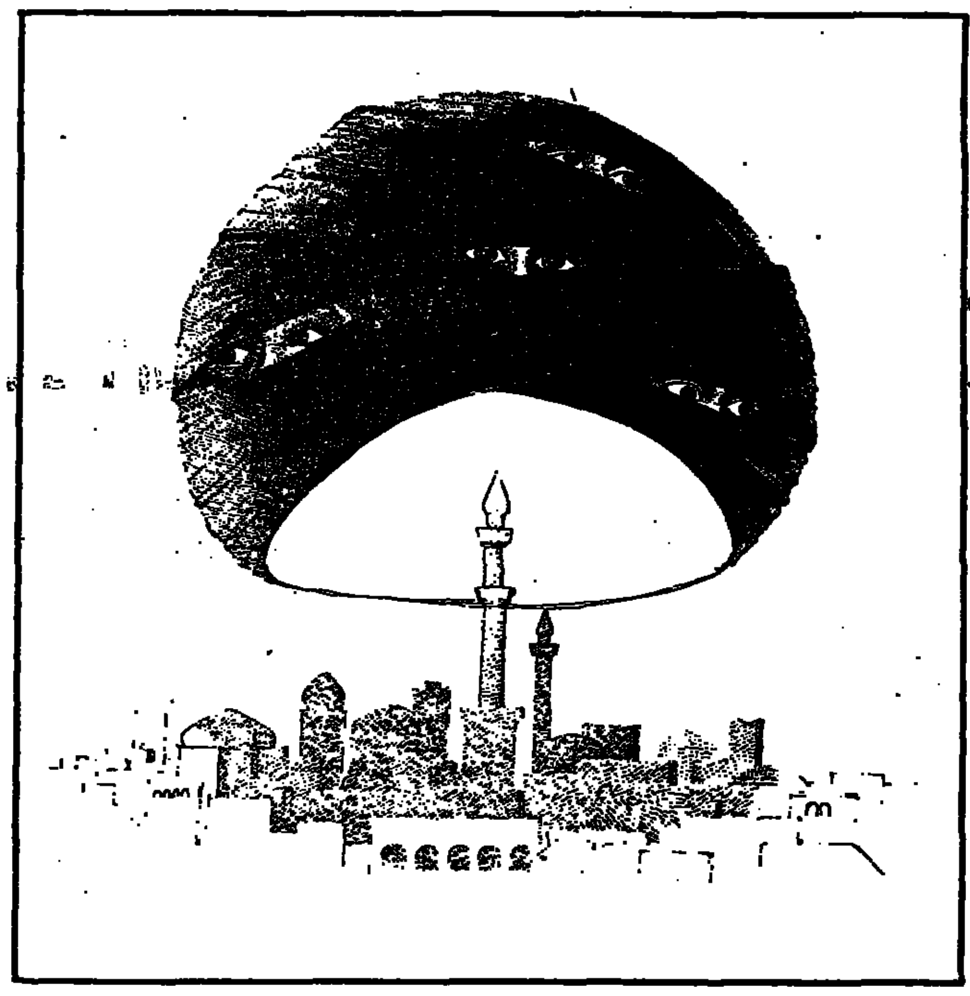

הספורט הלאומי

מאת שבח וייס

מה עוד לא נאמר על הרוטאציה? אפילו שהיה צריך להמציא אותה אלמלא... להלן מקבץ רוטאציוני. רוטאציה עם כל דבר

יותר ויותר אישים במפלגת העבודה ובפריפריות הפוליטיות וההברתיות שלה, ואף אנשים שאינם קשורים בה, קוראים לשמעון פרס שלא ליפול במלכודת הרוטאציה. אפשר להבין ללבם של החרדים לגורל מדינתם ומפלגתם בתנאים של קיום הסכם הרוטאציה עם הליכוד, אך אין כל קושי להוכיח, שחלק מן הקוראים לפירוק הממשלה, מתוך תקווה שכך אפשר יהיה לעקוף את מחסום הרוטאציה, מודרכים על־ידי מניעים אישיים. אמנם אין לבוא בטענות גם למי שמניעיו אישיים. לכולנו יש יצרים, רגשות, מאווים, משאות נפש, אכזבות, תיסכולים וערגות. הפוליטיקה נעשית על־ידי אנשים בעלי יצרים אישיים חזקים, כך היה וכך יהיה. אך כל מי שמטפל בסוגיה זו חייב להציג לעצמו כמה שאלות וגם לענות עליהן:

● האם אפשר יהיה לכונן ממשלה בהרכב הכנסת הנוכחית, שלא על בסיס האחדות הלאומית?
● האם ממשלה כזאת, לכשתקום, תוכל לפעול?
● האם אפשר יהיה להגיע באמצעותה ליעדים התואמים את מצע המערך?
● האם כדאי יהיה להתייצב לבחירות, בראשות ממשלה כזאת?
● האם אפשר יהיה להקדים את הבחירות לכנסת הי"12 ולגייס לשם כך את הרוב הפרלאמנטרי הדרוש?
● מה יהיה המחיר הקואליציוני של „קואליציה קטנה"?
● מה יהיה המחיר הפוליטי של הקדמת הבחירות (יתכן שמפלגת העבודה תצטרך להעניק מטריית ביטוח יציבה ל„יחד" ל„אומץ" למפ"ם, לל"ע ואולי לקבוצות פוליטיות נוספות)?
● מה יהיו תוצאות הבחירות המוקדמות?
● איזו קואליציה אפשר יהיה לכונן, אחרי הבחירות המוקדמות?
● אם שמעון פרס ינהיג את מפלגת העבודה בשנים הקרובות, ועל כך אין עוררין, יש לשאול מה יהיה על מעמדו הציבורי, אם הסכם הרוטאציה לא יקויים?
● מה יקרה אם גם אחרי הבחירות ניאלץ לכונן ממשלה משותפת, ממשלת רוטאציה, עם הליכוד?
● האם אפשר יהיה לכונן ממשלה ללא בחירות מוקדמות, בלי לעוות לחלוטין את מצע המערך בנושאים הדתיים?
● האם אפשר יהיה אחרי הבחירות המוקדמות לכונן ממשלה בלי לוותר ויתורים מפליגים לשותפות דתיות?
● האם אפשר יהיה להיכנס למערכת בחירות מוקדמות, בלי למוטט את הישגי המדיניות הכלכלית?
● האם גוש המערך, שהשיג בבחירות האחרונות 54 ח"כים (המערך 44, ר"צ שלושה, „שינוי" שלושה, „יחד" שלושה ו„אומץ" אחד), אכן יצליח להשיג יותר מ־54 מאנדטים?
● ואם נצליח למנוע את כניסתו של כהנא לכנסת ה־12, ואם לא יעלה בידינו לחסום אותו, כמה מאנדטים ישיג האיש הזה?
● איזו השפעה תהיה לאי־ביצוע הרוטאציה על הנהגתו ודמותו של הליכוד, אם ינהיג אותו שמיר, ארנס, לוי או שמא אריאל שרון?
● האם יתחזק האגף המתון בגוש המפלגות הדתיות (המפד"ל) או הקיצוני („מורשה")? האם ייחלש כוח החרדים (ש"ס והאגודה) או שמא יתחזק?
● האם נצליח למשול באמצעות ממשלת מעבר, אם פרס ילך לנשיא, אך לא יהיה אפשר להשיג רוב להקדמת הבחירות, וגם לא רוב דרוש לכינון קואליציה חלופית?
● האם ניטיב עם העם הזה ומדינתו, כאשר נפרק את „האחדות" המחורה המסובכת?

אין ברצוני לשים מכשול לפני מתכנני משבר פירוק ממשלת האחדות. גם אני אינני מאושר מן המבנה המחור הזה של ממשל פריטטי ורוטאטיבי. אך מי שמבקש לפרק את הממשלה, חייב לתת את הדעת על תוצאות הפירוק.

ראש הממשלה שמעון פרס מבין את המצב, השאלות האלה ידועות לו, על כן בל נתפלא אם הכרעתו לא תהיה חפוזה.

פוליטיזציה, היתה או לא היתה

מאת משה מאירי

עדיין „מפא"י אשמה", „המערך אשם". אבל התקופה שנהוג לכנותה כ„ימי הפרוטקציוניזם" וכ„פוליטיזציה של מנגנון שירות המדינה", לא היתה אפלה כל־כך – לפחות לגבי מי שהיה מעורב בקבלת החלטות שהתקבלו במהלכה. היעדר קריטריונים ועובדים מיומנים גם הם עשו משהו. לא רק שירות מחשבה ולב.

לשכת מפלגת העבודה קיימה דיון מיוחד על המינויים הפוליטיים בשירות המדינה, שבאורח פראדוקסלי הוגברו דווקא בימי הממשלה הנוכחית ורבו במיוחד במשרדים שבשליטת שרי הליכוד. עובדים בכירים במשרדי ממשלה, שלדעת „הקומיסרים הפוליטיים" מזוהים עם המערך, מסולקים הצידה ובמקומם משתילים במשרות בכירות אנשי ליכוד, תוך התעלמות מחוק שירות המדינה, מכללי התקשי"ר ומהמינהל התקין. אין מקפידים כלל על התאמתם לתפקיד מבחינת הכישורים, ההשכלה, הנסיון והתכונות האחרות הדרושות למילוי המשרה.

בתגובה על גילויים אלה טוענים עתה ראשי הליכוד, כי דווקא בימי ממשלות המערך שלט בכיפה הפרוטקציוניזם הפוליטי. כיוון שהנושא של פוליטיזציה בשירות המדינה עולה עתה מחדש על סדר־היום, ראוי לסקור את התפתחות המנגנון הממשלתי מאז הקמתו ולבדוק אם הופעלה העדפה מפלגתית בימי הממשלות הקודמות.

בראשית ימיו של המנגנון הממשלתי לא היו עדיין קריטריונים ברורים לגיוס עובדים לשירות המדינה. אלה נקבעו אחר־כך, ב„חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט – 1959". על־כן התקבלו באותה עת עובדים למשרדי הממשלה בכל הדרכים שעמדו לרשות משרדי הממשלה שאך זה הוקמו. המקורות העיקריים של כוח־האדם היו אז המוסדות הלאומיים, השירות המנדאטורי, מוסדות ציבור וכן „השוק החופשי". האחרון היה מצומצם מאוד, בגלל הגיוס הנרחב לצה"ל באותם ימים.

בכל אלה לא היה כדי לספק את כוח־האדם שהיה דרוש למשרדים. לשכות העבודה סיפקו בקושי את ההזמנות למועמדים הדרכים לתפקידים זוטרים ולכלליים שהיו דרושים למשרדים.

במיוחד בלט המחסור במועמדים לתפקידי ניהול בכירים במשרדים השונים. הדרך היחידה לגיוס עובדים אלה היתה באמצעות „מגעים אישיים" עם השרים וראשי המשרדים. אין פלא שעובדים רבים שהתקבלו אז על־ידי השרים הדתיים היו מקרב החוגים הדתיים וסניפי „הפועל המזרחי", אגודת־ישראל וכדומה, ואילו רוב המנהלים שגוייסו למשרדים שהיו בידי מפא"י, באו מסניפי מפא"י, אחדות־העבודה ומפ"ם ומהחוגים המקורבים לשרים בערים השונות, במושבים ובקיבוצים. זהו שורש הטענה הנשמעת עד היום כלפי מפא"י, על שהכניסה את אנשיה למשרות החשובות.

לפי א' גלוברזון („העילית המינהלית בשירות המדינה בישראל", 1970) התקבלו לשירות המדינה כ־35% של הפקידות הבכירה בעיקר באמצעות „מגעים אישיים", כ־31% באו מבין עובדי המימשל המאנדטורי ומן המוסדות הלאומיים ורק חלק קטן הגיע דרך לשכת העבודה.

במשך השנים התגבש המנגנון והצרכים בכוח־אדם גדלו, בגלל התרחבות השירות וריבוי המשימות שהוטלו על הממשלה. צריך היה בדחיפות לקבוע כללים לגיוס עובדים. אי־אפשר היה להסתפק עוד ב„הוראות מחלקת המנגנון", שהתפרסמו מפעם לפעם. ואז החלו הדיונים על הכנת חוק מיוחד, שיסדיר דרכי גיוס של עובדים: „חוק שירות המדינה (מינויים)".

סעיף 19 לחוק קובע: „לא יתמנה אדם עובד המדינה אלא לאחר שנציב השירות הכריז על המשרה בפומבי". לפי הוראה זו, מפרסמים כל משרה פנויה בציבור הרחב, ואנשים מוזמנים להציג מועמדות לה.

בסעיף 24 לחוק נאמר: „מועמד למשרה, שהוכרזו עליה כאמור בסעיף 19, חייב לעמוד בבחינות ובמבחנים להוכחת כשירותו וסגולותיה; נמצאו בבחינה כשירים למשרה, יתמנה לה הכשיר בין הכשירים".

סעיפים אלה והוראות החוק כולן, מטרתן למנוע קבלת עובד לשירות המדינה שלא על־פי קריטריונים אובייקטיביים ולמנוע „כניסת" עובדים בדרכים שהיו קיימות בראשית המדינה.

בגלל הרגישות המיוחדת לעניין הפוליטיזציה של המנגנון הממשלתי, נקבעו כללים מיוחדים בתחום זה. בין השאר נקבעה הוראה מפורשת, שבכל תהליך הגיוס לשירות המדינה „לא יישאל מועמד על השקפתו הפוליטית ועל השתייכותו המפלגתית", ואף־על־פי שעובדי מדינה רבים, ככל האזרחים, שייכים למסגרות פוליטיות, אסורה על־פי „חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים) תשי"ט – 1959" כל פעילות פוליטית במשרדי הממשלה.

עובד, המבקש לעסוק בפעילות פוליטית, ובמיוחד עובד הממלא תפקיד בכיר, חייב לפנות את מקומו במשרד ולהתפטר משירות המדינה (סעיף 46 לחוק הבחירות לכנסת תשכ"ט – 1969. כל זה נקבע בתקופת הממשלות בראשות מפא"י או מפלגת העבודה.

אף־על־פי־כן, גם במסגרת החוק אפשר להכניס למשרדי הממשלה עובדים שהשר מעוניין בהם. יתירה מזאת, הממשלה רשאית, על־פי סעיף 25 לחוק, „לקבוע משרות וסוגים של משרות שעליהם לא תחול חובת המיכרז". זאת נוסף על התפקידים שהמינוי להם נמסר, על־פי החוק, לידי הממשלה והם מינויים פוליטיים מובהקים, כמו נציב שירות המדינה, המנהלים הכלליים של משרדי הממשלה ועוד כמה תפקידים.

מקובל בכל המשטרים שהשרים רשאים למנות למשרות מיוחדות את נאמניהם, על־פי השיטה המקובלת בכל המדינות שבהן יש שירות מדינה תקין, הלא היא „שיטת השלל". אולם פרט לתפקידים האלה מתקבלים עובדים לכל המשרות שבשירות המדינה ובכלל זה למשרות הבכירות, בדרך של מכרז, מבחנים וקריטריונים, הקבועים בחוק.

הממשלות בראשות המערך פעלו בכל תקופות השלטון לקביעת קריטריונים אובייקטיביים לקבלת עובדים לשירות המדינה. הטענות שמשמיעים כיום כלפי שלטון מפא"י במנגנון הממשלתי אין להן יסוד. הפגמים המסויימים שהיו אז נחלת העבר. כיום, במשרדים שבראשות שרי הליכוד, נוהגים כפי שנהגה מפא"י בראשית ימי המדינה.

הכותב הוא הממונה לשעבר על המשמעת בנציבות שירות המדינה.

ארץ חמדה
צבי אילן

חדשות מן העולם התחתון

האם לוחמי מרד בר־כוכבא היו הראשונים שהשתמשו במערכות המסתור שבשפלת יהודה או שהשימוש בהן החל כבר בימי המלחמה הראשונה ברומאים? ואולי לא היו אלה מערכות מסתור לזמן מלחמה אלא בתי־ייצור לשמן ולייין? קובץ חדש בסדרת „ניקרות צורים" מוקדש כולו לשאלת התארוך והתכלית של מערכות המסתור שנחשפו לראשונה לפני כמה שנים.

לא, בעל המדור לא החליף את נושא סיקורו למדור הפלילים, אל כוונתו להביא מעט מחידושי מחקר מערכות־המסתור התת־קרקעיות. בימים האחרונים פורסמו בעתונות צילומי של התיירות הזוחל במחילות מערכת מסתור, הראשונה שנפתחה לציבור, במה שקרוי חורבת חזן (על השם ראה בהמשך), ליד אמציה שבשפלה.

קשה להאמין, שעד לפני שנים ספורות כל הנושא של מערכות המסתור כלל לא היה ידוע. עתה, לא רק שנחשפו הרבה – למעלה ממאה מערכות מסתור בשפלת יהודה, בהרי יהודה וחברון, ובגליל התחתון והעליון אלא שהשבוע הופיע קובץ ראשון המוקדש כולו למחקר מערכות־מסתור בשפלת יהודה, שם גילה לראשונה את התופעה דוד אלון ממשמר הנגב.

הקובץ הוא מס' 11־12 בסידרת „ניקרות צורים", כתב־עת של המרכז לחקר מערות (מלח"ם) בעפרה, המשותף לחברה להגנת הטבע ולאוניברסיטת תל־אביב, בעריכת עמוס פרומקין, מנהל המרכז. אנשי המרכז פועלים עם ארכיאולוגים ובאופן עצמאי לחקר התופעה ותוצאות עבודתם המרוכזות בחוברת מצעידות היטב קדימה את המחקר הזה. זאת לאחר שכבר לפני מספר שנים פירסמו את מחקריהם הראשונים, במערכת־המסתור שבחורבת מדרס, אף היא בשפלה, בקירבת בית גוברין בחוברת־מן־המנין של „בקרות צורים". בקובץ החדש מובאים גם מאמרים של חוקרים אחרים, שלא מאנשי המרכז, בנושאי מערכות־המסתור.

הדיון בחוברת במערכות־המסתור פותח במאמרו של ד"ר עמוס קלונר, ארכיאולוג מחוז השפלה באגף העתיקות (פרק מספר שלו ושל יגאל טפר, מערכות־המסתור בשפלת יהודה שבדפוס) על תיארוך מערכות־המסתור. יש לציין, שלמרות שהוא דוחה בתוקף את כל הדעות המנסות להניח שנעשה שימוש במערכות־המסתור כבר במלחמה הראשונה ברומאים (66־73 לספירה), ומביע בבירור את דעתו כי הדבר נעשה במלחמת בר־כוכבא (132־135 לספירה), הרי הוא אומר „תקופת החציבה וההתקנה של המסתורים התת־קרקעיים היא שאלה נפרדת ושונה", ומעלה הצעה לפיה חלקי המסתור הם תוספת לחציבות שהיו ברוב האתרים, וברוב המערכות נעשתה התוספת סמוך למלחמת בר־כוכבא. אומר את דעתי, שלמרות הסיעונים המעניינים והנכונות להשתכנע דרוש עדיין שיכנוע סופי, שאולי יובא ממערכת־מסתור, שחלק כלשהו בה לא הופרע מאז ימי־קדם ויימצאו בו חרסים ומטבעות בר־כוכבא או אחרות שיקבעו את תיארוך אותה מערכת, לפחות, בלי עירעור. ייתכן שיהיה תיארוך שונה למערכות־המסתור בגליל, שידוע היטב על השתתפותו במלחמה הראשונה ברומאים, שם אולי יימצא שהחל בשימוש המסתורים באותה מלחמה, ושיא השימוש במערכות בשפלת יהודה היה במרד בר־כוכבא. המחקר היחיד במערכת־מסתור בגליל, הפירה של אריה רוכמן בזו של חורבת רומה המובא בקובץ, הראה שיש בה חרסים מהמאה הראשונה לפנה"ס – המאה השניה לסה"נ, כלומר אפשר להניח שנעשה בה שימוש גם בתקופת המרד הראשון. מעניין לציין, שהמטבעות הקדומים היחידים שנמצאו בידי ארכיאולוגים במערכת בח' מדרס הן דווקא מימי המרד הראשון ולאחריו (67–95 לספירה). נכון שהכפריים הערביים ששדדו את המערכות שמעשכבראה נמצאו בהן מטבעות בר־כוכבא (קלונר חושב שמטבעות בר־כוכבא שהגיעו לשוק העתיקות מאז 1967 הגיעו ממערכות־המסתור). אך אני בטוח שאם היו מטבעות בר־כוכבא במערכות הן עוד יימצאו, אולי בצורה של מטמון שהוטמן בעת הזירום של ההסתתרות במערכת. המטבעות היחידים מימי בר־כוכבא שנמצאו עד כה במערכות הן אלה של חורבת עקר, שבעמק איילון וברסם יתיר שבדרום הר חברון. נראה, שגם לאחר מאמרו החשוב של קלונר עדיין לפנינו הצורך בהוכחה ארכיאולוגית משכנעת ומוצקת. אתפלא מה יקרה אם יתברר שראשית השימוש במלחמה במערכות היה במרד הראשון, שהרי כה השתרשה ההנחה שהשימוש בהן היה אך־ורק בימי בר־כוכבא. בקובץ מובא תיאור מילולי של מערכות בחורבות צנובר, עטרבה, חזן (המרוחקת מעט ממקום המערכת שנפתחה לציבור, ומכונה כאן „אחוזת חזן"), מערכת שוע, נ"ג 270, באר רסק, חורבת רפיע (5 מערכות, בנוסף לסקר כללי) ומרישה. מכל המערכות (ומערות הקברים) מובאים שירטוטים וחתכים, וכן הדרכה לביקור באתרים השונים. מעניין, שבכמה מהם הוזו ונישנה המימצא של חרסים מן המאה הראשונה והשניה לספירה. אפשר להניח, יאמרו לך, שהקרמיקה הקדומה יותר שימשה במיתקנים בשימוש האורחי הרגיל ואילו זו המאוחרת, שייכת כבר למרד בר־כוכבא. אך ייתכן גם שהשימוש היה במרד הראשון ולאחר מכן בבר־כוכבא. כאן הגענו כמעט לנקודת־ההתחלה, ובכך אולי עוד רמז לצורך במימצא שאין עליו עוררין והוא חד־משמעי. הלוואי ותמצאנה חרותות של כתובות או ציורים על קירות הסלע הפריך. אלה אופייניות למערות השפלה החצובות בקירטון ומפליא שעד כה לא נמצאו כמותן במסתורים. דווקא אופייני שאנשים שנחבאו יכתבו את שמותיהם, הרגשותיהם ודבריהם, מפני שחששו כנראה, לנתים, שאלה יהיו דבריהם האחרונים בטרם יתגלו בידי הרומאים או ימותו ברעב.

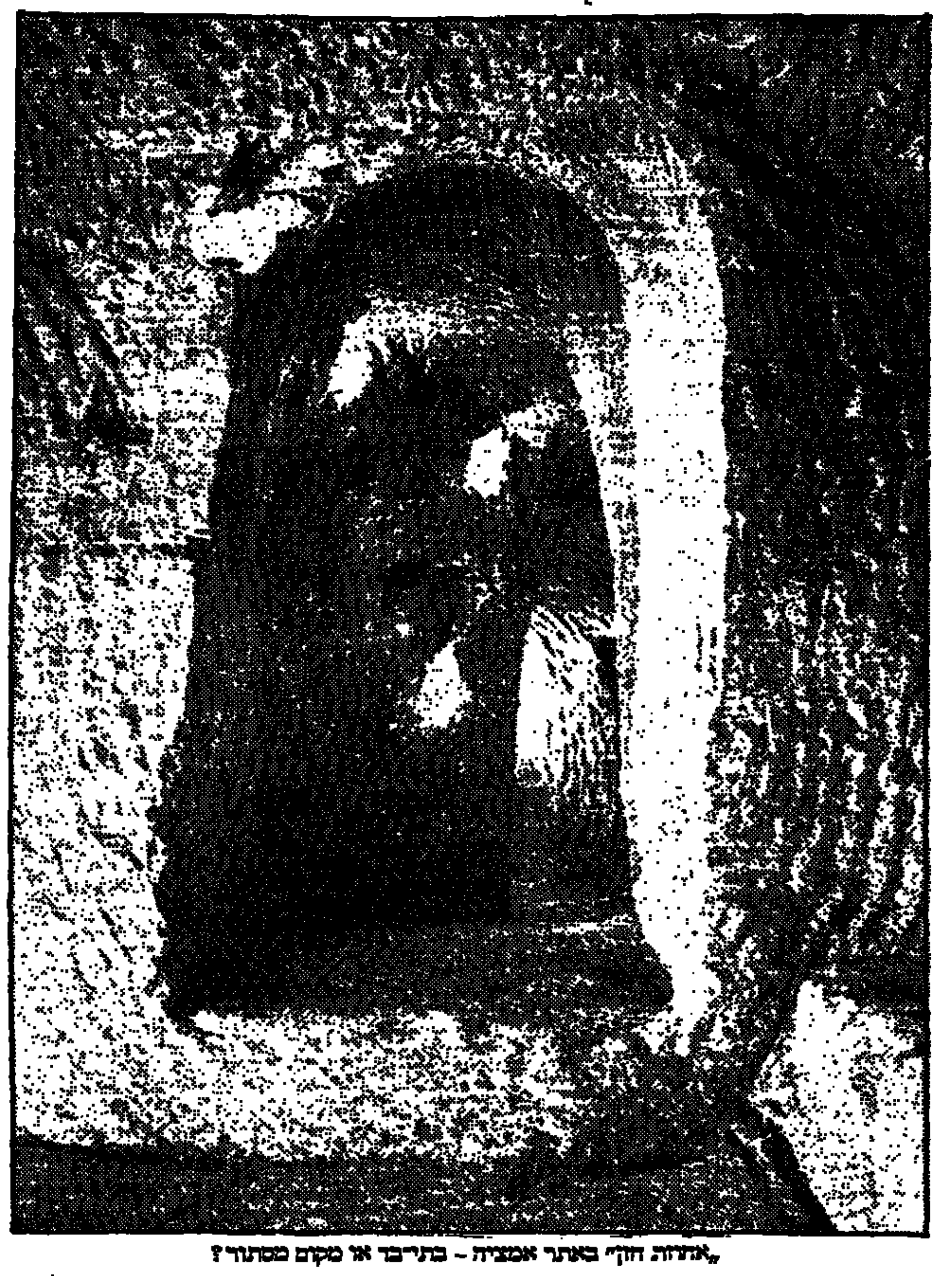
„אחוזת חזן" באתר אמציה – בתי־בד או מקום מסתור?

האומנם מסתור?

לעורך הקובץ היה עוז לכלול בו את מאמרו של פרופ' אברהם נגב, המאמר הארוך ביותר בחוברת, ובו עירעור על עצם קביעת תכלית המערכות הללו לצורכי מסתור. נגב מצביע על־כך שהיו בארץ יישובי מערות, שאחד מהם היא עבדת שבנגב. הוא מראה ש„מערת הקדושים" בה שימשה כיקב, וכן הדבר במערה בסוסיה שבדרום הר חברון, שבה הוא חוקר עתה. הוא סוקר, על־סמך המעט שפורסם עד הקובץ האחרון, את המערכות בגליל התחתון וביהודה, הוא פוסל בדרך־כלל את הדעה שראתה בהן חללים למסתור, וקושר אותן עם ייצור השמן והיין, ובכמה מערכות, גם ב„אחוזת חזן" נמצאו בתי־בד. המענה לתופעה זו הוא שהם שימשו בתקופה שקדמה לשימוש במערכת למסתור. לדעתו, אלה שטבעו את מטבע המסתור טעו טעות מיתודית. אין הוא שולל את מציאת מערות־מסתור במדבר ובשוליו, אך הן לא הוכשרו במחשבה תחילה. הוא שואל: האם יש היגיון צבאי בהכנת „מערות מסתור" שבהשלכת מעט קוצים בוערים לתוכן אפשר היה להוציא בנקל את המסתתרים בהן?

בינתיים הוסיפה חוברת זו עצמה חומר לדיון, ואף בו יש כזה הסותר או מהווה מענה לכמה מטיעוני החוקר הוותיק. אך העניין בכללו עדיין מצפה להתפתחויות משמעותיות נוספות

מעקב

במדור קודם סיפרנו על ההתנגדות לפתיחת מזבלה באיזור מודיעין. לנוכח התנגדויות מכיוונים שונים קיים משרד הפנים ישיבה בה השמיעו את התנגדויותיהם נציגי רשויות מוניציפליות באיזור, השירות הגיאולוגי, אגף העתיקות, הגנת הטבע, „מקורות" ומומחים בנושא. לנוכח הקביעה של גיאולוגים שהמזבלה תזהם את אופק מי־התהום העביר המשרד את העניין לבדיקת השירות ההידרולוגי. אנשי האיזור מקווים, שבכך יושם קץ לרעיון הקמת המזבלה בשכונתם.

חיפה חיפה
אריאלה ראובני

סנדלים מטפסים בהר

חיפה עומדת להצטרף בקרוב אל אחיותיה הבכירות ירושלים ותל־אביב ולהפעיל ברחובותיה המרכזיים את שיטת „סנדלי דנוור". החלטה עקרונית על־כך התקבלה באחרונה בהנהלת העירייה, אך ביצועה מתעכב קמעה, עד שיותקנו מקומות חניה חלופיים.

בהחלטת העירייה סוכם כי הפעלת השיטה של „סנדלי דנוור" לא תימסר לגוף פרטי, אלא יבצע אותה אגף הפיקוח של העירייה. עוד סוכם, כי השיטה תופעל בהדרגה תחילה במרכז הדר־הכרמל (ברחובות החלוץ, הרצל ונורדוי) ורק אחר־כך בעיר התחתית ובמרכז הר הכרמל.

אתרים ישנים־חדשים

בוואדי עין־שייח שבחיפה החלו בימים אלה סטודנטים מהפאקולטה בטכניון בשיקום האתר. כדי להפכו למוקד תיירותי. הסטודנטים שוהים באתר זו העונה השלישית במסגרת פרוייקט חונכות (פר"ח) בטכניון, משקמים את תעלות הניקוז של המעיין ומשפצים את שרידי המבנים במקום. את העבודה מממנים בתרומות.

ואדי עין שייח נכלל במסלול הטיולים שעורכת ועדת התרבות של עיריית חיפה. באתר יש מעיין, מערה, מבנה פרה־היסטורי, שרידי מבצר ובוסתן. הוא מתחבר במורדות הצפוניים של ההר, באמצעות מדרגות, אל שכונת כבביר של הכת האחמדית.

★★★ האיצטדיון העירוני בקרית־אליעזר שבחיפה לבש באחרונה לבוש חדש: קירותיו עוטרו ב־32 תבליטי־קיר צבעוניים, העשויים מבטון ומתארים ענפי ספורט שונים, על־פי סמלים בינלאומיים. את הסמלים עיצבו שמואל הילסברג, בוגר האקדמיה לאמנות, ועמרם אטיאס, בוגר מגמת אמנות ב„אורט". התבליטים הם בגודל שלושה על שלושה מטרים כל אחד, ומבטאים תנועות ספורטיביות בסמלים גיאומטריים.

★★★ בחיפה מתכננים בימים אלה בנייתה של מזרקת מים שלישית. הביקורת שנמתחה על בנייתן של שתי המזרקות הקיימות (בככרות ברחוב הנביאים ובקרית ספר) התמתנה, לאחר שגם מותחי הביקורת נוכחו לדעת, שיש בהן כדי להוסיף לוויית־חן לעיר. הפעם מתכננים בניית מזרקה בככר לין שבמרכז שכונת קריית־אליעזר.

את המזרקה תכנן מנהל אגף המים והביוב בעירייה, יונה אגרט. בהקמתה יושקעו 25,000 דולר, שימומנו בעיקר מתרומות.

נקודת משטרה בצור שלום

נוכח הגידול במספר התלונות של אזרחים ושל מנהלי מוסדות ומפעלים בשכונת צור־שלום, ליד קריית־ביאליק, על ההפרעות בסדר, הטרדות אלימות ומכת גניבות זימן באחרונה רב סלמן, מזכיר ההסתדרות בקריה, פגישה של תושבי השכונה עם מפקח משטרת זבולון, סגן־ניצב יעקב בורובסקי. מפקד משטרת זבולון הודיע, בתום הדיון, כי בדעתו להקים בשכונה נקודת משטרה שתפעל בשיטת שוטרי המקוף. איש משטרה ישהה בשכונה כל שעות היום ויערוך סיורים, בעיקר בנקודות־התורפה שבה. בפגישה עם מפקד המשטרה השתתפו נציגי העירייה, באי־כוחם של מוסדות ומפעלים, נציגת נעמ"ת ורכזות של בית ההסתדרות בצור־שלום.

תערוכה נודדת

תערוכה ארכיאולוגית בשם „צומת דרכים בעולם הקדום", מאוספי המוזיאון לאמנות עתיקה והמוזיאון הימי בחיפה, שנשלחה לתצוגה ברחבי ארה"ב זוכה להצלחה רבה. בימים אלה מוצגת התערוכה במכון האוקיאנוגרפי במיאמי ומבקרים בה צופים רבים.

בתערוכה יש יותר מ־2,000 מוצגים נבחרים מהמאה השמונה־עשרה לפני הספירה ועד המאה השביעית לספירה. בין המוצגים: רצפות פסיפס, שנהבים, צלמיות חרס, נרות שמן עתיקים, פסליות ברונזה, מטבעות, עוגנים וכלי־דיג. התערוכה תוצג בבוסטון, באטלנטה, בטקסס, בשיקאגו ובפלורידה. מארה"ב תועבר התערוכה לתצוגה בכמה ארצות באירופה.

רוח דרומית
דני צדקוני

אבו־טיז ואבו נידאל

„הי אז איי קרימינל" (הוא פושע), אומר לי הגבר המבוגר, לשעבר נציג אש"ף באחת המדינות הערביות, לאחר התקפות מחבליו של אבו־נידאל על דלפקי „אל־על" בווינה וברומא. אין הוא היחיד ברצועת עזה, המגנה חד־משמעית את אבו־נידאל ואת מעשיו. „הי איז אן אאוטלו", יאמרו לך (כלומר הוא מחוץ לחוק", או „דמו מותר"). אפשר לשמוע זאת מפי אנשים מכל השכבות ומכל גוני הקשת הפוליטית.

יש מי שמגנה את הטרור משום שנמאס לו לרצוח ילדים, נשים וגברים חפים־מפשע משני הצדדים, יש מי שכועס על אבו־נידאל, כי לדעתו, מעשי הפשע שלו מכוונים קודם־כל נגד ערפאת. הרוב ברצועת עזה מזדהה עם הזרם המרכזי באש"ף, פת"ח, ועם מנהיגו ערפאת. הפיגועים בווינה וברומא נועדו, ולדעתם, לשבש את יחסיו הטובים של המנהיג עם ממשלות שתי המדינות התומכות בו. אישיות בכירה ברצועה, מתומכי אש"ף ונאצריסט בהשקפת־עולמו, אומר לי: „ברור שאנו כועסים על אבו נידאל, כי הוא משבש את כל המהלכים".

איש ציבור אחר אומר: „דקירת יהודי זקן, הבא להתפלל בחברון, לא תשפיע על מדיניותה של ממשלת ישראל, כשם שלא תשפיע דקירת נהג מונית, הבא לקנות מצבר בעזה. הן רק מזיקות לאינטרסים של תושבי השטחים, הנפגעים תמיד, אחרי כל פעולת טרור".

איש הציבור הזה חושש מפני הקצנה פלשתינאית. „איך אפשר למנוע אותה", הוא תוהה בקול, אם ישראל אינה מגלה כל תוזה בכיוון שיעודד את עמדות המתונים בציבור הערבי.

„כשפרס נאם באו"ם, התעוררה בנו תקווה גדולה שמשהו יזוז. אחר־כך התברר לנו שהקול הוא קולו של פרס, אבל הידיים ידי שמיר ואריק שרון", אומר האיש ומודה, שהאכזבה בקרב אנשים שחושבים כמוהו גדולה. לדבריו, ישראל מציידת את הקיצונים בקרב הפלשתינאים בנימוקים טובים.

„ימח שמו של אבו נידאל", הוא אומר, „אבל ישראל מתעקשת על 900 מ"ר בטאבה, מי יכול להתנגד לקיצונים שאומרים שישראל לא תוותר אפילו על רגב אחד בשטחים? אם אנחנו שומעים את וייצמן, שר בממשלת ישראל, אומר שבעניין טאבה אין עוד מקום להבהרות, אז מה אתה רוצה שיגיד פלשתינאי מן השורה"?

סרתי לביקור גם אצל המנהיג הבכיר. ביקשתי לדעת אם הוא רואה סיכויים שמשהו שישתנה לטובה בשניה החדשה במזרח־התיכון. האיש היה פסימיסט יותר מתמיד. גם הוא רואה באבו־נידאל פושע, הנמצא מחוץ למסגרת ומזיק לעניין הערבי, אך עם זאת הוא אומר, שהייאוש וההשפלה שישראל גורמת לפלשתינאים יצמיחו אבו־נידאלים נוספים, ולא חשוב איך יקראו להם, אבו־עלי או אבו־טיז („אבי השבן"). „הם יעשו לכם צרות צרורות", הוא אומר. „זה יכול להימשך כך עוד שלושים־ארבעים ואפילו ארבע־מאות שנה".

מורשת בגבעת המפלצת

הילדים בקיבוץ חצור לא מכירים את סיפורה של חטיבת גבעתי. גם בצה"ל כמעט לא מלמדים אותו. עכשיו מקימים ותיקי גבעתי מרכז למורשת החטיבה. המיקום: משטרת עיראק א־סודאן לשעבר. „בשביל לוחמיה היא נשארה המפלצת שעל הגבעה", אומר שמעון אבידן, מפקד גבעתי בתש"ח.

כשניסה מזכיר קיבוץ חצור לברר אצל ילדי קיבוצו מה הם יודעים על עמידת קיבוצם במלחמת העצמאות, נדהם לגלות כי הם כמעט בורים בהיסטוריה של המקום שבו נולדו וגדלו.

כידוע, קיבוץ חצור, יחד עם קיבוצים אחרים בנגב, נלחם בתש"ח, במסגרת חטיבת גבעתי, בפולשים המצרים.

המפקד היוצר של חטיבת גבעתי המחודשת בצה"ל, אל"מ דרורי מקיבוץ חצרים, גילה שסיפורה של החטיבה, שהורכבה מכוחות החי"ש (חיל השדה) של ה"הגנה" וממגוייסים מאזורי תל־אביב והדרום, ובלמה את התקדמות הפולשים המצרים לעבר תל־אביב, כמעט שאינו מופיע במורשת הקרב של בתי־ספר הצבאיים בצה"ל, לא ברור מדוע.

ותיקי החטיבה ומפקדיה בעבר ובהווה ופעילים מישובי הדרום, שהעניין נודע להם, עשו לאחרונה יד אחת כדי להבטיח, בטרם יהיה מאוחר, שמורשת גבעתי לא תיעלם. מפקד גבעתי בתש"ח, שמעון אבידן מעין השופט, אומר, ששנים חשב „איך להעביר את המסר של חטיבת גבעתי לדורות הבאים", אך לא מצא לכך מסגרת מתאימה. „הארץ כבר עמוסה בפילים לבנים". רק לפני כארבע שנים, כשהוקמה חטיבת גבעתי החדשה כאחת החטיבות הסדירות בצה"ל, השתכנע אבידן שיש מי שימשיך לשאת את לפיד גבעתי. בין קווי־האופי הבולטים של החטיבה מציין אבידן את האחווה ששררה בינה לבין ישובי הדרום במלחמת השחרור. הם „היו הכתף והבית שלנו". הישובים וגבעתי, אומר מזכיר חצור, היו מקשה אחת. אנשי הקיבוצים לחמו במסגרת החטיבה ותחת פיקודה והאמינו בה. בזכות האחווה הזו עמדו בקרבות הקשים.

בחטיבה האמינו שהלוחם, האדם, הוא שיקבע את גורל הקרב, אומר אבידן ומדגיש: „מורשת הקרב של גבעתי מורכבת בראש ובראשונה ממעשי אנוש, מרמות המפקד, לחימה בכל תנאי ללא תנאי. באותם ימים לא הודיעו הישובים, כי אם יפול עוד פגז הם יטשו. לכל לוחם היתה הרגשה שכבוד גדול הוא להחזיק ברובה יהודי. כשיש תחושה כזו אין מקום לראש קטן, לציוננות במרכאות. תחושה כזו היא הנותנת כוח במקום שבו התורה הצבאית אומרת נואש. כך לחם עם הרוצה בחירות".

יזמי המפעל קיבלו אישור להקים את בית גבעתי ואת המרכז למורשת החטיבה במשטרת עיראק א־סוידאן לשעבר. מצודת המשטרה הזו, שהקימו הבריטים לפני 46 שנים, על אם הדרך ממגדל (אשקלון) לפלוג'ה (קרית־גת), הותקפה

מגדל המים בנגבה. נתיב הקרבות של חטיבת גבעתי במלחמת העצמאות יונצח

שבע פעמים על־ידי כוחות ה„הגנה" במלחמת השחרור ורק בשמינית נכבשה (9/11/48). „אין מקום מתאים ממנה לבית החטיבה", אומר אבידן. „בשביל לוחמיה היא נשארה המפלצת שעל הגבעה". בסופו של דבר נכבשה על־ידי חטיבה של „הזקן" (יצחק שדה) ושמה הוסב ל„מצודת יואב", על־שם מפקד נגבה, יצחק דובנו ז"ל, שכינויו ב„הגנה" היה „יואב".

בזמנו, כשהצבא רצה לטייח את המצודה נקובת הכדורים, התנגד לכך אבידן. „צריך לשמר אותה כפי שהיא למען ההיסטוריה", קבע. העובר היום בכביש יכול לשער מה התחולל כאן, לפי פגיעות הפגזים והכדורים שעל קירותיה.

עתה, מקווה אבידן, תהיה המפלצת למקום שממנו תצא תורה של אחוות לוחמים, ושל רעות בין אנשי הצבא לחברי הישובים שמסביב, לישובים הללו יוקדש חלק נכבד בבית החטיבה.

חטיבת גבעתי המחודשת קמה בתוך מלחמת לבנון, מתוך הבנת הצורך בצה"ל בחיל־רגלים. מפקדה הראשון, המסיים עתה את תפקידו, אל"מ דרורי, ראה בהקמתה, תחת השם גבעתי, מחווה של הוקרה לחטיבה הקודמת, שנשכחה או שרצו להשכיחה. דרורי, שחיפש שורשים לחטיבה החדשה, כי „בלי שורשים גם עץ נופל", גילה את גבעתי הישנה ואת נתיב קרבותיה. הוא מתפלא מדוע הם לא הטביעו את רישומם בצה"ל ובתודעת העם.

סידורי גבעתי עוברים במסע הכומתות שלהם את נתיב הקרבות של החטיבה. הוותיקה ולומדים, באמצעות מפקדיה לשעבר, בהם תא"ל (מיל') יצחק פונדק, פרקים בהיסטוריה שלה.

יו"ר העמותה, תא"ל פונדק, מעריך כי בהקמת הבית יושקעו 1.2 מיליון דולר. את הסכום מקווים לאסוף מהלוחמים, מהישובים שבסביבה, ממוסדות שונים ומתורמים בחו"ל. איש החטיבה לשעבר, המתגורר בלוס־אנג'לס, כבר הרים תרומה ראשונה בסך 50000 דולר. פונדק מקווה שעד חגיגות ה־40 להקמת המדינה, בשנת 1988, יושלם השלב הראשון של המפעל, ויושקעו בו חצי מיליון דולר.

לדבריו, המקום לא יהיה מוזיאון. יהיו בו מרכז הנצחה לנופלים, מרכז הדרכתי־חינוכי, אוסף נשק של לוחמים ישראלים ושל האוייב, ספריה, חדר עיון, מרכז מורשת, מרכז הסברה, מגדל תצפית אל שדות המערכה של החטיבה, סרט על החטיבה, מפת אתרי הלחימה ועוד.

הלוואי שדור המחר לא יצטרך להילחם, זמר אבידן. אבל אם הוא ידרש לכך תהיה מורשת גבעתי בידיו.

5,000 מתנדבי תנועת מענ"ה (מטה־על נגד הגזענות) ב־400 דוכנים בכל רחבי הארץ החתימו במהלך השבת מאות־אלפים מתושבי ישראל על עצומה הקוראת לכנסת לחוקק חוק נגד הגזענות. דוכן ההחתמה הראשי היה בכיכר דיזנגוף בתל־אביב, ושם גם חתם על העצומה ראש העיריה שלמה להט.

ארגון המורים העל־יסודיים מאיים להשבית את הלימודים

מאת סופר "דבר" לענייני חינוך

ארגון המורים העל־יסודיים עלול להשבית את הלימודים בבתי־הספר התיכוניים בתגובה על הסחבת שהאוצר נוקט לדבריהם במו"מ על תביעות המורים לתיקוני שכר.

כזכור, טוענים המורים, כי הם הופלו לרעה בעקבות ההקפאה ב־משק, ומשום כך הם דורשים מספר תקנים בשכרם. הם נפגשו בעניין זה עם ראש הממשלה, והוא הטיל על צוותים של האוצר ושל ארגון המורים לבחון את הנושא.

ביום ה' התקיימה פגישה ראשונה של הצוותים, ובסיומה התרשמו נציגי ארגון המורים, כי האוצר נוהג עמם בסחבת ואינו מעוניין להגיע ליישוב מהיר של המחלוקת. המורים העל יסודיים דורשים לסיים את המו"מ לפני חודש פברואר, מועד שבו נחתמים הסכמי המסגרת לשנה הבאה.

בארגון המורים נמסר, כי אם במשך היום לא יימסרו הבהרות מן האוצר על עתיד המו"מ, עלולה הנהלת הארגון להחליט בישיבתה הערב על השבתה של מערכת החינוך העל־יסודי.

משרד החינוך הגיב, כי ארגון המורים צריך לגלות יותר סבלנות ולהימנע מלנקוט את נשק השבי־תה לפני שהמו"מ עם האוצר ימוצה.

מסתמן פתרון ביניים לבעיית עובדי "טבריה קלאב הוטל"

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בצפון

פתרון זמני למשבר סביב מלון "טבריה קלאב הוטל" הסתמן בסוף השבוע.

ראשי מועצת פועלי טבריה, ועד עובדי המלון וכונס הנכסים עו"ד דוד גאון סיכמו ביניהם, כי הבנ־קים שהיו קשורים למלון שנסגר ישלמו עוד השבוע ל־150 העובדים המובטלים בו את משכורת חודש דצמבר, ומיד אחר כך ייצאו ה־עובדים לחופשה מאורגנת עד ש־המלון ייפתח מחדש.

נודע, כי בימים האחרונים חלה התקדמות במו"מ שמנהל עו"ד גאון עם חברת מלונות ישראלית גדולה, ויש תקווה שהוא יסתיים בקרוב ברכישת המלון ובפתיחתו מחדש. לעובדים הובטח בתמיכת ההסתד־רות, כי הם יהיו הראשונים להת־קבל לעבודה לכשיפתח המלון מ־חדש, ויוחזרו להם כל התנאים ה־סוציאליים שנלקחו מהם בלא ידי־עתם על ידי בעלי המלון הקוד־מים.

ההנהלה של "קו־אופ" רעננה לא פוזרה אך יהיו בחירות

מאת חיים ביאור, סופר "דבר"

נוכח אי הסדרים שהתגלו ב־תפקודה של רשת "קו־אופ" ב־רעננה יוקדמו הבחירות להנהלה הציבורית של האגודה.

מנהל בריית הקואופרציה הצר־כנית מרדכי וייסברוד מסר בסוף השבוע ל"דבר", כי הקדמת הבחי־רות אין פירושה שההנהלה הצי־בורית פוזרה או שבריית הקואו־פרציה קיבלה החלטה לפזר את ההנהלה הציבורית. עם זאת נודע, שהנהגת ההסתדרות לוחצת להק־דים ככל האפשר את מועד הבחי־רות להנהלה הציבורית, וכבר בימים הקרובים תוקם ועדת בחי־רות.

בפברואר 1985 חשף מבקר ה־הסתדרות ליקויים חמורים ב"קו־אופ רעננה", הקשורים בנוהלי קב־לה והוצאה של סחורות ורישום תעודות משלוח, וכן אי־סדרים ב־הסכמים עם מוסדות וקונים ב־אשראי.

בנובמבר אשתקד השלים מבקר ההסתדרות מימצאי מעקב ובהם חשדות למעשים חריגים מצד חלק מחברי ועד האגודה. מימצאי ה־מעקב גרמו תדהמה בחברת ה־עובדים, ונוקטו צעדים להקדמת הבחירות להנהלה הציבורית. אלה יתקיימו, ככל הנראה, בסוף פב־רואר.

חשוד מרכזי בפרשיות השוחד במינהל המקרקעין עזב הארץ

מאת נתן רועי, סופר "דבר"

אחד החשודים המרכזיים ב־פרשיות השוחד שנחשפו על־ידי עובד מינהל מקרקעי יש־ראל אלי עמר, עזב את הארץ עוד בשנת 1984, במהלך חקי־רת המשטרה.

סיפורו של אלי עמר, עובד מינהל מקרקעי ישראל, העומד לפני פיטורים מעבודתו לאחר שחשף פרשיות שחיתות במינהל בחיפה, עורר בסוף השבוע תגו־בות של חברי כנסת. דן כהן ומרדכי וירשובסקי מר"צ ביקשו ביום ו' ממבקר המדינה להתערב כדי למנוע את פיטוריו של אלי עמר.

לאחר פרסום פרשת אלי עמר ב"דבר" וב"ידיעות אחרונות" ב־יום ו' התבררו פרטים נוספים:

● אחד החשודים העיקריים בפרשה עזב את הארץ בשנת '84, לפני שנחקר על ידי המשטרה. המדובר במפקח בכיר במינהל, שעל פי החשדות סייע לגורמים פליליים באיזור חיפה לקבל אי־שורים מזוייפים בתמורה לשוחד.

● מנהל מחוז תל אביב ב־מינהל המקרקעין, נחמיה שקד, התכוון לכתוב מכתב המלצה על עבודתו של אלי עמר לאחר העב־רתו מחיפה לתל־אביב.

● ועד העובדים של מינהל המקרקעין בתל־אביב לא היה שו־תף ללחצים לפטר את אלי עמר בגלל חשיפת השחיתויות.

בבחירות שנערכו ב־17.1.86 בבית־סוקולוב נבחרה הנהלת הו־שה לתא מבקרי הקולנוע שליד אגודת העיתונאים בתל־אביב. ב־הרכב: גידי אורשר (גלי צה"ל) יו"ר. יהודית שטנר ("מעריב") ו־עדנה פיינרו ("העולם הזה").

מכינים החוק לתמיכה בחסידי אומות העולם

מאת נתן רועי, סופר "דבר"

משרד העבודה והרווחה יגיש בימים הקרובים הצעת חוק לתיקון חוק הביטוח הלאומי, ועם אישורה יזכו חסי־די אומות עולם המתגוררים בישראל בתמיכה ממשלתית בגובה השכר הממוצע במשק, דהיינו 900 ש"ח לחודש.

שר העבודה והרווחה, הנמצא בימים אלה בחו"ל הב־טיח לפני צאתו ליו"ר הנהלת "יד ושם" יצחק ארצי כי ה־צעת החוק תוגש לכנסת בימים הקרובים. אין כל סיבה שהחוק לא יתקבל בכנסת, אמר יצחק ארד.

מחלקת האירועים בעיריית חיפה תזמין את חסידי אומות העולם לטקס המרכזי של יום העצמאות השנה. ראש עיריית תל־אביב שלמה להט מקבל בלשכתו בימים האחרונים את חסידי אומות העולם המתגוררים בתל־אביב, ובכוונתו להגיש למועצת העיר הצעה להעניק להם תארי "יקיר תל־אביב".

כ־2,000 איש ביקרו אתמול באתר החרמון, שנפ־תח למבקרים אחרי שהיה סגור יותר משנה בשל קשיים תקציביים. באתר אין עדיין תנאי גלישה, והמבקרים הסתפקו במשחקי שלג. (צילום: י.פ.פ.א.)

משרד הנסיעות "גמא טורס" נסגר מחוסר הון שוטף

מאת דוד משיוב, סופר "דבר" לענייני תיירות

משרד הנסיעות "גמא טורס" בתל־אביב נסגר החל ביום ו' בבוקר בגלל מחסור בהון שוטף, ו־42 עובדיו קיבלו מכתבי פיטורים.

מועצת המנהלים של חברת "גמא" החליטה להפסיק את הפעילות של שתי החברות־הבנות שלה: "גמא טורס", שעסקה בתיירות יוצאת, ו"גמא שירותי נסיעות בינלאומיים", שעסקה בתיירות נכנסת, בעיקר מארה"ב.

מנכ"ל החברה יאיר הנדל אמר ל"דבר", כי אחת הסיבות למחסור בהון שוטף היא הירידה הניכרת שחלה באחרונה בתיירות הנכנסת מארה"ב בגלל פעילות ה־טרור.

לדבריו החברה חייבת לספקים 700,000 דולר, וה[illegible] חייבים לחברה 850,000 דולאר. המחסור בהון שוטף נובע מאי־רצונם של בעלי החברה להזרים כס־פים לחברה.

סכסוכים באתר בנייה המעסיקים לא־מאורגנים

סכסוכי עבודה הוכרזו בימים האחרונים עם הקבל־נים אהרונסון, בן־יקר ואברהמי ובניו, בגלל העסקת עוב־דים בלתי מאורגנים באתרי הבנייה, בישוב כוכב יאיר ש־ליד כפר־סבא.

הסכסוכים הוכרזו על ידי מועצת פועלי כפר־סבא ב־תמיכת הסתדרות פועלי הבניין ואגף הארגון בהוע"פ ב־מסגרת הפעולה לביעור העבודה הבלתי מאורגנת באתרי הבנייה.

מרכז הפעולה, שלמה דהן מהסתדרות פועלי הבניין, מסר, שהקבלנים הללו מעסיקים עובדים לא־מאורגנים באמצעות קבלני־משנה, וכל הנסיונות להסדיר איתם את הבעיה בדרך של משא־ומתן לא הועילו. לכן נערכת הס־תדרות פועלי הבניין לפעולה מקיפה בכוכב יאיר, כדי לבער את העבודה הבלתי־מאורגנת.

שחקן תיאטרון באר־שבע מארק חסמן מתאר "חוויה ירושלמית":

חצי שעה עם כאבי חזה ובלי טיפול בחדר־המיון של בית־חולים "שערי צדק"

מארק חסמן ב"מותו של פקיד"

מאת אמיר רוזנבלית, סופר "דבר"

שחקן תיאטרון באר־שבע מארק חסמן, שלקה לפני חודשים אחדים בדום לב במהלך הצגת היחיד שלו, "מו־תו של פקיד", בתל־אביב, נזקק לפני כשבועיים לטיפול בבית החולים "שערי צדק" בירושלים, לאחר שחש כא־בים עזים בחזהו. הסמן שכב כחצי שעה בחדר־המיון של בית־החולים, בלי שאיש מהצוות הרפואי ייגש אליו כדי לטפל בו.

חסמן, שהה לפני כשבועיים אצל בתו המתגוררת בירושלים. בעת שהתכוון לחזור לבאר־שבע חש לפתע כאבים עזים בחזהו, והחליט לגשת לחדר המיון של בית־החולים "שערי צדק" לקבלת טיפול.

"כשהגעתי לשם, סמוך לשעה 7.00 בערב", סיפר חסמן, "לא היה במקום אף חולה אחד. את פני קיבלה מזכירה. סיפרתי לה על מחלת הלב שלי וביקשתי להיב־דק במהירות. לאחר שרשמה את פרטי ביקשה שאמתין לרופא. שכבתי והמתנתי באחד החדרים כשלבי הולם ב־פראות. חשתי חולשה רבה. אחרי כרבע שעה הגיע הרו־פא וביקש שאכנס לחדר אחר ואמתין שם. שוב חלפו דקות ארוכות ואני שוכב וממתין ללא קבלת טיפול. גם בקשותיה של אשתי, שיזדרזו לטפל בי, לא הועילו. שמע־תי את הרופא צוחק עם האחיות בחוץ. לפני כן הבחנתי ברופא שהביא מגש של אוכל והתיישב לאכול באחד הח־דרים. אולי הגעתי בהפסקת האוכל שלהם".

"החלטתי לעזוב את בית החולים", המשיך חסמן בסיפורו, "אבל כשקמתי מהמיטה והתחלתי ללכת החוצה עצרה אותי המזכירה וביקשה ממני למלא טופס, שאני יוצא מהמקום על אחריותי. זה היה טופס התחייבות לתש־לום על טיפול בחדר המיון. לא חתמתי. הרגשתי רע וג־סעתי עם רעייתי לבית החולים "הדסה"".

בחדר המיון של "הדסה" התקבל חסמן במהירות וקיבל טיפול מצויין בשלושת הימים שאושפז במקום. בבדיקות התברר, שחסמן סבל מבעיות בכבד.

אתמול קיבל השחקן מכתב מבית החולים "שערי צ־דק" ובו הוא מתבקש לשלם את דמי הטיפול בחדר־המיון (18.70 ש"ח). "זוהי חוצפה שאין כדוגמתה", הוא אומר. "אינני יודע מה היה עלול לקרות לי אילו אכן היה זה התקף לב".

מ"שערי צדק" נמסר אתמול בתגובה, כי מבדיקה ראשונית עולה, שבית החולים היה באותו ערב בתורנות לקבלת מקרים דחופים, למעט חולים הסובלים מבעיות פנימיות. "לפי הרישומים", נמסר מהנהלת בית החולים, "אמנם נכון הדבר שחסמן לא קיבל טיפול במשך כ־20 דקות, עד שעזב את המקום. המקרה ייבדק לגופו עם הצוות שעבד באותו ערב בתורנות חדר־המיון".

אין שביתה — הודיעו עובדי דיסקונט ביום ה' ושבתו ביום ו'

(ע). — העבודה בסניפי בנק "דיסקונט" שובשה ביום ו'. ב־שעה 8.00 בבוקר הודיעו חב־רי הוועד לעובדים, כי מתקיי־מת שביתה, ובעקבות זאת נפ־סקה העבודה בסניפי הבנק.

בעקבות זאת שלחו נציגי הבנק הגשת בקשה לצו מניעה נגד העובדים, והם התייצבו בבית הדין האזורי לעבודה בתל־אביב. אך לאחר שיקול נוסף החליטו לא להגיש בקשה כזאת ולהמתין עד לדיון שנקבע להבוקר בשעה 9.60.

יצויין, כי בעקבות עיצומים ש־נקטו עובדי הבנק בשבוע שעב־ר הוצא ביום ד' צו מניעה נגדם ע"י שופט בית הדין האזו־רי לעבודה בתל־אביב סטיב אד־לר. ביום ה' התקיים דיון בצו במעמד שני הצדדים, ובמהלכו הו־דיעו חברי הוועד, כי הם מבט־לים את העיצומים וחוזרים לעבו־דה תקינה. בעקבות הודעת חברי הוועד בוטל הצו הזמני, אולם 24 שעות לאחר הודעת חברי הוועד לבית הדין על חזרה לעבודה תקי־נה, הם הכריזו על שביתה.

"דיסקונט" בוועדת בייסקי

בוועדת בייסקי יופיע היום יו"ר הנהלת בנק "דיסקונט" אלי כוהן לשם מתן עדות נוספת לפני בק־שת הוועדה.

יו"ר הבנק רפאל רקנאטי אשר זומן אף הוא למתן עדות, לא חז־ר מחו"ל. מהבנק נמסר, כי אם יב־קש רקנאטי להופיע לפני הווע־דה, יתואם מועד אחר לעדותו.

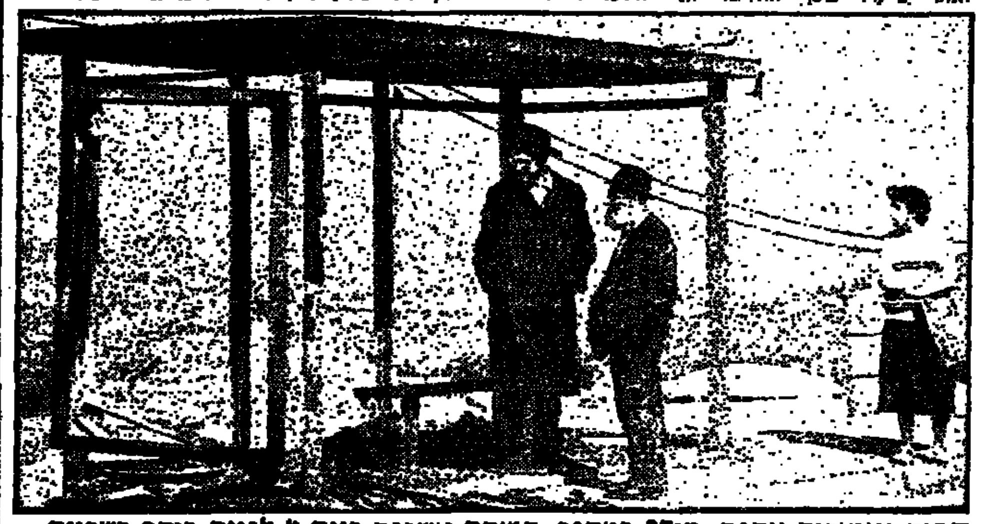

תחנת אוטובוס נוספת, ה־27 במספר, הוצתה ונשרפה ביום ו' לפנות בוקר בשכונת עזרת תורה בירושלים. (צילום: יצחק הררי)

הברפלד: ייקור המסובסדים הפרת הסכם

מאת סופר "דבר"

העלאת מחירי המוצרים המסוב־סדים היא הפרה גסה של הסכם — הודיע בסוף השבוע יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים הברפלד.

הברפלד הטעים כי השקט הת־ יציבות בתחום המחירים והשכר [illegible] העובדים, וקם גם יוקר המצרכים הראשונים מהעלאת המחירים.

הברפלד האשים, שהייקורות ה־מסובסדים תגרום להתגברות ה־תסיסה במקומות העבודה.

חיילת נפצעה בנסותה להתאבד

(ע). — חיילת תושבת נתניה נפצעה קשה ביום ו' מקליעת כדור בביתה ברחוב זנגוויל בנתניה.

החיילת אחזה ברובה שהיה ב־צוי ברשותה ולפתע נשמעה ירייה והיא התמוטטה שותתת דם. ל־מקום הוזעקו מיד שני אמבולנסים של מד"א וניידת טיפול נמרץ ו־נתנו לה בביתה טיפול החייאה.

היא הועברה במצב קשה לבית־החולים "לניאדו". החיילת היתה בהכרה ואמרה לאנשים שטיפלו בה "תנו לי למות". המשטרה סבו־רה, כי היא ניסתה לשים קץ ל־חייה.

אבלים אנו על פטירת יקירתנו חברתנו

ברכה שמואלי (גלויברמן)

מפינסק

מראשוני באר־טוביה

ההלויה תצא מבית העם לבית העלמין בבאר־טוביה היום, יום א' ט' בשבט תשמ"ו 19.1.86 בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחה
וחברי מושב באר טוביה

בצער רב אנו מודיעים על מותו של חברנו

אהרון ברעם

(אהרונציק ברוורמן)
מראשוני הקיבוץ

ההלויה היום, יום א', 19.1.86 ט' שבט תשמ"ו בשעה 15.00 בקיבוץ עין החורש

המשפחה
וקבוץ עין החורש

לאליהו לוי ומשפחתו

משתתפים באבלכם הכבד במות

האח ז"ל

ארגון מגדלי דגים בישראל

אנו משתתפים בצערה של החברה
לאה גיחון
על מות אחיה

גרשון גיחון ז"ל

מרכז הסתדרות הגימלאים בישראל

על חברנו
מראשוני ומייסדי העמותה

אטה מירון ז"ל

אבלה העמותה (המסגרת החינוכית החינוכית המקדמת) בקיבוץ גבעת חיים אחוד.

לחברתנו **שרה קפלינסקי**
אתך באבלך במות

אמך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ
סניף יהודה המכבי
ההנהלה והעובדים

לחברנו **אליעזר פלר**
אתך באבלך במות

בתך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ
סניף נתניה
ההנהלה והעובדים

השתתפותנו הכנה באבלו של חברנו
בצלאל אהרון
במות עליו אחותו

מזל ז"ל

מועצת פועלי תל־אביב־יפו
וחבר העובדים

השתתפותנו באבלו הכבד
של שר"ד **צבי יעקובי**
במות עליו אמו

קטה ז"ל

מועצת פועלי תל־אביב־יפו
וחבר העובדים

חברנו

חננאל גטניו
איננו

הלויה התקיימה ביום ה' 16.1.86 בגבעת ברנר

המשפחה
ובית גבעת ברנר

שטיחים פרסיים
(במיוחד גדולים)
במחירים נוחים
קניה ● החלפה
ניקוי ● תיקון
לפנות: שילוני
ת"א, ליליינבלום 28,
טלפון 657064.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

מרחב תכנון מקומי, קריית

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 כי במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריית הוגשה בקשה להוספת 2 יציאות לגג בבנין ברח' אוסישקין 29 קרית מוצקין גוש 10428 חלקה 12.

מהות הסטיה:
חריגה של 15.06 מ"ר מאחוזי הבניה המותרים ההווים 2.23% משטח החלקה. הקלה בגובה מבני היציאה לגג.

כל המעונין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הועדה המקומית שד' ויצמן 5 קרית מוצקין, תוך שבועיים מיום פירסום הודעה זו.

ע. לוי
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה קריית

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

מישלב
מכון ישראלי להשכלה

טכס חלוקת סטיפנדיות
לתלמידי מישלב בכיתות י"א—י"ב

ייערך מחר יום שני י' בשבט תשמ"ו (20.1.86) בשעה 5.30 אחה"צ בבית ליסין, רח' וייצמן ת"א

בהשתתפות:
— הח' **נחום פסה**, חבר הועדה המרכזת של ההסתדרות ויו"ר המרכז לחינוך ולתרבות
— הח' **שלמה קיסר**, מפעל הסטיפנדיות לחינוך שליד משרד החינוך והתרבות
— הח' **יאיר כהן**, מנכ"ל מפעלי תרבות וחינוך בע"מ
— הח' **משה גרוסמן** — מנכ"ל רשת מישלב

מנחה הטכס: הח' **אליעזר צור**, מנהל ביה"ס לנוער בת"א

הישג מדיני

כעשור לאחר סיום המשטר הדיקטטורי בספרד, ושנתיים לאחר הצטרפותה לקהילייה האירופית, הושם עתה קץ למצב יוצא-הדופן בין שתי המדינות, כאשר מאדריד הבירה המערב-אירופית היחידה שאין יחסים רשמיים בינה לבין ירושלים. כינון הקשרים הדיפלומטיים הוא בלי ספק הישג נכבד למדיניות ישראל. בשעה שמתנהל מסע בין-לאומי ערבי מוסלמי לבידודה — מסע המלווה תכופות באיומים בדבר סנקציות כלכליות ומדיניות, וגם באיומים טירוריסטיים. מאדריד התגברה על החששות, והדבר מבליט פעם נוספת את ההבדל בין מדינות הדמוקרטיות במערב לבין מדינות מזרח-אירופה שאינן חופשיות לחדש יחסים מלאים ותקינים עם ישראל בשל תכתיב סובייטי.

מבחינתה של ספרד יש בכינון היחסים עם ישראל משום מילוי חוב היסטורי כלפי צאצאיהם של היהודים מגורשי ספרד לפני כחמש מאות שנה. אולם בשביל המפלגה הסוציאליסטית הספרדית של ימינו, בראשות פליפה גונזאלס, היה זה גם חוב של כבוד על בסיס סולידאריות אנטי-פאשיסטית — שבגללה נמנעו ממשלות ישראל והנהגת תנועת העבודה מלכונן קשרים עם משטר פרנקו השנוא על הסוציאליסטים הספרדים, שפעלו אז במחתרת ובגולה.

לציבור בארץ זו היא המחשה מחודשת לחשיבות הקשרים הסוציאליסטיים הבין-לאומיים של מפלגת העבודה. החלטת גונזלס מעידה כי באינטרנציונאל הסוציאליסטי יש עדיין כוחות רבים בעלי רצון טוב כלפי ישראל, גם אם חל סחף אצל חלק ממחנה זה. ספק רב אם היתה מתקבלת החלטה ספרדית כזו לו הוסיפה לכהן במדינת ישראל ממשלה על טהרת הימין.

המורשה ההיסטורית המשותפת שהיה בה גם הרבה מן החיוב, האינטרס הגיאוגרפי של שתי מדינות ים-תיכוניות, כמו האילוצים הכלכליים — כל אלה מחייבים מציאת דרכים לשיתוף פעולה, חרף התחרות בין שתי המדינות, בעיקר בתחום היצוא החקלאי. הם מהווים גם בסיס למערכת יחסים טובה ופורייה. אלה יידונו בוודאי גם בפגישת שני ראשי הממשלה, בפתיחת מסעו האירופי של שמעון פרס היום.

אין להניח כי ייעלמו הבדלי התפישה המשמעותיים בתחום המדיניות המזרח-תיכונית של שתי המדינות. אפשר ללמוד על כך כבר מן ההודעה הספרדית שליוותה את חתימת ההסכם בדבר כינון היחסים. אולם הבדלים כאלה קיימים גם בין ישראל למדינות אירופיות אחרות. מדיניות ישראלית נבונה ומפוכחת, ונכונות לקדם את תהליך השלום תוך ויתורים הדדיים, עשויות לתרום לצמצום פערים אלה, ולחזק את ההבנה ואת שיתוף הפעולה עם הקהילייה האירופית כולה.

דרמות גדולות לא יהיו שם

מאת יוסי מלמן

בסך הכל זהו ביקור שגרתי. האירופים מגלים עניין באש"ף ובמזרח התיכון. ישראל – בסיוע כלכלי. השאלה ייפגשו או לא, פרס חוסיין, תרחף בכל זאת, וכמו בעבר תהיה תשובה שלילית. ארוחת-צהרים עם ליידי די מובטחת.

הציניקאים יאמרו ודאי, שהפגישה שיקיים ראש הממשלה שמעון פרס בארמון קנסינגטון בלונדון עם הזוג המלכותי, הנסיך צ'ארלס והנסיכה דיאנה, היא החשובה מכל הפגישות שנועדו לו במסעו באירופה. ארוחת-הצהריים עם מי שעתידים ביום מן הימים להיות למלכי הממלכה המאוחדת, היא ללא ספק „מאורע תקשורתי", שיזכה לסיקור נרחב. דיאנה וצ'ארלס הם גורפי תקשורת ממדרגה ראשונה. כמעט כל תנועה שלהם זוכה לסיקור רחב ברדיו, בטלוויזיה ובעיתונות. גם שמעון פרס יוכל ליהנות מאור הזרקורים כשישהה במחיצתם, אך למסעו יש גם יעדים אחרים – מדיניים וכלכליים.

ראש הממשלה יוצא הבוקר במטוס חיל-האוויר למסע רשמי בשלוש מדינות באירופה – הולנד, בריטניה וגרמניה. הוא הוזמן על-ידי עמיתיו שם, המבקשים לעמוד על המגמות החדשות בישראל ובמזרח-התיכון כולו. מאז הוקמה ממשלת האחדות הלאומית, לפני 16 חודשים, השתפר מעמדה של ישראל בעיני דעת-הקהל בעולם בכלל ובאירופה בפרט. הסגנון החדש של פרס ושל מפלגת העבודה – איפוק מדיני, מתינות וראציונליזם – העומד בסתירה בולטת לפוליטיקת-התהדות של בגין והליכוד, ישרה אווירה נינוחה על הפגישות. אך האווירה הנעימה ודברי הנימוסין, לא יוכלו להסתיר את חילוקי-הדעות בין ירושלים למערב-אירופה.

בראש וראשונה יחסה של היבשת לאש"ף. ראש הממשלה ינסה לשכנע את ראש ממשלת הולנד וכן את „גברת הברזל" מגי תאצ'ר ואת הקאנצלר קוהל, כי תמיכתם באש"ף לא רק שאינה מסייעת לתהליך השלום אלא בעצם מחבלת בסיכוייו. במקום זה מוטב שיפעלו בנחישות נגד הטירור הפלשתינאי ויסייעו במאמצים להושיב את המלך חוסיין, יחד עם משלחת פלשתינאית, אל שולחן הדיונים עם ישראל.

שמעון פרס, שהתלהב תמיד מחזונות טכנולוגיים, סבור כי „שלום במזרח-התיכון יושג בעזרת שיתוף-פעולה כלכלי". פרס יזכיר לאירופים את שיחותיו, בשנות החמישים והששים, עם הדיפלומאט הצרפתי ז'אן מונה, הנחשב לאבי רעיון השוק האירופי המשותף. מונה אמר אז לפרס, שהפוליטיקאים, אף-כי הם מתקשים להבין נתונים סטאטיסטיים, נוטים להתלכד סביבם יותר מאשר סביב טיעונים פוליטיים. אירופה, אליבא דפרס, יכולה לתרום חלקה בהקמת מבנה של שלום כלכלי ושיתוף-פעולה טכנולוגי במזרח-התיכון. זהו חזון פרס לטווח הארוך.

לפי שעה מקווה ישראל להקים, יחד עם גרמניה, קרן משותפת לקידום מחקר ופיתוח מתקדמים. העניין כבר סוכם עקרונית בפגישת פרס-קוהל, במלון „וולדורף אסטוריה" בניו-יורק באוקטובר האחרון.

לאחרונה הגיעו רמזים מבון שהיא מתקשה, מבחינה כלכלית, לתרום 100 מיליון דולר לקרן כזו. ראש הממשלה ינצל את ביקורו כדי לעשות להקמת הקרן. הוא גם ינסה לעורר את עניינם של מנהיגי הולנד ובריטניה בתכניות דומות של שיתוף-פעולה עם ישראל. בשיחות בהאג ובלונדון יועלו גם נושאים אחרים, המשותפים לשתי המדינות: הגדלת היצוא הישראלי להולנד (ישראל מייצאת לשם פרחים ב-70 מיליון דולר לשנה) וביטול האמברגו שהטילה לונדון על מכירות נשק לישראל ביוני 1982. פרס יאמר לתאצ'ר ולשר-החוץ ג'פרי האו, שנושא זה חשוב לישראל רק מבחינה עקרונית. שכן, למעשה הסתכם מאזן מכירות הנשק בין שתי המדינות בשלושה מיליון לירות שטרלינג בלבד.

בסך-הכל, זהו ביקור שגרתי. יחסי ישראל עם מערב-אירופה הם טובים ואין צפויות הפתעות. מנהיגי אירופה, המשתפים פעולה במסגרת השוק האירופי המשותף, רגילים כבר לפגישות כאלה. הם מרבים להתרוצץ איש עם רעהו. יום לפני שיגיע ראש ממשלת ישראל ללונדון, למשל, תצא מארגרט תאצ'ר לכמה שעות לפאריס, לפגישה עם הנשיא מיטראן. לא יהיו בביקור הזה דראמות גדולות, פרט להתרגשות בעת הביקור במחנה ברגן-בלזן בצפון גרמניה. שמעון פרס אינו מן המנהיגים החושפים בפומבי את רגשותיהם. הוא שומר בקנאות על פרטיותו, אך לקראת הביקור הצפוי, בראיון שיפורסם השבוע באחד מעתוניה של גרמניה, סיפר על משפחתו – על סבו וקרובים אחרים שהושמדו בשואה.

שמעון פרס, הנחשב לאחד מאדריכלי ההתפייסות המדינית בין ישראל לגרמניה בשנות החמישים, יוכל לראות בביקורו בגרמניה את היחסים בין שתי המדינות בפרספקטיבה הנכונה שלהם: לא רק שילומים, תמיכה מדינית ועיסקות נשק, אלא גם זכרון היסטורי.

גרעון עמוק, יובש כחוק

מאת אמיר אורן

הגרעון בתקציב הפדרלי – 220 מיליארד דולר – הוליד ענף אמריקאי חדש – ניתוחי גראם-ראדמן, על שם הסנטורים ממציאיו. הסיבוך – הנשיא מבקש, הקונגרס מקצה. ברקע – התחייבותו של רייגן להמנע מהעלאת מסים. נסיבות חדשות. על רייגן, כמו פרס בהקשר הרוטציה, להשתכנע שדבקותו בדיברתו מנוגדת לטובת האומה. ישראל איבדה את שריון הקסם שלה.

בזיון תקופת איסור המשקאות המשכרים, לפני יותר ממחצית המאה, לא לימד את אמריקה שהטבע האנושי אינו משתעבד לחקיקה. בדצמבר אשתקד נחפז הקונגרס, בלא בחינה מדוקדקת, לאמץ הצעה שהגישו שני סנטורים רפובליקאים ודמוקרט יחיד, גראם ראדמן והולינגס, לגזור גמילה קיצונית מגרעון התקציב הפדראלי, שתחילתו רק ב-1970 אך שהיקפו הנוכחי 220 מיליארד דולר. ענף חדש, ניתוחי גראם-ראדמן, צץ בוושינגטון לסיפוק הביקוש המיידי לפרשנות החקיקה החדשה, המניבה זעקות-שבר גוברות ככל שמתבררים מכאוביה. בניגוד ליובש המשקאות, שרומם למעמד של תיקון לחוקה (עד שבוטל בהליך של תיקון התיקון), אין לגראם-ראדמן ייחוס על פני כל חוק אחר – לכאורה, עשויות וערות ההקצבות בקונגרס לקבוע גם להבא כי למרות גראם-ראדמן ברצונן להקציב עוד ועוד כספים ליעדים שונים. אפשר אף שבית-המשפט העליון יפסוק לטובת עותרים שונים, הטוענים כי גראם-ראדמן סותר את החוקה. אך כל עוד לא התגשמו תפילות רוב הפוליטיקאים והפקידים בוושינגטון לביטול החוק, בכללם רבים שהצביעו בפומבי בעדו, נאלצים האמריקאים – ונצרכיהם הישראלים – להסתגל אליו.

גראם-ראדמן משקף סבך פוליטי וכלכלי ייחודי לאמריקה. הנשיא מבקש, אך הקונגרס מקצה. המחוקקים אינם חותמים עיוורים על טיוטת המימשל, גם כשהבית הלבן וגבעת הקפיטול בידי אחת משתי המפלגות, כוודאי כשהרפובליקאים בנשיאות ובסנאט בעוד הדמוקרטים שולטים על בית-הנבחרים. הפוליטיקאים בכל הדרגות מתיימרים לצפות לעתיד משקי מרוחק, אך חרדים להישרדותם בשלהי ההווה, בעת שהכלכלה מושפעת עדיין על-ידי החלטות העבר ויריביהם אורבים להצבעותיהם, שיוקעו כנוגדות את עניין הבוחרים או את ההתחייבויות שמועד פרעונן יגיע. הבעייתית מכל ההתחייבויות האלה היא זו של רונלד רייגן במערכת הבחירות של 1984, להימנע מהעלאת מסים.

התחייבות זו מסכלת גידול בצד ההכנסות של התקציב ומעמיסה את כל נטל האיזון על צד ההוצאה. התקציב זקוק לרופא אף-אוזן-גרעון, בתפיסת גראם-ראדמן, לפי משוואה המבקשת להסביר את היחלשות המשק האמריקאי: הגרעון התקציבי הוליד שיעורי ריבית גבוהים, שפיתו משקיעי (מטבעות) חוץ להפקיד בארה"ב ובכך חיזקו יותר מדי את הדולר, עד צימצום כדאיות ההשקעות העסקיות ואובדן כושר התחרות של המוצרים האמריקאיים בשוקי בית ויצוא, מה שגרם להאטת שיעור הצמיחה במשק.

הגרעון העמוק אמור להתאפס עד שנת הכספים 1991, במנות שנתיות של כ-36 מיליארד דולר. הסוף רחוק, אימתי בעיצומו של המימשל שלאחר רייגן, אך המערופת כבר החלה לנחות ואינה חסה על איש, על מוסד או על תוכנית, באותה חמישית תקציב שאינה כבולה כאזיקים מיוחסין עוד יותר (דמי ביטוח לאומי, החזרי ריבית). הבית הלבן עצמו, משרדי הקונגרס, תקציב הבטחון – הכל אמורים להיפגע. החוק חוצה את הפגיעה, מחצית לבטחון ומחצית לכל השאר. המימשל אוהב בטחון ומקווה לשנות את ההתפלגות, אך המחוקקים החליטו עוד לפני גראם-ראדמן על תאוצה בגידולו ומעדיפים לגונן על תקציבים המסייעים במישרין לאזורי-הבחירה שלהם.

בנסיבות חדשות אלה איבדה ישראל את שריון-הקסם שלה. כאשר הסטייט-דיפרטמנט תובע מיליארדים נוספים לביצור שגרירויות ונדרש לקצץ עשרות מיליונים בתקציב הנוכחי, אין בו התלהבות מנסיונות ישראל לשמור על עדיפותה המסורתית על-פני לקוחות-סיוע אחרות בתבל. כאשר הפנטגון מבכה ויתור על אמצעי-לחימה ומצביע על כך שהוספתו של שכר החיילים (כדי להמשיך למשוך כוח-אדם מיומן) מביאה לגריעה בכוננות הקיים ובהצטיידות בחדש, מגוחכים בו לשמוע הטיעון השחוק בדבר ישראל כנכס בטחוני שמימונו משתלם – עוד ראיה לטעותם של המצדדים בהעברת הסיוע לישראל לתקציב הבטחון האמריקאי. ישראל הפכה עד כה על פניה את סיסמת העצמאות האמריקאית מבריטניה: היא נהנתה בפועל, מייצוג (בתהליך ההחלטות בוושינגטון) בלי מיסוי. כעת בא עידן חדש, של חזון הרזון, וגם אם ישראל היא בשר מבשרה של אמריקה, ממש כאלאבמה, אין היא מועדפת מ-50 המדינות שכוכביהן בדגל-הפסים. אם יישאר גראם-ראדמן על כנו, אפשר שיהיה לקו פרשת-המים של הסיוע לישראל – עדיין בטיפוס, ממנו בהתיישרות ובירידה. ישראל תיאלץ גם לעכל מוקדי-כוח חדשים, הניזונים בסמכויותיהם מגראם-ראדמן, סי-בי-או (לשכת התקציב בקונגרס) וג'י-איי-או – משרד החשב הכללי, למעשה מבקר המדינה, יצור-כלאיים שחציו מימשל וחציו קונגרס). נוסף על אגף המינהל והתקציבים בבית הלבן (או-אם-בי), המשפיע מכבר על הסיוע כמו על שאר סעיפי התקציב, נעשים עתה שני גופים אלה מסכנאים למחליטים, בסידרת תשקיפים אומדנים ומוצעים המופקעת מידי הנשיא והמחוקקים גם יחד.

משהבינו מה עוללו, יודעים נבחרי הציבור כי לא יוכלו לעמוד בגזירה שחוקקו. הפתרון הקל ביותר הוא מיסוי מוגדל, למרות שבועת רייגן כי לא רק שלא יציגנו, אלא ידיח כל פקיד שירמוז כי המימשל יתמסר לקונגרס האנס. אחת ההצעות מיועדת לבדוק פתרון זה בהקטנת התלות האמריקאית בנפט זר ואולי אף להשמיד את אופ"ק – מס נאות על כל חבית מיובאת יקטין מעט את הביקוש לדלק, יגביר את התחרות ויקזז את כל הקיצוץ הראשון (כ-12 מיליארד דולר) שכופה השבוע גראם-ראדמן.

רייגן נקלע בפרשת גראם-ראדמן למצבו של שמעון פרס בסוגיית הרוטציה: עליו להשתכנע שדבקותו בדיברתו מנוגדת לטובת האומה. פרס אולי אינו מתעניין במיסוי, אך פרשנים כאן החלו לצפות לחילופי תפקידים, לרייגן סיבוב רוטציה. בן 75 בעוד שלושה שבועות, בהפוגת-חולי, מול לחצים סותרים להפחתת הוצאות ולהעלאת הכנסות בנתיב-התנגשות סופי בתקציב 1987, עשוי רייגן לממש ציפיות אלה לאחר בחירות נובמבר השנה לקונגרס ולמושלים ולפרוש מנשיאותו לטובת ג'ורג' בוש. אם להוט בוש כל כך להיות נשיא, ייזכר הוא בהעלאת המיסים; רייגן ייזכר כמאזן הגרעון.

בעלות וריבונות

מאת נתן רוטנשטרייך

מדינת ישראל ריבונית על הר הבית, אבל אינה בעל(הר)הבית. אי אפשר להכנס בלי להקיש על הדלת ובלי לקבל רשות.

כאשר אומרים על אדם שהוא אדון בביתו, דומה שעולה כאן צירוף בין בעלות אדם על ביתו לבין סמכותו לעשות בו כרצונו, כלומר להיותו ריבון בביתו. ובכל-זאת עלינו להבחין בין מעמד הבעלות לבין מעמד הריבונות: בעלות כמוה כשליטה על קניין. השימוש בקניין מעוגן בבעלותו של בעל הקניין והוא נוהג בקניין על-פי החלטתו. הוא יושב בבית, כלומר הוא משתמש בבית שבבעלותו וכבעל-הבית הוא אינו אורח בו ואינו אפוטרופוס עליו. בבעלות בא לידי גילוי היחס (החוקי) לקניין, כלומר מתגלה שהקניין הוא של הבעלים ושימושו נובע מבעלותו.

ריבונות, על מדינה או על שלטון, היא בעיקרה סמכות להטיל מרות, סמכות שאינה מוגבלת על-ידי סמכות שלטונית אחרת. אפשר לה להיות מוגבלת על-ידי זכויות שהסמכות הזאת עצמה מעניקה למי שהיא מעניקה; למשל, על-ידי מה שקרוי זכויות האדם. זה מצב שמעניקה אותו הסמכות הריבונית או היא הנותנת לו ביטוי. הסמכות הריבונית אפשר לה להיות מוגבלת על-ידי מה שקרוי חוקים בין-לאומיים או אמנות. אולם בשני המקרים האלה אין הריבונות מוגבלת על-ידי ריבונות אחרת – למשל, של מדינה אחרת – אלא על-ידי עקרון כמו זכויות האדם או על-ידי הסדרים שטעמיהם שונים, כמו הסדרים בין-לאומיים חוקיים או הסכמיים.

הריבונות אינה עומדת על היחס לקניין אלא על היחס לסמכות, כמו לחוקק חוקים, להעניק זכויות וכיוצא באלה. לפיכך אני יושב בביתי, שהוא בבעלותי, אולם ביתי ובעלותי עליו מכונסים במערכת של הריבונות, הן מן הצד הטריטוריאלי של המרחב והן מצד הסמכויות המוחלות על מערכת זו.

אפשר שהשלטון הריבוני יהיה גם בעלים, כמו למשל במציאות שלנו, שבה קרקעות מסויימות הן בבעלותה של המדינה. אך גם במקרה זה מן הראוי להבחין בין מרכיב הסמכות הריבונית לבין זה של הסמכות של הבעלות, אף-כי בפועל שני כיוונים אלה נפגשים. יש גם מה שקרוי מים טריטוריאליים, ובזיקה אליהם כנראה הסמכות השלטונית מתבטאת בסמכות של בעלות, וזאת משום היחס המהותי שבין ריבונות לטריטוריה, אף כי הטריטוריה היא מרחב ולא קניין.

★

על אף הקשיים בהבחנה בין המעמד של הריבונות לבין המעמד של הבעלות, יש צורך להבחין בין השניים. כדרך שקורה בעניינים מסוג זה, בגלל מצבים מתוחים אנו נאלצים להקפיד על ההבחנה בין המושגים ובין היחסים המגלמים אותם. מדינת ישראל היא ריבונית גם על הר הבית, משום שהר הבית הוא בתחום ריבונותה, אולם מסגד שעל הר הבית אינו בבעלותה של מדינת ישראל. על-פי הבחנה זו, גם אם אתה מייצג ריבונות, אין אתה בן-חורין להכנס לתחום שבבעלותם של יחיד או של עדה. אם אתה מבקש להכנס לבית, אתה צריך להסכמה של מי שמוסמך להעניקה. כך לגבי בית של יחיד וכך גם לגבי ביתו של ציבור, כמו מסגד. גם הריבון אינו מניה וביה בעל-הבית והוא אינו ריבון בלתי-מוגבל, אם מבחינת סמכויות אחרות ואם מבחינת ההבחנה בין ריבונות לבעלות. גם החסינות של חברי כנסת – רחבה כפי שהיא – אינה מעניקה להם מעמד של בעלות על קניינים.

★

אין לומר שהבחנות אלה גלויות לעין. הן צריכות לבירורים ולהבהרות ומוטב שבני-הבית יעמידו עליהן. אך התנאי לבירור הוא אפס להטים וקנאויות (נזכור כי קנאות, הקרויה בשפות מערביות „פאנאטיות", מקורה במלה „פאנום", שמשמעה מקדש; נראה שיש פאנאטיות של מקדש ופאנאטיות-שכנגד. כאשר להטים הם המפעילים את האנשים, עשוי הלהט לקיים ריבונות ולהבליטה, דווקא להעמיד אותה, בין השאר כשהוא מטשטש את ההבדל בין ריבונות לבעלות.

מול קנאות של ערבים או מוסלמים יש צורך בשיקול-דעת של יהודי מדינת ישראל. לנו אין עניין לעורר קנאות של עצמנו.

מס נמוך דלק זול

מאת טדי פרדיס

שחל נמנע משיא האיוולת – הוזלת מחיר הדלק לרכב פרטי, אך גם הורדת מחיר החשמל והמאזוט היא כמקלחת קרה לסובל מנזלת.

הוזלת דלק מכל סוג ולכל מטרה היא משגה. כדי למנוע משבר נפט רביעי, חמור מכל קודמיו, יש לשמור על מחיר גבוה ככל האפשר. נגזים רק מעט אם נניף את הסיסמה: „כל המעלה הרי זה משובח". התנגדותו של שר האוצר להוזלת חשמל ומאזוט, כהחלטת שר-האנרגיה, היא איפוא במקומה ועוד לשבח שיצליח לבטל את צעדו הבלתי-ראוי של משה שחל.

יציבות מחיר הנפט בשוק הנפט העולמי הושגה לא בגלל התפרקות ארגון המדינות המייצאות נפט (אופ"ק). היא הושגה הודות למאמצי החסכון של מדינות העולם – לבד מישראל שעשתה רק מעט מאוד בתחום זה. מאמצי החסכון – כלומר, הטלת מלוא התייקרות הדלק על הצרכנים – והרפיית הלחץ מצד הביקוש היא שריסנה את כוחו של אופ"ק (וכוחו עדיין גדול, בניגוד למצהלות השמחה בארץ ובעולם); אין זה נכון שהחלשות אופ"ק כנעה התייקרות הנפט. כל גידול בביקוש לנפט ולמוצריו הוא סם-מרץ לאופ"ק – תפילה לשלומו של הארגון, היה מגדיר זאת מוריד הגשם, ראש עיריית-טבריה יואל ביבי.

משה שחל נמנע הפעם משיא האיוולת – הוזלת בנזין לרכב פרטי – אך גם הורדת מחיר החשמל והמאזוט היא כמקלחת קרה לסובל מנזלת: ראשית, ההוזלה תיצור אשליה כי נחלצנו מהמצוקה הכלכלית; שנית, יפחתו הכנסות המדינה ממסים; שלישית, חברת החשמל והתעשיינים – שהוזלת המאזוט רלוואנטית להם – יזהרו פחות בצריכת החשמל היקר מפז. כי ככל שמוצר זול יותר, גדל הבזבוז בצריכתו ואין נוקטים צעדי חסכון נוספים, כי אלה „בלתי כדאיים".

משה שחל אינו שוטה. כשהוא מבקש להוזיל את המאזוט, הוא מתכוון להקטין את עלויות הייצור על התעשיה והחקלאות, צרכני החשמל הגדולים. הרעיון עצמו חיובי, אבל אפשר לממשו בדרך אפקטיבית יותר ומזיקה פחות למשק: להקל את מס החברות המוטל על היצרנים. כלומר, במקום שהוצאותיהם יקטנו, תגדל הכנסתם. תמיכה באמצעות הוזלת תשומות היא הדרך הפחות [illegible] וכשמדובר בדלק, תהיה הוזלתו גם מתנה עקיפה לאופ"ק. מי שאומר כי בכך יוקל [illegible] זה אפשר להשיג בדרך אחרת. אם יופחת המס על חברות, הן לא יצטרכו להעלות מחירים, ואף יוכלו לשלם יותר לעובדיהן. גם מזכיר ההסתדרות הביע לאחרונה תמיכה בהפחתת נטל המס על יצרנים.

אל נתפתה איפוא לשמוח על הוזלת החשמל לחימום ולהארת בתינו: נזקו של צעד זה גדול מתועלתו.

לא בג'נבה, בלוגאנו

מאת נח זבולוני

כמו אצל האחים יוחננוף, בוררויות עושים בחו"ל. כך גם במקרה „האגודה". אגם קסום, רצוי לא על אדמת הקודש. התערבות בינלאומית בפוליטיקה ישראלית. שלום בית הרחק מן הבית.

האם מלוגאנו, עיר הנופש השווייצרית, תצמח הישועה לאגודת-ישראל המפולגת המפוצלת? המשלחת האגודאית מישראל, שחזרה בימים אלה מוועידת הוועד-הפועל העולמי של אגודת-ישראל, שנערכה בלוגאנו, שווייץ, תולה תקוות רבות בהחלטות הוועידה, שבהן יוחדו סעיפים לנעשה במחנה האגודאי בארץ.

לפני יציאת המשלחת ללוגאנו התקיימו בארץ דיונים סוערים בין הסיעות המרכיבות את המחנה האגודאי. מאז הבחירות האחרונות לכנסת, לאחר שהרב אליעזר מנחם שך, התפטר מהנשיאות ומהחברות במועצת גדולי התורה, כל מוסדות מפלגה זו בארץ משותקים והמפלגה הצדיה. הציבור החסידי מצדד באדמו"ר מגור, הרב שמחה בונים אלתר, שנשאר נשיא יחיד במועצת גדולי התורה, ואילו הפלג הליטאי נוהר ברובו אחרי הרב שך. בגלל פילוג זה שותקה המועצה, והחברים שנשארו בה לא כינסו אותה עד היום. אם תכונס המועצה בלי הרב שך, תהיה זו הכרזה קבל עם ועדה שהיא יכולה להסתפק ולתפקד בלעדיו, ואין הדבר מקובל על שום צד ופלג באגודת-ישראל.

אף כי התייצבותו של הרב שך כמעט רשמית לצדה של ש"ס בבחירות האחרונות לכנסת הביכה את אגודת ישראל, אין שום סיעה באגודה המוכנה לקבל על עצמה את הסיכון לצאת נגד דעתו; כי זה עלול לקרוע לגזרים את התנועה החרדית הגדולה.

האגודה, שהוקמה לפני יותר מ-70 שנה, מעולם לא שאבה את כוחה מאישיותם של נציגיה בבתי-המחוקקים הרשמיים – אם בסיים (פארלמנט) הפולני לפני מלחמת-העולם השניה ואם, להבדיל, בכנסת של מדינת ישראל – אלא מגדולי התורה והחסידות. כיום, בשעה שאגודת-ישראל בעולם המערבי מתרחבת, הסניף האגודאי בארץ לא זו בלבד שלא יצר את הכלים הדרושים לגידול ולפריחה, ואינו מנצל כיאות את תנועת „בעלי התשובה", אלא כוחה של האגודה ירד כדי מחצית בכנסת ואין זה סוד שאינה נהנית מאהדה ברחוב החרדי.

רוב חברי הוועד-הפועל העולמי של אגודת-ישראל, 100 במספר, מהם יותר מ-30 חברים מהארץ, הגיעו למסקנה, שהשגיה של האגודה בתפוצות עומדים ביחס הפוך למצבה בארץ, ואין מנוס אלא להינתק מהאגודה בישראל, כדי שבציבור החרדי בתפוצות, המושפע מאד מהנעשה בציבור החרדי בארץ, לא תשתרר אותה אווירת פירוד השוררת בארץ.

המשלחת הישראלית בלוגאנו התפלגה כבר בראשית הוועידה: סיעת „שלומי אמונים" (פרוש) וסיעת „ציות והגשמה" (לורנץ), שסירבו תחילה להעלות לדיון בוועידה את המתרחש באגודה בארץ, התקפלו מייד, שינו את עמדתם והסכימו להעלאת הנושא, לפי דרישת הגוש האגודאי של התפוצות: ה„סיעה המרכזית" של חסידי גור התנגדה נשארה איתנה בהתנגדותה. עמדתה הבלתי-מתפשרת של סיעת גור נתקלה בביקורת קשה של רוב חברי המשלחות מהארץ ומחו"ל, בהם גם נציגים רבים של חצרות רבנים וחצרות חסידים אחרות.

ביומה השלישי של הוועידה, לאחר שחברי הוועד-הפועל שמעו סקירה סודית על פעילות חסויה של אגודת-ישראל בארצות שמעבר למסך הברזל, קמו כמה מראשי האגודה בארץ, בתוכם גם היו"ר של הוועד-הפועל העולמי, הרב יהודה מאיר אברמוביץ, ח"כ לשעבר, מחסידי גור, ודרשו אולטימאטיבית לדון במצב של אגודת-ישראל בארץ, ולעשות כל מאמץ לאיחוד הקרעים.

אחר ממשתתפי הוועידה אמר לסופרנו, בשובו לארץ, כי הבכיות וההתנגחות של כמה חברים בולטים באגודה, בהם ראשי ישיבות ועסקני ציבור מקובלים, היו מדהימים בכנותם, והפלג של חסידי גור נאלץ לחזור בו ולהסכים להעלאת הנושא לדיון מוקדם בהנהלה המצומצמת ואחר-כך במליאה. בסופו של דבר, מעז יצא מתוק. ביומה האחרון של הוועידה, ה-8 בינואר, התקבלה שורה של החלטות הנוגעות לשלום במחנה האגודאי והורכבה ועדה עולמית, בת חמישה חברים, שתשא ותתן על עתידה של אגודת-ישראל בארץ ועל הדרכים להבראתה.

נודע לי, כי לפני צאתה של המשלחת הישראלית ללוגאנו ביקשו כמה מחברי המשלחת, הכפופים לרב שך, חוות-דעת מהרב איך לנהוג בנושאים שעתידים לידון בוועידה. הרב שך לא הסתיר מפניהם את דעתו, כי היה מעוניין שתיווצר אווירה נוחה לקראת שובו אל אגודת-ישראל וכי איננו רוצה להשאר בהיסטוריה כמי שהביא לפילוגה של התנועה.

אם בשלושת החודשים הקרובים לא יוזזו דברים בתוך המחנה האגודאי בארץ, כפי שנקבע בוועידה, עלול המחנה האגודאי בבחירות הקרובות להתפלג סופית בין המחנה החסידי לבין המחנה הליטאי.

באחת ההחלטות של ועידת לוגאנו נקבע, שבשנת תשמ"ח תתקיים בירושלים הכנסיה הגדולה השמינית. כנסיה זו לא תוכל להתכנס אם לא יקיץ הקץ על המריבות הפנים-מפלגתיות, ואם לא תשוב מועצת גדולי התורה לקדמותה.

את הוועידה, שנערכה הרחק מזרקורי העתונות הישראלית, אף כי כל הציבוריות החרדית בארץ ובתפוצות עקבה אחריה, אפשר איפוא לסכם כך: מבחינת הוועד-הפועל העולמי, כגוף העליון של התנועה האגודאית, הצליחה הוועידה למעלה מן המשוער, אך תוצאותיה יבחנו בתקופה הקרובה לפי מעשיה – אם יבוצעו ההחלטות כרוחן וכלשונן.

ברוטו ונטו

מאת אהרן גבע

שחיקת ה„ברוטו" היא שחיקת הפנסיה. שימו לב למכוניות חדשות. מקור טוב לגביית מס.

הצעת האוצר, להמשיך ולשחוק את שכר הברוטו ובמקביל לתת הנחות במס מונעת על-ידי הרצון לשכנע את המעסיקים שלא לפטר עובדים. מעסיק המשלם לעובד שכר גבוה נוטה, אולי, לפטרו. אם ישלם פחות, יוכל להמשיך ולהחזיק אותו במפעלו. עד כאן הכל יפה ונחמד. עקרונית, האוצר צודק, אלא שההצעה מעוררת כמה בעיות.

מההנחה במסים ייהנו רק משלמי המסים. חלק מהאוכלוסיה משלם מס מועט כי הוא מרוויח מעט מאוד. מובטל אינו משלם מסים בכלל. מקבלי שכר מינימום אינם משלמים מסים. אלה ואחרים „ייענשו" בכך שהברוטו שלהם יקוצץ בלי שיקבלו על כך פיצוי בנטו.

שכר המינימום למשל. 80,000 ישראלים ו-60,000 עובדים מהשטחים משתכרים שכר מינימום. לפי החישובים של פרופ' יורם וייס נשחק השנה שכר המינימום הריאלי בארבעים אחוזים, לעומת הממוצע בשנה שעברה. שכר המינימום נקבע על-פי שכר הברוטו הממוצע במשק. כלומר, אם יישחק שכר הברוטו, יישחק גם שכר המינימום. אחרים יקבלו פיצוי בדמות הנחה במס-הכנסה. החלשים ביותר לא יקבלו פיצוי.

זה גם דינן של קיצבות הביטוח הלאומי. רבות מהן צמודות לשכר הממוצע במשק. קיצבת הילדים וקיצבת הזקנים צמודות לשכר הממוצע ברוטו במשק. קיצבת הזיקנה היתה בחודש דצמבר האחרון 15 אחוזים נמוכה יותר מאשר שנה לפני כן. האם קיצבת הזיקנה תישחק פעם נוספת כאשר שכר הברוטו של השכירים יישחק פעם נוספת?

גודל הפנסיה שמקבל השכיר נקבע על-ידי הברוטו שקיבל. שחיקת שכר הברוטו היא גם שחיקת הפנסיה. גם פיצויי הפיטורים נקבעים על-פי השכר ברוטו, וגם הם נשחקים. עכשיו מציעים לתקן את פיצויי הפיטורים. שר-העבודה, משה קצב, הציע לכנסת לחוקק חוק שלפיו ישלמו פיצויי פיטורים מוגדלים למי שפוטר מאז 1 בנובמבר 1984.

כל צעד המקטין את סכנת האבטלה ראוי לתמיכה. אבל מניעת שחיקת ההכנסות של החלשים ביותר חשובה לא פחות.

✱

מי שמתהלך ברחובות העיר ורואה את המכוניות העומדות בצידי הדרכים. ואת שלטיהן, יופתע ממספרן הגדול של המכוניות היקרות מדגם 1985.

בחודש דצמבר בלבד נמכרו יותר מ-5,000 מכוניות, כ-160 מכוניות ליום. בנובמבר נמכרו פחות, אך גם באוקטובר נמכרו יותר מ-5,000 מכוניות חדשות.

כלכלנים יסבירו לך שקניית מכונית חדשה כדאית עתה, כיוון שהדולר הוא זול. מה גם שאזרחים חוששים מפני פיחות, שבעקבותיו יתייקרו מוצרים רבים, לרבות מכוניות.

במשך זמן רב הוכיחו היבואנים שחור על גבי לבן, שמכירת כל מכונית מסבה להם הפסד כספי. בידיעות שונות נמסר שהיבואנים שכרו באירופה מגרשי חניה, שם הם מאחסנים את המכוניות. מסתבר שזעקות השבר לא היו „כל-כך מדוייקות".

מי קונה את דגמי-המכוניות החדשים והיוקרתיים? לא עובדי ציבור בדרגים נמוכים ובינוניים, ששכרם נשחק; גם לא עובדי תעשייה, בניין וחקלאות; גם לא מקבלי שכר מינימום או מובטלים. את המכוניות קונים אנשים בעלי אמצעים (ששה אחוזים מהשכירים ו-21 אחוזים מהעצמאיים נמנים עם העשירון העליון) וחברות, בשביל שכבת הפקידות הבכירה שלהן. אצל החברות, קניית הרכב נחשבת, כידוע, כהוצאה שאפשר לנכותה ממס-הכנסה וזו הנקודה העיקרית: מס-הכנסה צריך היה להתעניין בשאלה מי קונה את המכוניות החדשות והיוקרתיות. אחרי ככלות הכל, צריכה להיות פרופורציה מסויימת בין מחיר המכונית לבין ההכנסה המוצהרת של האדם.

מכתבים למערכת דבר

„הכל זהב"

כשקראתי את רשימתו של אהוד מנור בשם זה („דבר" 27.12.85) חיכיתי לתוכניתו בליל השבת.

הייתי חבר נען מראשית שנות השלושים, הכרתי היטב את דוד זהבי. זכורני עת למד בחלילו את נעימות המוסיקה, כשהיה הולם ברגל מ„נענה" לרחובות או לרמלה, כדי להגיע לתל־אביב – לאחר יום עבודה – ללמוד מוסיקה. היה זה לפני שזכה בפסנתר, החליל היה חייו. כמו כן זכורני את ערבי התקליטים, בהם למדנו אנו „הצברים" ראשית הבנה והקשבה במוסיקה הקלסית.

אבל בגמר התוכנית בטלוויזיה הצטערתי צער רב, בושתי ונכלמתי, כיצד הוצגו שיריו הנפלאים, המדברים ללב ולנשמה, בעיבוד (איכות) מודרני צורם, שאינו מבטא באמת את נעימותיו הארצישראליות של הימים ההם. לו היה דוד זהבי חי ושומע את התכנית בוודאי שהיה בוש.

אולי תיתן פעם הטלוויזיה את דוד זהבי האמיתי, בלי הלבוש הצעקני המגוחך שלא התאים לזמנו וליצירתו, לרוחו בימים ההם. אנו חבריו וידידיו שגדלנו על ברכי שירתו, השירה הישראלית האמיתית, מחכים לכך.

עוד בקשה לי אל אהוד מנור: זכורני, שליום חתונת שני הזוגות הראשונים ב„נענה", ברל ובת זוגו ושמריהו ובת זוגו, חיבר דוד זהבי מנגינה נפלאה בדם „ברלה־שמרלה". סבורני שהיתה זו היצירה הראשונה שלו שנשתכחה, ואולי לא נרשמה אף פעם. אולי תנסה מנור לגבור ולגלות יצירה ראשונה זו.

ד. גלעדי
אשקלון

★

למאמרו של אהוד מנור („דבר" ערב שבת, ט"ו טבת), על דוד זהבי, רצוני להוסיף. בניגוד לאהוד מנור זכינו להכיר את דוד זהבי אישית. קיבוץ נען הוא שכן די קרוב, לקיבוצנו חפץ חיים ובמשך השנים נפגשנו עם אנשי נען בהזדמנויות שונות. הייתי מורה למוסיקה שנים רבות וכן חברה בוועדת התרבות והזמנתי את דוד זהבי כמה פעמים אלינו לערבי שירה בציבור. לכבודו העברנו את הפסנתר היחידי שהיה לנו אז לחדר האוכל. הוא הרשים אותנו בעיניו הכחולות, הגדולות והחייכניות ובמהלומותיו האדירות על הפסנתר שאחרי כל הופעה שלו היה זקוק להחלפת מיתרים שפקעו.

זכור לי בעיקר הערב אחרי מלחמת ששת הימים כאשר לימד אותנו שני שירי ירושלים – „מי ראה את השמש העולה" ו„ברוך שהחיינו" – שחיבר בעקבות המלחמה ואיחוד ירושלים. שירים אלה היו במשך שנים „שלאגרים" אצלנו ביום ירושלים.

התשלום להופעתו לא היה מועט, אך מעולם לא הסכים לקבלו אישית אלא דרש שיישלח למחלקת התרבות של ההסתדרות אשר בשמה הוא הופיע.

כל אלה שנכחו בערבי השירה של דוד זהבי לא ישכחו חוויה זו לעולם.

גדולה שורק
קיבוץ חפץ חיים

לזכור את אחינו הנדכאים

מדינת ישראל קמה בעקבות שואת יהדות אירופה. מיליוני בני עמנו, אשר עמדו מול המרצחים בידיים ריקות, היו בוודאי משתאים נוכח הכוח המרוכז היום בידי צבאה של המדינה היהודית. אלא שמשום כך דווקא חייבים אנו לזכור, בבחינת „דע מניין אתה בא", כי, בזכות אלה, במידה רבה, צמח כוחנו, וכי גם כיום נותרו עדיין יהודים מרודים ונדכאים בארצות מצוקה. ובכל שימוש שאנו עושים בכוחנו – אנו חייבים לזכור גם אותם ולהתחשב בגורלם, שאם לא כן אנו מחטיאים את עצם טעם קיומה של המדינה.

הפצצת מטה אש"ף בטוניסיה היתה בוודאי פעולה מוצלחת ויעילה מאד מבחינה צבאית, ואין להניח גם כי הימצאות קהילה יהודית בטוניסיה היתה צריכה לשנות את קבלת ההחלטה בנושא. אולם, עם היד על הלב, האם המתכננים ומקבלי ההחלטות, ואפילו מי שהצביע נגד, זכרו את קיומה של קהילה זאת?

עתה מוציא ארגון שיעי קיצוני להורג – בעקבות פשיטות צה"ל לכפרי השיעים – את מנהיגי הקהילה היהודית בביירות, או מה ששרד ממנה. אפשר, כמובן, לטעון, כי יהודים לא היו צריכים להימצא עוד במדינות ערב, וכי היו להם הזדמנויות לצאת, אך אין זה משנה כרגע את עצם הימצאותם שם.

אינני בא להשיא עצות למקבלי ההחלטות בנושא זה, ואין ספק שהם עומדים כאן לפני ברירה אכזרית, ואולי לפני חוסר ברירה, ובוודאי שגם אסור להיכנע לסחטנות. אולם גם אין אנו יכולים להיות שווי־נפש לגבי גורל אחים נדכאים ונרדפים, שגם לשם הגנה עליהם קמה מדינת ישראל; והנה, תוך הגנה על אזרחיה נופלים הם קרבן, מבלי שיהא לאל ידה לעשות דבר.

רק בידי מומחים לקבוע, אם קיימת כלל דרך חלופית לפעולות התגמול נגד כפרי השיעים עקב ההתקפות המכוונות מתוכם נגד רצועת הבטחון ויישובי הצפון; ואפשר שאין דרך אחרת או שכל דרך אחרת מסוכנת בהרבה. ואם אכבר אלה הם הדברים – הרי לפחות יש לחזור ולהבהיר לאחראים לרציחות בביירות ולמסייעים בידם מקרב בני עדתם, בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, כי, בבוא היום, יתנו את הדין וישולם להם כגמולם.

גבריאל ברטל

ילמדונו רבותינו

זאב סטרומינסקי כותב ב„דבר" (1.12): „מוסדות ישראלים מדעיים, לא כלכליים, וציבות השוק מבצעים שבעה פרוייקטים משותפים, אך היקפם הכולל מתמצה במאות אלפי דולאר בלבד. התוצאה היא לעיתים שמערכות ממוחשבות ישראליות אינן זוכות להכרה כתוצרת ישראל, ולפיכך אינן נהנות מזכות יצוא חופשי לארצות הקהיליה".

אינני מבין, האם מוסדות מדעיים ישראלים צריכים לספק מערכות ממוחשבות לשוק האירופי?

לפני כמה זמן שמעתי ברדיו על הסכם עם צרפתים שכל אחד משקיע 15 מיליון פראנקים. האם לצרפתים חסרים ה־15 מיליון פרנקים שלנו? להם דרוש הפטנט הישראלי?

חומר כזה מתפרסם בלי סוף. לכן אני שואל: למה לא לתת ליהודים בעלי הון לבוא ולקנות מפעלים היכן שרוצים ומה שרוצים. כל בעל הון מבין יותר מכל שרי האוצר שהיו במדינה. תהיה עבודה לפועלים, תיפסק הירידה, תגדל העליה, רק אז יבינו השכנים שלא יזרקו אותנו לים.

הנה בעסקים ב„מעריב" 20.12 כותב צימרמן: „ב־1984 ישראל ייצאה לספרד ב־28 מיליון דולר בעוד היבוא הגיע ל־84 מיליון דולר. ספרד רוכשת בארץ בעיקר טכנולוגיה חקלאית בעוד שישראל קונה ממנה בעיקר מכוניות".

הרי שר החוץ ושרים אחרים נוסעים לעתים קרובות לאירופה בגלל הפחד שכניסת ספרד לשוק האירופי תהרוס את החקלאות שלנו. לכן האם האינטרס הלאומי לספק לספרד טכנולוגיה חקלאית?

ב„דבר" (27.12) אני קורא: „הסכם חקלאי עם מצרים לשיתוף־פעולה חקלאי לפיו יסייעו מומחים מישראל לפיתוח אזורים צחיחים במדבר המערבי. ההסכם הראשון לשיתוף־פעולה חקלאי שנחתם לפני 5 שנים הוכתר בהצלחה: המצרים הגדילו את היבולים באיזור הדלתה הפורה".

כשהגעתי מרוסיה ב־1971 היו במצרים 33 מיליון אזרחים. היום ישנם 47 מיליון למרות שחסר אוכל. כשאנחנו נעזור להם לפתח את המדבר, אחרי 10 שנים יהיו במצרים 70 מיליון אזרחים. רק אז יוכלו לחשוב על השמדת מדינת היהודים.

אולי מישהו מ„הפרופסורים לכלכלה" יתן תשובה בעיתון „דבר".

אליהו אינטרטץ
קרית ים

אסור להרחיב רצועת הבטחון

רפאל איתן (רפול) הרמטכ"ל לשעבר משתוקק לחבור שנית אל ידידיו המרצחים מהפלנגות הנוצריות בלבנון („ארזי הלבנון"), בדמותם של מנהיגים כאלי חביקה (האחראי הראשי לטבח הפלשתינאים במחנות סברה ושתילה) וסמיר ג'עג'ע. אלה האחרונים היו בני טיפוחיו ורואים בו דמות מופת, שיש להם שפה משותפת עמו.

רפול התבטא לאחרונה פעמים רבות, כי יש להרחיב את „רצועת הבטחון", דהיינו לשלוט בכוח כידוני צה"ל, על עוד אלפי לבנונים, בעיקר שיעים ודרוזים תושבי הדרום, אשר לא חפצים ביקרנו.

חיילי צה"ל אשר יצאו בחלקם, זה לא מכבר מאיזור זה, יתחככו שנית באוכלוסיה עויינת והתוצאות הבלתי־נמנעות, עוד פצועים והרוגים מקרב בנינו.

ניתוק המגע מקו העימות עם הצבא הסורי בגזרה הלבנונית מנע קורבנות מיותרים, עתה אם יתחדש המגע תהיינה פעולות הלוחמה מעשי יום־יום.

רפול בא לשרת את מגמות השלטון הנוצרי בארמון בבעבדה. אמין, שמעמדו בלבנון הולך ומתערער מחכך ידיו מול הצעותיו של רפול. כשם שמלחמת לבנון, היתה הרפתקה צבאית נואלת ומטורפת (ועדת חקירה ממלכתית קום תקום), רמטכ"לנו (כמיל) לא למד מאומה מנסיון העבר ושואף לחזור עליו. ועדת כהן מספר שתיים כבר עומדת בפתחנו.

דן יהב
תל־אביב

חוסר פרופורציה

בהחזרת מדבר סיני, העניקה מדינת ישראל למצרים עשרות קמ"ר אדמה על מרכזי הנפט שבתוכה. שדות התעופה, מרחב הגנה, מושבים פורחים, (למבקשים נוסטלגיה: הר סיני, בו ניתנה התורה). כולם נמסרו תמורת פיסת נייר, הקרוייה הסכם שלום. ג... אין שלום.

ואילו נסיון לבדוק, להחזיר את השלום, לפחות ליישר ההדורים, באמצעות טאבה, אין נכונות מצידנו. יתכן וכאן רק הימור, אולם, האין שלום אמת ראוי לאמון הימור כלשהו.

הרי בסך הכל מדובר כאן בהחזרת פיסת קרקע (של 2 קמ"ר) נודיסטית. האומנם הנודיזם יהיה לנו לדגל? האומנם עבור הציצים נאבד כל קרן אור לחיזוק הידוק יחסים בינינו לבין המצרים?

מאז מלחמת יוה"כ, מארה אחזה בנו. „אבדה חכמת חכמיו ובינת נבוניו תסתתר" (ישעי' כ"ט 14). אולם, עד כדי כך נאבד עשתונותינו?

היכן הפרופורציה? אם לא התבונה וההגיון?!

אריה טהורי
בת־ים

מודיעין

טלוויזיה

5.30 „ילדי הסלאי" – פרק אחרון: „מה תאכלו?"
6.20 יש לי סיפור – „מעשה בעופר איילים" מאת ע' הלל.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 תפילת חג המולד של העדה הארמנית (ערבית).
7.00 יומן השבוע (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 עד פום – כבוד אחרון לריקי נלסון, שהיה אליל הנוער בסוף שנות ה־50 ונהרג בתאונות מטוס מחודש שעבר, בדרכו להופעה בחג המולד. ישמעו כמה מלהיטיו הישנים. עוד בתכנית סרטונים חדשים של זמרת הרוק הקנדית ג'וני מיטשל ועוד. מנחים: ענת דולב, מנחם גרנית.
9.00 מבט לחדשות ומוסף „שער ראשון".
9.45 „בזים מעל ירושלים" – סרט בהפקת החברה להגנת הטבע על תופעה שאינה מוכרת במקומות אחרים בעולם: לפחות 150 זוגות של הבז המצרי מקננים בארניות על חלונות של בניינים רבי־קומות בערים הגדולות. הסרט מתאר כיצד חיים הבזים עם המשפחה [illegible] על אדן החלון, על רקע נופיה המקסימים של ירושלים העתיקה. הסרט משודר לציון שבוע שמירת הטבע [illegible].
10.00 „הקברניט הבלבלי". מנחה דוד גלבוע.
10.30 נשי הוליבוד – פרק אחרון.
11.20 מה השאלה?
12.00 חדשות.

טלוויזיה לימודית

08.15 תלמוד: שניים אוחזין.
08.40 מסך לספרות (יסודי): הנמלים והצרצר.
09.00 אנגלית ו'.
09.20 השעה שלנו: משירי מרים ילן שטקליס.
10.10 אנגלית ז'.
10.30 פרפר נחמד: ט"ו בשבט.
11.00 חשבון ה': חיסור בשברים.
11.15 צרפתית.
11.30 ביאוגרפיה ה'–ו': הקדרית מניצה.
12.00 ספרות (על יסודי): השוטר והמזמור.
12.15 אנגלית ט'.
1.00 אנגלית ו'.
2.00 מושגי יסוד ביהדות: הנענו למצוות.
2.20 סלט תעלה: אלגברה ראשית.
1.45 ראשית עידן התגליות: סיפורם של מגלי הארצות.
3.00 קלאודיו אבאדו: דיוקנו של מנצח תזמורת.
4.00 רונדו מוססטו: מוסיקת לילה ועירה.
4.30 תיבה 2, פרק ג'.
4.50 שבוע שמירת הטבע.
5.00 ערב חדש. מנחה דן מרגלית.

רדיו

קול המוסיקה

07:07 ביזה: סוויטה שניה מתוך „כרמן" (תז' לאמורה/א' מרקביץ').
07:30 שחרית מוסיקלית – דביסי: 4 קטעים מתוך „פינת הילדים" (א' בנדטי־מיכלאנג'לי); מוסורגסקי: „חדר הילדים", מחזור שירים (ג' דבית סופרן/ר' מנה, פסנתר־כולל קריאת הפיוטים); לאלו: „סימפוניה ספרדית", לכנור ותז' (פ' אמויאל/תז' האופרה של מונטה־קרלו/פ' פריי); דבוז'ק: סימפוניה מס' 8, בסול מג'ור, אופ' 88 (תז' קליבלנד/ג' סל).
09:30 קונצרט בוקר – שומאן: „מחזור שירים", לפיוטים של אייכנדורף, אופ' 39 (ד' פישר־דיסקאו/כ' אשנבך); מוסייאא: סימפוניה „סורנגלילה" (מ' ברוך, פסנתר/ד' לורינגלי מרסינו/תז' הסימפ' מלונדון/א' פרביה); בטהובן: רביעיה בסי במול מג'ור, אופ' 130 (רביעיית ג'ומבלנקה).
12:05 אמנים באולפן – סקרלטי: 10 סונטות; אבל אריה: „צלילים" (השמעה בכורה); באך: סוויטה צרפתית, מס' 1 ברה מינור.
13:00 קונצרט צהריים – בריטן: מחולות חצר מתוך האופרה „גלוריאנה" אופ' 53 א' (התז' הסימפ' של בורנמות/א' סגלו); הידן: קונצ'רטו לצ'לו מס' 1, בדו מג'ור (עפרה הרנוי, צ'לו/תז' הקמ' של סודחנובה/פ' רובינסון); בטהובן: פנטסיה בדו מינור, לפסנתר, מקהלה ותז' אופ' 80 (ע' אקס/מקה' ניו־יורק/הפיל' של ניו־יורק/ז' מהטה); סיבליוס: סימפוניה מס' 2, ברה מג'ור, אופ' 43 (תז' קליבלנד/ר' לוין).
16:00 קונצרט מנחה – באך: קנטטה מס' 45 (ג' פרוקטר, אלט/ק' אקרילנג, טנור/א' ונק בס/הקנטורייה מנשינגן/באך קולגיום/ה' רילינג); מוצרט: סימפוניה מס' 29, בלה מג'ור, ק' 186 א (אקדמיה למוסיקה עתיקה/כ' הוגווד); ברהמס: 4 דואטים לאלט ובריטון, אופ' 28 (ג' בייקר/ד' פישר־דיסקאו/ד' ברנבוים); שוברט: סונטה ברה מינור, לפסנתר, ד' 958 (ל' שור, פסנתר).
18:30 מוסיקה ליום ראשון – באך: קנטטה מס' 134 (ר' באמפרט, בער סופרן/פ' אסווד, אלט/ק' אקרילה, טנור/מ' פון אגמונד, בס/מקה' הילדים מטלץ/לאונהארדט קונסורט/ג' לאונהארדט); הידן: מיסה בסי במול מג'ור (מיסה תרזה) (א' ספורנברג, סופרן/ב' גריבי, אלט/ג' מיטצ'ינסון, טנור/ת' קראוזה, בריטון/מקהלת קולג' סנט ג'והן מקיימבריג'/סינט מרטין/ג' גסט); פרנץ רבי צי: חמש תפילות ערבית לטינית על פי תהלים (א' רוזנברג, סופרן/א' גסנר, טנור/ק' שכיר, בס/מקה' כנסיית לב־ישו/להקת קנטיביום מוסיקום ממינכן/י' שמידהובר).
20:05 ערב טוב – בויס: פתיחה מס' 9, בלה מג'ור (להקת קנטילנה/א' שפרה); הנדל: סונטה מס' 4, בלה מינור, לחליל וגיטרה (בעיבוד־טאמס) (ג' לרדה/ע' סבטוס).
20:30 הדים מימי המוסיקה הקאמרית בגליל־העליון 1985 – מרטינו: „צלון המטבח" (ע' צבי, פסנתר/א' חפץ, קלרנית/ד' דורמן, בסון/א' אשר, חצוצרה/א' מלמד, כנור/א' ודדי, צ'לו); רוסיני: דואו ברה מג'ור לצ'לו וקונטרבס (ג' והאיל, צ'לו/ג' רדלה, קונטרבס); הפסקה – כתובות ואיזונות רוסיני: 3 דואטים ל־2 קולות ופסנתר – 1. תורות סירות תצאינה. 2. הדיג. 3. דואט החתולים (ל' טונה + ג' ידין, סופרן/ע' צבי, פסנתר); פולנק: „בשף המסיבות", קנטטה חילונית לבריטון ולאנסמבל כלים לפי שירים של מקס ג'ייקוב (י' וינטמידלה, בריטון/ע' פינטוס, אבוב/א' חפץ, קלרנית/ד' דורמן, בסון/א' אשר, חצוצרה/מ' בוגוסלבסקי, פסנתר/ג' שרון, כנור/א' ודדי, צ'לו/ר' לוי, תופים).
22:30 מסורות מוסיקליות בארץ.
23:00 מוסיקה מן העבר הרחוק.

רשת א'

11.30 השכלה ודעת לכל – צרפתית למתחילים: שעור מס' 12.
14.06 תכניות לילדים – „שירים הם חברים של ספורים": „בא להכיר את משפחת קיפוד" מאת יואב לורך; „מהליקים של כסף" מאת מרי מייפסדודג'; לקראת שירוה.
14.45 חתול בשק.
15.30 עולם המדע (ש.ח.)
16.05 השבוע שלי (ש.ח.)
17.20 האוניברסיטה המשודרת – ארץ־ישראל בתקופה הצלבנית.
19.05 המשפט העברי.
22.05 תפוח ועץ – ילדים ובעלי חיים.

רשת ב'

15.05 עיוני דתות.
18.06 מסיבת עתונאים.
18.45 היום בספורט.
19.35 ענינים יהודיים בעולם.
20.05 אומר בשבוץ – פיוטים כבקשתך.
22.05 תוצאות כל־נשיפה.
23.05 צלצול שלישי.

רשת ג'

18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.05 אדום עתיק.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

06.30 אוניברסיטה משודרת: השמש היקום: תכונות השמש. מרצה פרופ' ארנון דר.
17.30 כותנת.
17.50 יומן ספורט.
18.05 רדיו ספורט.
20.05 שירי עמים.
23.05 „שעת ערבית" – עם דיידן עלי, מנהל בית בכפר יסאה, על חינוך לישראליות וערביות (ש.ח.).
00.05 ציפורי לילה נודדות.

בתי קולנוע

תל־אביב

אסתר: תפילה למוות 9.30, 7.15, 4.30
אורלי: חוזה לעתיד 9.30, 7.15, 4.30
אלנבי: גואי 9.30, 7.30, 5
בן־יהודה: חוזה לעתיד 9.30, 7, 4.30
גורדון: [illegible] 9.30, 7
גת: הרבה ולא כלום 9.30, 7, 4.30
דקל: לילות לבנים 9.30, 7
דיזנגוף: מושלם 9.30, 7.15
חצות – הפה הלוהט
הוד: גולאג 9, 7, 4.30
חן 1: שנת הדרקון 9.40, 7, 4.15
חן 2: סיפורה של מארי 9.45, 7.20, 5
חן 3: ביה"ס לאסירים מתחילים 9.40, 7.20, 4.45
חן 4: הגונים 9.40, 7.20, 4.45, 1.30, 10.30
חן 5: רומן על בטוח 9.40, 7.00, 4.45, 1.30, 10.30
לימור: הכבוד של פריצי 9.30, 7
לב 1: מטרה 9.30, 7.30, 3.30
לב 2: גשר צר מאד 9.40
אמדיאוס 6.30
מוזיאון תל־אביב: נערה ונער 9.30, 7.15
מוגרבי: קומנדו 9.30, 7.15, 4.30
מקסים: הבז ואיש השלג 9.30, 7.00, 4.30
סינמה 1: שושנת קהיר הסגולה 9.30, 7.15, 4.30
סינמה 2: אמדיאוס 9.15, 6.45, 4
סטודיו: להב משונן 9.30, 7.15, 4.30
פאר: מסע עסקים של אבא 9.30, 7, 4.15
פריז: בידרי 9.30, 7.15
צוותא: נגוע + כמו חלום 8.00
צפון: ראן 9.30, 6.15
תמוז – רמת־אביב: אפוקליפסה עכשיו 9.30, 6.45
שחף: בשם כל בני ביתו 9, 6
תכלת: אגם הברבורים 9.30, 7
תל־אביב: ערפדי החלל 9.30, 7.15, 4.30

ירושלים

אדיסון: קומנדו 9.00, 7.00, 4.30
אוריון: סגור לרגל שיפוצים
אורנע: תפילה למוות 9, 7, 4.30
בית אגרון: הרומן שלי עם אנני 6
לחבר את ריטה 7.45
טעם החיים של מונטי פייתון 9.30
האולם הקטן בבנייני האומה:
בשם כל בני ביתו 9.15, 6.45
הבירה: הכבוד של פריצי 9.15, 6.45, 4.30
גיל אור: שנת הדרקון 9, 6.30, 4
כפיר: חוזה לעתיד 9.15, 7, 4.30
סמדר: סוזאן סוזאן 9.15, 7
עדן: לילות לבנים 9.15, 6.45, 4.15
רון: אני יודע שאת יודעת שאני יודע 9, 7, 4.30
מיטשל: מסע עסקים של אבא 9.15, 6.45

חיפה

אורה: בשם כל בני ביתו 9, 6
אורלי: הכבוד של פריצי 9.15, 6.45
אטמוספירה־אמפיר: הבז ואיש השלג 9.15, 6.45, 4
ארמון: קומנדו 9, 6.45, 4.30
עצמון: מטרה 9.30, 6.45, 4.15
חן: בידרי 9, 6.30, 4.30
רבגד 1: שנת הדרקון 9.15, 6.30, 3.45
רבגד 2: לילות לבנים 9.15, 6.30, 3.45
פאר: תפילה למוות 9, 6.45, 4.30
קרן־אור: קאוס 9, 6
רון: חוזה לעתיד 9.00, 6.45, 4.30
שביט, הר הכרמל: שושנת קהיר הסגולה 9, 7
עממי: גורל 9, 7

קרית־ביאליק

ספיר: רכבת תחתית 9, 7.15
מבוון: שנת הדרקון 9.30, 6.45

קרית־חיים

בית העם: ראוסטי ג'יימס 9.30, 6.45
היובל: רומן שהחל במלחמה 9.15, 7

קרית־ים

ציון: מאמה הרי 9, 7

קרית־מוצקין

אורות: גנבים מחוף לחוף 9.15, 7.15

אשדוד

אסתר: מכרות המלך שלמה 9.15, 7.15
אשדוד: תפילה למוות 9.30, 7

אשקלון

אסתר: המטורה אמריקה 9.30, 7.15
מאור: רציחות פשוטות 9.30, 7
רחל: הנוקם 9.15, 7.15

באר־שבע

חן: הבוננה הגדול 9.30, 7.15

בת־ים

אורנים: גולאג 9.30, 7.15
עצמאות: המטורה אמריקה 9.30, 7.15, 4.30

גדרות

הרצליה

היכל: ערפדי החלל 9.30, 7.15, 4.30

חולון

ארמון: קומנדו 9.30, 7.15, 5
מגדל: שנת הדרקון 9.30, 7
מתנים, קרית שרת: ספורד של חייל 9.30, 7.30
סינדרלה 2.00
האימפריה מכה שנית 4.30
סבוי: ערפדי החלל 9.30, 7.15, 4.30
רינה: חוזה לעתיד 9.30, 7.15

טבריה

אביב: המטורה אמריקה 9.15, 7.15

טבעון

יובל אור: גשר צר מאד 9.30, 7.15

כפר־סבא

עמל: הבוננה הגדול 9.15, 7
חן: המטורה אמריקה 9.15, 7

לוד

אורלי: שוטר עם כבוד
נוה זית: המטורה אמריקה

נהריה

הוד: העד 9.30, 7

נתניה

ממוריה: ביה"ס לאסירים מתחילים 9.15, 7, 5
אסתר: הבוננה הגדול 9.15, 7
שרון: שנת הדרקון 9.30, 7, 4.30

פתח־תקוה

שלום: מכרות המלך שלמה 9.15, 7

קרית־שמונה

שביר: אירית עירית 9.15, 7

קרית־מלאכי

צמרת: הג'יגולו האמריקאי 9.30, 7.15

ראשון־לציון

נגמן: רכבת תחתית 9.15, 7
ראשון: מושלם 9.30, 7.15

רחובות

בית העם: הג'יגולו האמריקאי 9.30, 7.15
חורה: שושנת קהיר הסגולה 9.40, 7.15
חן: מכרות המלך שלמה 9.15, 7.15

רמת־גן וגבעתיים

אואזיס: שנת הדרקון 9.30, 6.50
ארמון: קומנדו 9.30, 7.15, 5
לילי: הכבוד של פריצי 9.30, 7
הדר: ערפדי החלל 9.30, 7.15, 4.30
רבגן 1: הרבה ולא כלום 9.40, 7.10, 4.30
רבגן 2: בידרי 9.45, 7.20, 5
רבגן 3: המפתח 9.45, 7.25, 5
רבגן 4: רומן על בטוח 9.40, 7.30, 5
שבטים: יער האיזמרגד 9.30, 7.15

רמת־השרון

כוכב: פלמנגו קיד 7
מסכה 9.30

רעננה

אורות: דמעות של סתיקה 8.30

רמלה

אירין: הג'יגולו האמריקאי 9.15, 7.15

אלמקס
לכל המשפחה!

בתי מרקחת

תל־אביב
הירקון – יהודה המכבי 1 – 442308
סניפס – אבן גבירול 83 – 246003
ירושלים
מרפאת רוממה – המ"ג 28 – 523191
חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה
כפר גנים – לוחמי הגיטו 6 – 9227416
בני־ברק־רמת־גן
קופת חולים כללית – המיתר 25 רמת־גן – 782537
בת־ים־חולון: [illegible]
קופת חולים – עין יעקב 4 חולון – 884854
אפרון – [illegible] 52 חולון – 889153

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה על מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי־חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל.

בתל־אביב
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב. ביום ו' מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ – טלפונים 03־433300, 03־433500

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב ברכוכבא 49 תל־אביב – 03־284649 בימים א'–ה' בין 21.00 עד 23.00, בימי ו' וערבי חג בין 18.00 עד 24.00, שבתות וחגים – בין 15.00 עד 21.00
חיפה
רחוב הגפן 26, קומה ב' – 04־523566 יום יום כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00.

טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה

קונצרט למנויים מס' 5
„לה בוהם"
אופרה ב־4 מערכות
מאת פוצ'יני
בבצוע
הלהקה הלאומית
של האופרה העירונית
של ניו־יורק
סקוט ברגמן
מנצח
תל־אביב, היכל התרבות
סדרה 1: יום ב', 21.1.86
סדרה 2: יום ה', 23.1.86
סדרה 3: מוצ"ש, 25.1.86
סדרה 4: יום ב', 27.1.86
סדרה 5: יום ד', 29.1.86
סדרה 6: מוצ"ש, 1.2.86
סדרה 7: יום ב', 3.2.86
סדרה 8: יום ד', 5.2.86

לתשומת־לב המנויים!
שעת הפתיחה של כל הקונצרטים
בהם תועלה האופרה היא
8.00 בערב
אין החלפות מסדרה לסדרה

רכוש ספר
מספרית
דבר

הלוח הכללי

דירות למכירה

• טלפון מיוחד למסירת פרטי דירות לעיתון 03־885־885 רב־קווי (פרסום „אוד").
• מודיעות בהלטון !!! [illegible] שראטון הייצרס ! [illegible] 03־221896 03־221550

הצעות עבודה

• לחברה ציבורית דרוש עוזר למנהל אזור החברה בנתניה לסיוע בניהול ענייני האזור. דרישות: — השכלה על תיכונית ונסיון של [illegible] שנים בניהול עסקים, תושב נתניה והסביבה. לפנות לת"ד 4922 תל־אביב — 61049 עד לתאריך 30.1.86.
• לחברה ציבורית דרוש עוזר למנהל אזור החברה באשקלון לסיוע בניהול ענייני האזור. דרישות: — השכלה על תיכונית ונסיון של מספר שנים בניהול עסקים, תושב אשקלון והסביבה. לפנות לת"ד 4922 תל־אביב — 61049 עד לתאריך 30.1.86
• לנשים/ גברים/ ילדים !!! — נמשכת ההרשמה לקטלוג דוגמנים/יות לצילום ולקולנוע — 03־238853
• דרוש שליח + רשיון לקטנוע למכון להעתקות שמש — 03־338289
• לשירותי כח־אדם דרושות: פקידות, מזכירות, כתבניות, מנהלי חשבונות, [illegible] — 03־234823
• דרוש עוזר להשכרת רכב + רשיון ידיעת באנגלית — 03־349302
• ל„ספירה ובאחוד" 1) שומרים עד 55. 2) פועלים/ות ניקיון ותצרנים 3) נהגי אוטובוס, הנגב 8 ק"ג, תחנת מרכזית ת"א.
• יהלומים !! דרושים קצוות למלטשה, פינות, קצוות לפטה [illegible] — 376003 370697
• נער/ה או בחורה למכון להעתקות שמש 03־338289

מכוניות

• פיג'ו 505 יד ראשונה !! 1983 + מזגן + כפרנת 03־354856, 03־346184
• טלפון מיוחד למסירת מודעות לעיתון 03־885־885 רב־קווי (פרסום „אוד").
• „אוטו־נוי" קונה מכוניות (מודלים גבוהים) במחירים סבירים 03־258705
• וולבו 144 1974 + מזגן + מצב יפה 160,000 ק"מ — 03־738982
• בהזדמנות מנוע לאריקה [illegible] — 321297
• בהזדמנות פיאט 131 — 1980 אוטומטית 1600 — 03־855946

הלואות

• הלואות נוחות ומהירות לשכירים נגד ערבים בלבד — 230845

רהיטים

• חדש באריזה סלון 1+2+3 295 ש"ח, מיטה זוגית ממורמי־קה + כורסים + ארגז מצעים 220 ש"ח — 03־825055
• בבבצע !!! [illegible] — 250 ש"ח, מ פות זוגיות + כורסים — 180. אילת 8 תל־אביב 03־820893

פירסום

• לבעלי ויזה ישראכרט ודיינרס נקבל לודעותיכם טלפונית. טלפונים: 03־280666 — 03־280943 — 03־296662

פוליש וניקיון

• „הילטיר" נקיון דפוליש + הדברה עבודה יסודית ומאושרת !!! 03־375458

מציעים למכירה

• מבחיר כדים + עמודים + ארונות + תיקיות במחבת להצגות מוסכים ומפעלים — 252738 259031

רוצים לקנות

• יוסי קונה ירושות מקררים רהיטים, חיסולים ועתיקות — 831494

• משה קונה הכל: רהיטים, ירושות מקררים 896316 591838
• שרגא קונה רהיטים מקררים ירושות 827011 ובערב — 882920
• ויצמן קונה הכל: רהיטים ירושות מקררים וחיסולים — 826908 814136

רפוי והגיינה

• שירות מסגי היפיקסטר־ אקסקלוסיבי לבית הלקוח. להזמנות — 03־289452
• „יופי" !! עסים ושלוליה, מסגי ברגנן עיי נאות — 03־280858
• פיתוח ! בוא לקריסטין !! אלימות 4, יהודה הלוי 66, 03־623113
• „סבבה !" בשעות 10.00 — 14.00, „גלמור" ארלוזורוב 168, 03־221022
• מבצע ! מבצע ! בגנים ע"י אורנה אינטימית ע"י מסג'סטיות, מכבי 7, 03־284513
• מסגי באווירה אקסקלוסיבית, מסגייסטיות ברמה גבוהה + סאונה, 03־287780
• מסג'ים — 20. לשעה ע"י מסג'יסטיות דיזנגוף 184 — 03־222071
• סאונה + מסגי ע"י מסאג'יסטיות אווירה אקסקלוסיבית, חובבי־ציון 26 03־288618
• הכזה: מסגי מקצועי נעים, מהנה ואקסקלוסיבי. 052־70073 ב־12.00
• בריאות והנאה — סאונה ומסגי ב„אסקוריי" שלמה המלך 46 03־238685
• „סטיילי" ! רוצה נשמה צעירה ולחבובה בביתך ? — צלצל 285237
• „כיפי" ! בבית הלקוח — מבצע צעירה נאה וחטובה — 793173
• מבצע ! רק 25 ש"ח לשעה מסגי כללי ומהנה כמסגייסטיות. 03־238063
• צוות חדש !!! יקבל אתכם „בים־התיכון" למסגי כרגיל מהנה במחיר מיוחד טרומפלדור 12 ת"א.
• שירות מסגי לבית. עיסוי מהנה בצעירות חטובות — 03־333520
• לידות מסגי לבית הלקוח/ה ע"י מסג'יסטיות צעות ברמה אקסקלוסיבית. 03־240946
• חדש !! ב„רונה" מסגי מרגיע ומקצועי (מרוויחות מסג'יסטיות). 03־296456
• כמעיין במסגייסטיות בביתך ! צלצל 7515288 — חוויה מיוחדת !
• מסגי מכל הלב, אצל „לבי" יסוד המעלה 55, 03־370098
• חדש ! צעירות ועסיסיות יקבלו אתכם למסגי מהנה — 03־825431

הכרויות

• הכרויות בירות אקסקלוסי־בית ברמה גבוהה בסודיות — „דורית" 03־722273
• הכרויות לאנשי עסקים לתיירים ברמה אקסקלוסיבית, לנכים חינם 03־385020 „סוסיפ".

נרשמו לנישואין

• דודוי אפרים בן דוד, רווק, פרס, באר־שבע; בוחבוט יהודית בת רפאל, רווקה, ישראל, באר־שבע.
• נחמני זנגר (רפי) בן יוסף, רווק, מרוקו, באר־שבע; בוזבול כרמל בן יצחק, רווקה, מרוקו, באר־שבע.
• לוגר יצחק בן אלכס, רווק, ישראל, קיבוץ לביבים; אמר אירים (אסתר) בת שמואל, רווקה, ישראל, באר־שבע
• בן ברוך גבריאל בן שלמה, רווק, ישראל, באר־שבע; שטיקנשולי לילי (ציפי) בת יצחק, רווקה, ברזיל, רמלה.
• דיבקר עקיבא בן יצחק, רווק, הודו, באר־שבע; צדיק רבקה בת סולמון, רווקה, ישראל, באר־שבע.
• אטלין מאיר, בן שמעון, רווק, ישראל, באר־שבע; מיזל ניקול בת אליהו, רווקה, ישראל, באר־שבע.
• תורים יוסף (בורים) בן אליהו, רווק, ישראל, באר־שבע; חבושה רוזית בת יוסף, רווקה, ישראל, באר־שבע.
• בבייר חיים בן שמעון, רווק, ישראל, באר־שבע; שטרן בת שבע בת גבריאל, רווקה, ישראל, באר־שבע.

דבר ספורט

נתניה נכשלה; כל „הנכנסים" בידי האדומים

הפועל ת"א — מכבי נתניה 1:3
הפועל כפ"ס — מכבי פ"ת 0:3
הפועל פ"ת — הפועל י־ם 2:4
מכבי ת"א — באר־שבע 0:0

* * *

מכבי חיפה — יבנה
בית"ר י־ם — בני־יהודה
0:1

* * *

שעריים — הפועל חיפה
שמשון ת"א — מכבי יפו
1:1

הפועל ת"א ממשיכה לדהור. גם בתום משחק החוץ שלה בנתניה שמרה הקבוצה על מיקומה בפסגת הטבלה הלאומית. אתמול הד־שימו ה„אדומים" בנצחון חוץ על מכבי נתניה (1:3) — נצחון שהג־דיל בעינינו את פער שתי הנקו־דות בין התל־אביבים והאלופה מכבי חיפה.

החיפאים, עצמם, [illegible] בשלוש הנקודות בעקבות הנצחון הביתי על מכבי יבנה (0:1) [illegible] הו עדיין חזיק בסמכות הירוקים.

את ההישג הפרשים של אתמול רשמה לזכותה הפועל כפ"ס. היא לא התחלמה בקבוצת הצמרפותה של האחים מכנס לשורות מכבי פ"ת הנוך תצוגה כדורגל מצויינת ניצחו 0:3 והעפילה למקום הרביעי בטבלה.

למקום השלישי, בעקבות שתי הגדולות, עלתה בית"ר ירושלים שניצלה שער של ירון כהן כדי ל־הכניע [illegible] לבני־יהודה, שנשרה בעקבות התבוסה למקום החמישי.

נצחון רב שערים רשמה לזכותה גם הפועל פ"ת [illegible] שער מול הפועל ירו־שלים ולזכות בנצחון „גדול" 2:4 שהותיר אותה אמנם במקום ה־שמיני אך שיפר את הפרש שעריה.

בתחתית אין שינוי. מכבי יפו ושמשון ת"א התחלקו בנקודות ל־אחר תיקו (1:1) והתורו על עמ־דן מתחת ל„קו האדום". גם מכבי שעריים נשארה במקומה (15) ל־אחר התיקו הביתי (1:1) מול ה־פועל חיפה.

בבירת הנגב נפגשו המתיים בין הפועל באר־שבע ומכבי ת"א ב־תיקו אפס — במשחק „החזיר" של המחזור בו לא הובקעו שערים.

18 שערים הובקעו אתמול ב־מחזור [illegible] הרחקתו של הבלם הבינ־לאומי של מכבי נתניה ניסים ברדה.

כל השערים בנתניה הובקעו בנגיחות ראש

קבוצת הפועל ת"א הצליחה להשאר גם אתמול בלתי מנו־צחת לאחר שגברה על מכבי נתניה בביתה בתוצאה 1:3 (1:1).

התוצאה לכשלעצמה אינה מש־קפת את ההתרחשויות בשדה ולא תאמה את מהלך המשחק.

חניכיו של שווייצר הציגו רמה שלא הצדיקה את מקומם הרם ב־צמרת הטבלה.

במהלך 90 הדקות לא הגיעו ה„אדומים" לעמדות הבקעה וכל שלושת השערים הובקעו לאחר בעיטות־קרן.

למען האמת שחקניה הצעירים של מכבי נתניה לא נפלו ביכו־לתם משחקני ת"א ולעתים אף גי־לו מהלכי משחק מהנים.

אולם חולשת התקפת נתניה ר־משחקה היציב של הגנת הפועל מנעו הבקעת שערים נוספים.

הנתנייתים פתחו את המשחק במיתקפה ובדקה ה־10 הרים יגאל מנחם כדור לעבר לביא שבנגיחה באה קבע — 0:1.

כעבור דקה הגביה סיני כדור קרן ועמר נגח לרשת — 1:1.

שחקני עיר היהלומים טענו כי שחקן הפועל שבתאי לוי הסיט את הכדור בידו. אך השופט לא נענה להם.

בדקה ה־30 לאחר התקפות רצו־פות של נתניה נפסקה שוב בעי־טת קרן להפועל. מוריס דאנו הג־ביה למרכז ויאני נגח היטב ל־רשת — 1:2.

עם פתיחת המחצית השניה ה־שיגו התל־אביבים את השער ה־שלישי. ושוב מנקודת הקרן. מכה סיני הגביה מימין ואלי כהן נגח בזריזות לרשת — 1:3.

בדקה ה־70 הורחק הבלם הנתנ־יתי נסים ברדה לאחר פגיעה מכ־וונת במוריס דאנו.

ברדה לא השלים עם ההרחקה וטען כי הדבר נעשה לאחר הת־גרות מכוונת של דאנו שניתלה עליו.

למען האמת, יאמר כי השופט פרוסט החמיר עם הנתנייתים ל־א הרף בכל מהלך המשחק.

6000 צופים חזו במשחק.

יעקב הדיאם

● הפועל תל־אביב: אלמוג — 6; שוקרון — 5, אקהויז (הר־שליקוביץ — 4), זאנה — 5, לס־רי — 5; א. כהן — 6, עמר — 5, סיני — 6; דאנו — 5, יאני — 5, ש. לוי — 5.

● מכבי נתניה: בלדב — 4; רוזן — 5, ברדה (הורחק), המו — 5, קורן — 6; ת. לוי — 4 (בר־אל), לם — 5, גבאי — 5; י. מנחם — 5, לביא — 6, הקוות — 4 (ר. לוי).

משחק מאכזב ועקר משערים בב"ש

במשחק מאכזב ועקר מש־ערים נפרדו אתמול קבוצות ה־פועל באר שבע ומכבי ת"א בתיקו — 0:0.

הפועל באר־שבע סבלה בהעדרם של מבקיע שערים טבעי ושחקן קישור שיגווט את משחק קבוצתו.

מאז נטש חיים בן־שאנן את בירת הנגב לא הצליח המאמן נואם בטלמך למצוא לו תחליף. זקידי הוא האמור להחליף את בן־שאנן. אבל חולשתו הרבה פג־עה בקבוצתו.

המשחק היה חלש ברוב דקות המשחק. שחקני ת"א לא הצליחו לסכן את שערו של זוכוביצקי. פרט לאלי דריקס שהחטיא ברש־לנות בדקה ה־66.

לעומתם הוסיאו ויצמן ואוחנה ברשלנות מול שערו של ג'ינזבורג ההססן.

שפט לפקוביץ לעיני 4500 צופים בבאר־שבע.

רונן בר־לב

● הפועל באר־שבע: זוכוביצקי 5; בן־חמו 5, רזה 5, אילוז 6, גנון 4; דזידי 4, אבוטזיר 3, סולמן 6 (עזרן 4); שושני 3, ויצמן 5, אוחנה 3.

● מכבי תל־אביב: גינזבורג 5; קרמר 5, א. כהן 5, שמקינוב 4, א. לוי 4; לולו 4, גולדברג 4, א. נתן 4 (בראלי); בריאני 6, דריקס 6, גוזלי 5.

השמשונים לא יכלו ל„בולגרים"

קבוצת שמשון ת"א לא הצ־ליחה לנצל אתמול את ביתיותה כדי לזכות בנצחון ליגה. כש־נפרדה בתיקו — (1:1) ממכבי יפו.

השמשונים גילו עליונות במח־צית שלבי המשחק ואף עלו ליתרון — 0:1 20 דקות לפני סיומו.

אולם דווקא בדקות אלה התעוררו ה„בולגרים" מיפו והחלו להל־חם על כל כדור וכדור כדי לחלץ לפחות נקודת ליגה.

ואכן, מאמצי יפו עלו יפה וב־דקה ה־80 הם הצליחו להשוות את התוצאה.

קצת מפתיע היה לראות שלב־אורה הסתפקו הקבוצות הנמצאות בתחתית הטבלה בנקודת ליגה אחת.

המשחק עצמו לא התעלה לרמה נאותה ולא הלהיב את קהל הצו־פים הרב שהיה ביציעים.

שחקני „כרם התימנים" עלו כ־אמור ליתרון בדקה ה־65 לאחר שויקי פרץ הוכשל בתוך הרחבה. את בעיטת העונשין מ־11 מ', בעט מזרחי לרשת — 0:1.

שער השיוויון הובקע בדקה ה־80 לאחר שמזרחי בעט כדור קרן שנהדף ע"י חוד היישר לדגני שמקרוב קבע — 1:1.

שפט אוהד לעיני 4000 צופים בנתניה.

יעקב הדיאם

● שמשון ת"א: הדד — 5; שמי־עוב — 4, אלי כהן — 5, אודי כהן — 5, הלל — 4; א. מלכה — 5, מזרחי — 6, ארביב — 4; דגני — 4 (קפיטולניק), פרץ — 5, שוקרון — 4.

● מכבי יפו: ליברמן — 5; סלימן — 4, דניאל — 4, בוטפיקה — 5, בן־צדק — 4; אלקלומב־רה — 4, מזרחי — 5, ר. לוי — 5; ציפרוט — 4, דגמי — 5, אבי־גה — 4.

יאני נוגח ליתרון. אלי יאני חלוץ הפועל ת"א מנצל קפאון בהגנת נתניה כדי לנגוח לרשתו של בלדב ולהעלות את קבוצתו ליתרון במשחק הליגה בנתניה.

ה„פנדל" של מזרחי. שלמה מזרחי מעניק יתרון לשמשון ת"א בבעיטת עונשין מהנקודה הלבנה. בהמשך השוותה מכבי יפו והתוצאה נותרה כך עד לסיום.

בובה „נחום תקום" עשה עופר למיקי בן־שיטרית

כוס תרעלה הציע דיתון לשופטים ● בקרית־אליעזר רק 10,000 כרטיסים ● שוריצר יחליט בקרוב על שחרור שחקנים ● רוני גרדבי קיבל 4000 דולר — חוב לחתונה ● הנהלה חדשה להפועל פ"ת בלי צימר ושחר ● קליין: לא נתתי בעיטת 11 מ' לפלה הגדול

●●● בובה נחום תקום. מכירים את המשחק „לשבת לקום"? המאמן החדש של מכבי שעריים אליהו עופר לימד אתמול את חלוץ הרכש מיקי בן־שטרית את רזי המשחק. בתחילה הושיבו על ספסל המחליפים. בדקה ה־25 הורה עופר למיקי להתחמם על הקו, אך החזירו לשבת. דקה 35 ושוב: לקום להתחמם ולשבת. דקה 50: שוב אותו משחק, בתוספת הסרה האומנותית של מיקי. הפעם כשהורדו לו עופר לשבת, תפס מיקי „קריזה" ונגש אל חדרי ההלבשה רק בלווי כבד של חברי ההנהלה, שרצו אחריו ושוחחו איתו דקות ארוכות. ביאוש מיקי לחזור ל־ספסל, אם כי עתה ברור כי אינו שבע רצון מהעברתו לשעריים. מרמזים שבעת האחרונה הוא חש שנפל מהפח אל הפחת. מ־מכבי פ"ת לשעריים. בסיום הוא קיבל הוראה מפורשת מיו"ר האגודה, אבשלום צומק, לא להגיב לעיתונות. צומק אף הורה לשח־קנין להרחיק את נציגי התקשורת באמרו: „אנחנו רוצים חופש מהעיתונות ושקט. תני שיתי למשך חודש" המאמן עופר הגיב על האירוע: „מיקי לא התחמם מספיק.." ראש ההנהלה, מיקי מיכאלי: „בן־שטרית לא חש בטוב ולכן עזב לחדרי ההלבשה". אין ספק, שעריים בלחץ רציני ●●●

●●● כוס התרעלה. „מה אתם מביאים לשופטים שתיה, קרה? תנו להם רעל־ד..." כך סיכן בסיום המשחק, חלוץ שעריים משה זיתון לעבר חברי הנהלתו. הקוזן שמש לא נשאר חייב: „זיתון, אתה משחק כמו בחור־רהי" ●●●

●●● בעיית קליטה. משטרת מחוז חיפה מאשרת הפצתם של 10,000 כרטיסים בלבד לכל משחק באיצטדיון קרית־אליעזר. כך מסר אתמול קצין בכיר במשטרת חיפה, י. עקביה, האחראי על הסדר במתקן. המשטרה דורשת מהעירייה להסדיר שערי כניסה ויציאה בטיחותיים יותר, ו־לארגן גישת חירום לאיצטדיון. הממונה, הקצין אמר, „כי אינו רוצה שמקרה בריסל יחזור על עצמו. אם לא תמלא העיריה אחר תביעות המשטרה, הרי שמכבי חיפה תקלוט כמחצית מכמות הצופים הצפויה במשחק ה־ביתי הבא נגד הפועל ת"א ●●●

●●● עליית שערים. הבעה שהבקיע אלי יאני אתמול, חיזק את מעמדו בקבוצה. יש חברי הנהלה, המבקשים שיעניקו ליאני שחרור, בעיקר מסיבות כספיות. גם בעיותיו של גיל לנדאו טרם נפתרו: לנדאו רוצה שחרור, אך ההנהלה ושוריצר מסרבים. ה־עובדה שזומן לנבחרת חיזקה גם את מעמ־דו. ליאני ולנדאו, תורמת הצפיה המת־משכת של שלום אביטן. המאמן דוד שוריצר יחליט בזמן הקרוב אם לשחרר שחקנים מקבוצתו ●●●

●●● הגונה כסף. אימו של שוער הפועל פ"ת, רוני גרדבי, שלא להופיע ל־משחק אתמול עשה את שלו הרבה בגלל נישואי הקרובים. גרדבי העומד לשאת את חברתו, סירב להתאמן כל עוד לא יקבל את חובו בסך 4000 דולר. הקופה הריקה לא הפריעה להנהלה לפרוע את החוב לשחקן ערב המשחק. גרדבי נרגע והופיע. [illegible] לא מצויד גם בכספי לחתונה ●●●

●●● מדור לדור. המשבר התמוד ה־עובר על הפועל פ"ת בעת האחרונה עם פיטורי המנהלים לאחר שחר חיים צימר, הגיע לקיצו. בסוף השבוע מונתה הנהלה חדשה של שלושה מקרבי האגודה — גדעון קפלן (אחיו של השחקן גיורא קפלן), גדעון כרכום (לשעבר כדורגל הקבוצה), ד־אילן קרושהר (בנו של אלי, מי שהיה יו"ר מחלקת הכדורגל) ●●●

●●● בדומיה. סניגה קונגה המזכירה המסורה של הפועל פ"ת, מתה בסוף השבוע ואתמול בפתח המשחק, נגד הפועל י־ם ב־דקת דומיה לזכרה ●●●

●●● חכם חלפון. מכבי יבנה איימה להשבית את המשחק אתמול נגד מכבי חיפה, בגלל פרשת הקשר אשר חלפון בבית־הדין המשמעתי של ההתאחדות. חלפון הועמד לדין בעוון הדחקה ע"י השופט עובדיה בן־יצחק אך העיד כי לא הוא היה השחקן שפגע בקייב, ואף נקב בשם חבר לקבוצה. בית הדין השעה את חלפון עד שהאמת תתברר ●●●

●●● תודות. השופט אברהם קליין היה אתמול אורח מכבי חיפה. לפני המשחק התייצב מול הרמקול והודה להנהלת הקבו־צה, לעיריית חיפה ולכל מארגני משחק הפרידה שלו בין מכבי חיפה לפ.ס.צ. קלן. קליין ציין, כי היו אלה מהרגעים המרגשים ביותר בחייו. הקהל הודה לו בתשואות סו־ערות ●●●

●●● זכרונות. בערב ראיונות בשבדיה אמר אברהם קליין כי ההחלטה הטובה ביותר בקריירה שלו היתה שלא העניק לפלה בעי־טת עונשין מ־11 מ' במשחק המפורסם ב־מקסיקו 1970, בין ברזיל לאנגליה (0:1). המשחק הקשה ביותר היה איטליה — ארגנ־טינה (0:1) ב־1978. „הארגנטינים נפלו לי שם כמו זבובים ברחבת ה־16 וניסו לעבוד עלי, אך לא נכנעתי", אמר קליין ●●●

●●● מגן הפועל ת"א, יעקב כהן, עבר בשבת שעבר ניתוח. בקבוצה יעשו מאמ־צים כבירים לזרז תהליך החלמתו על מנת להחזירו לפעילות במהירות ●●●

השתתפו במדור: אשר גולדשלגר, יצחק ציבין, יצחק פריץ, [illegible]

הליגה הלאומית

	קבוצה	מש'	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
1.	הפועל תל־אביב	13	9	4	—	11—28	31
2.	מכבי חיפה	13	9	2	2	9—21	29
3.	בית"ר ירושלים	13	7	3	3	14—23	24
4.	הפועל כפר־סבא	13	6	4	3	16—21	22
5.	בני־יהודה תל־אביב	13	6	4	3	5—6	22
6.	מכבי תל־אביב	13	5	5	3	14—20	20
7.	הפועל פתח־תקוה	13	5	5	3	15—19	20
8.	הפועל ירושלים	13	5	2	6	22—18	17
9.	הפועל באר־שבע	13	4	4	5	11—11	15
10.	מכבי פתח־תקוה	13	4	2	7	21—15	14
11.	הפועל חיפה	13	3	5	5	15—8	14
12.	מכבי יבנה	13	4	1	8	16—7	13
13.	מכבי נתניה	13	3	3	7	19—17	12
14.	שמשון תל־אביב	13	1	8	4	19—13	11
15.	מכבי שעריים	13	1	6	6	13—6	9
16.	מכבי יפו	13	2	2	9	24—11	8

[illegible]

1. בית"ר י־ם — בני יהודה 1
2. כפר־סבא — מכבי פ"ת 1
3. שעריים — הפועל חיפה x
4. שמשון ת"א — מכבי יפו x
5. מכבי נתניה — הפועל ת"א 2
6. באר־שבע — מכבי ת"א x
7. מכבי חיפה — מכבי יבנה 1
8. הפועל פ"ת — הפועל י־ם 1
9. הכח ר"ג — הפועל חדרה 2
10. בית"ר רמלה — הפועל לוד 1
11. רמת־השרון — טבריה x
12. הפועל חולון — בית"ר ת"א 1
13. יהוד — רמת־עמידר x

במחזור הבא בלאומית

● בני יהודה — הפועל י־ם
● מכבי יבנה — הפועל פ"ת
● מכבי ת"א — מכבי חיפה
● הפועל ת"א — באר־שבע
● מכבי יפו — מכבי נתניה
● הפועל חיפה — שמשון
● מכבי פ"ת — מכבי שעריים
● בית"ר י־ם — כפר־סבא

האחים מכנס לא הועילו; מכבי פ"ת נכנעה בכפ"ס

משחק צוות, שאפתנות רבה, שליטה במרכז השדה ומעל הכל לחימה ללא פשרות היו המר־כיבים העיקריים בנצחונה הג־דול של הפועל כפר סבא על מכבי פ"ת — 0:3 (0:0).

חניכיו של נסים בכר שעלו ל־כר הדשא בוטחים בעצמם. לא נבהלו משמות כמו האחים מכנס, בגלייבטר, רבינזון וחבריהם ותוך השתלטות על מרכז השדה הכתיבו את קצב המשחק והביכו שוב ושוב את מערך האורחים.

ואם התוצאה בסיום היתה רק 0:3, הרי האשמים העיקריים הם חלוצי הקבוצה שלא היו מרוכזים מספיק כדי לנצל את ההזדמנויות הרבות שנתנו להם ולהביס את הקבוצה מאם־המושבות.

מנגד היו הפתח־תקואים רק צל של עצמם. הם סבלו מחולשתו ה־מוזימה של אייל בגלייבטר ש־נשמר בקפדנות רבה ולא הצליח להפיק מעצמו דבר. כך גם ה־לוצים מכנס ורבינזון שהיו חל־שים אתמול.

כבר בפתיחה רמזו שחקני ה־שרון על העתיד לקרות. משה בוא־רון, ומיקל יפה החלו מניעים את חבריהם ומפעילים לחץ על שער האורחים. אולם ללא הצלחה וכך קטעה שריקתו של השופט דיא־מנט למחצית את התקפות כפר־סבא.

גם בפתיחת המחצית השניה המ־שיכו הכפר־סבאים לתקוף ובדקה ה־58 הם הצליחו לעלות ליתרון ראשון.

נת איינשטיין הגביה כדור קרן, משה מרכוס הדף את הכדור הי־שר לרגלי בוארון שמקרוב בעט כדור אדיר לרשת — 0:1.

שער זה עורר מעט את משחק הפתח־תקואים אולם לא יותר כך. שכן כפר סבא לא ויתרה והמ־שיכה לסכן את השער.

בדקה ה־77 פרץ רפי אדינגר ובעט לעבר השער. הכדור פגע ב־מיימוני שהשתלט עליו. חדר ל־רחבה וחלף על פני מרכוס ומול שער חשוף קבע — 0:2.

בדקה ה־80 הצליחו הכפר־סבאים להבקיע שער נוסף לאחר שנת איינשטיין פרץ באגף שמאלי חלף על פני גדי מכנס ושלח כדור ל־מרכז הרחבה שם ניצב מייקל יפה שמ־7 מ' קבע את תוצאת המשחק — 0:3.

שפט יוסף דיאמנט לעיני 2000 צופים בכפר־סבא.

חיים לוי

● הפועל כפר־סבא: שטן — 6; אזמגבר — 6, קורנס — 5, ארקנין — 5, איינשטיין — 6, בוארון — 7; יפה — 7, גרמיש — 5, מימוני — 6; סימון — 5, נזהר — 6.

● מכבי פתח־תקוה: מרכוס — 5; אוזכי — 4, פרסלני — 5, ת. יחזאל — 5, אל־הדייל — 5; ג. מכנס — 4, א. לוי — 5, בנלוי־מור — 5; נוריאל — 4 (ירחום — 4), ע. מכנס — 4, רבינזון — 4.

רוזנטל השאיר הנקודות בבית

שער בודד אותו הבקיע רוני רוזנטל עם פתיחת המחצית ה־שניה הספיק אתמול לשחקני מכבי חיפה כדי לגבור על מכ־בי יבנה בתוצאה 0:1 (0:0).

למרות שהבקיעו רק שער אחד היו שחקני חיפה קרובים להגדיל את התוצאה. אבל הם הרבו ל־החטיא ממצבים קורצים.

מכבי יבנה התגוננה ברוב של־בי המשחק. שחקניה ניסו יותר להפריע מאשר לבצע פעולות חוד־ביות. הם התבססו על פריצות פתע ופעמיים במחצית השניה אף סיכנו את שער האלופה. אבל ה־שוער אבי רן היה בשיאו וידע לחלץ את שערו.

במחצית הראשונה נתנו לשחק־ני עיר הכרמל מספר הזדמנויות בעיקר בפתיחה בה גילו התלה־בות רבה.

בדקה השניה מסר גבעול לממן שמקרוב בעט לידי השוער. כע־בור 12 דקות היה זה ארמלי ש־בעט מקרוב לקורת השער.

גם את המחצית השניה פתחו החיפאים בהתלהבות, ואמנם בד־קה ה־48 הצליחו לפרוץ סוף סוף את חומות יבנה. ממן מסר לאר־מלי שפרץ מימין והרים כדור מ־דוייק לרוני רוזנטל שבנגיחה קבע — 0:1.

בדקה ה־52 נגח עלוואה מקרוב ורן הודף בזינוק וירטואוזי. ב־המשך (דקות 58, 64 ו־65) החמ־טיאו עופר מזרחי ורוזנטל מול שוער יבנה.

שפט שיינר לעיני 6000 צופים בחיפה.

יצחק ציבין

● מכבי חיפה: רן — 7; אהרוני — 7, קליינר — 6, א. כהן — 6, מרילי — 5; אבוקרס — 6, גבעול — 6, ממן — 5 (סלכטר — 5); מזרחי — 5 (אטשמר — 5), ארמלי — 5, רוזנטל — 5.

● מכבי יבנה: לוי — 6; א. פרץ — 6, אלקבץ — 6, סלומון — 6, בוארון — 6; עלוואה — 6, בן־שמעון — 5, צ. יעקב — 5; זנזורי — 5, ש. פרץ — 5, חענין — 5.

מלך השערים

1. אלי כהן (הפועל ת"א) 8
—. זאהי ארמלי (מכבי חיפה) 8
3. מוטי איוניר (מכבי ת"א) 7
—. דורון רבינזון (מכבי פ"ת) 7
—. דוד לביא (מכבי נתניה) 7
—. ניר לוין (הפועל פ"ת) 7
7. מישל דיין (הפועל י־ם) 6
—. אורי מלמיליאן (בית"ר י־ם) 6
—. גדעון סימון (הפועל כפ"ס) 6

[illegible]

1. אבי רן (מכבי חיפה)
2. איתן אהרוני (מכבי חיפה)
3. יעקב סגל (בני יהודה)
4. משה בוארון (הפועל כפ"ס)
5. מאיר קדוש (בית"ר ירושלים)
6. אלי כהן (הפועל ת"א)
7. אלון תור (הפועל פ"ת)
8. משה סיני (הפועל ת"א)
9. ניר לוין (הפועל פ"ת)
10. מייקל יפה (הפועל כפ"ס)
11. רונן רוקמן (הפועל חיפה).

משנה מאמן — לא שינה המזל בשעריים

מכבי שעריים, שהחליפה ב־מהלך השבוע החולף את מאמ־נה, לא הצליחה לאמת את הפתגם: משנה מאמן, משנה מזל. היא סיימה בתיקו ביתי את משחקה עם הפועל חיפה, 1:1.

שחקני שעריים לא הסיבו לש־חק, בעיקר בכל הקשור להתקפה. המאמן החדש, אליהו עופר, לא העריך נכון את הפוטנציאל העו־מד לרשותו. במשחק ביתי כה חשוב הוא הותיר על הספסל את חלוץ הרכש מיקי בן־שטרית וכך גם לגבי הקשרים התוקפים אהוד ציון ואורן קחה. בעמדה הקדמית תופקד באופן מפתיע, הבלם המו־לים מבציעה, שלמה קירס.

לעובדה זו היו השלכות ישירות על יכולת הקבוצה. הגנתה היתה פרוצה וחזירה, והותירה מבוכה בקרב שחקניה. שעריים אמנם הי־רבתה לתקוף, אבל חסרה את ה־רגל המסיימת.

הפועל חיפה שיחקה במערך נגוע הסתפקה בשליחת רונן רו־קמן המצויין לפריצות יחיד. הוא „תקף" שוב ושוב את הגנת שע־ריים ועם קצת יותר מזל וריכוז יכול היה להבקיע יותר משער אחד.

רוקמן הבקיע שער כבר בדקה השביעית. כדור עונשין מ־17 מט־רים אלכסונית משערו של אדיר שמיר נקבע לזכות חיפה. רוקמן בעט „בננה" היישר לרשת. 0:1.

דקה 19: בוזורגי החיפני הוד־חק מ־18 מטר מול שער חשוף. דקתיים אח"כ החטיא רוקמן ממצב נפלא.

ההטאות מזה, ושוויון מנגד. דקה 40: אלון קופר פרץ לבדו, החליף מסירה כפולה עם קירס ב־רחבה, ומ־14 מ' בעט בחוזקה ל־רשת. 1:1.

המחצית השניה עברה בשליטת שעריים. אך חיפה גוננה היטב על שערה.

שפט הוטב עובדיה צבי בעזרת הקוונים קיפר ושמש לעיני 2000 צופים בשעריים.

● מכבי שעריים: שמיר — 5; קופר — 6, י. צבי — 4, חיימוביץ — 5, נחמני — 4; קירס — 5, א. כהן — 4, צמח — 4, א. שלום — 5; גוטברג — 4 (ציון — 5), זיתון — 4.

● הפועל חיפה: אגמון — 6; דויד — 5, בלוש — 4, ליפשיץ — 5, בוזורגי — 4; קיירשנר — 4, מירו — 4, שטיקר — 6, בן־נון — 5, ר. מלכה — 4 (ראונה), רוקמן — 7.

כוכב השבת

ניר לוין

חלוץ הסופה של הפועל פ"ת, ניר לוין, ממשיך להצדיק את ה־מוניטין שיצאו לו בשנתיים ה־אחרונות מאז נרכש באלמותי מ־הפועל מרמורק. אתמול הצעיד את קבוצתו לנצחון ביתי גדול על הפועל י־ם 2:4, בהבקיעו צמד שערים ובהיותו מעורב בשני ה־כיבושים האחרים. זה היה בהחלט איתות רציני למאמן הלאומי. לוין זכה אתמול לציון הגבוה — 8.

בית"ר נתניה ממשיכה לנצח בארצית (0:3 על בית־שמש) בשבת של הפתעות

מאת שמואל טל

בשבת של הפתעות היתה אתמול בית"ר נתניה היחידה ששמרה את המומנט עליה. הד ביירים גברו במשחק חוץ על סוגרת הטבלה, הפועל בית שמש (0:3) והגדילו היתרון על פני הרודפות אחריה לשלוש נקודות.

הנתניתים נהנו מהפסדה של הפועל לוד (2:1) לבית"ר רמלה ומהתיקו (0:0) של מכבי רמת־עמידר נגד קבוצת התחתית של הפועל יהוד.

בית"ר רמלה מנצחה כאמור את לוד והפועל טבריה שסיימה בתיקו (2:2) נגד הפועל רמת השרון מאיימות עתה על לוד ורמת־עמידר.

מאידך התרחקו בית"ר ת"א ו הכח מהצמרת לאחר שספגו הפסדים צורבים. בית"ר ת"א נוצחה (2:0) להפועל בכירים בחולון והכח ספגה הכבד הה בביתה נגד הפועל חדרה.

בתחתית השתפר מצבן של הפועל עכו שגברה על הפועל מרמורק (0:1) והפועל ר"ג שמחצה את בית"ר חיפה 0:3.

18 שערים הובקעו אתמול בשבעה משחקים (באחר לא הובקעו שערים) בהם חזו כ־6500 צופים.

הפועל חולון 2 בית"ר ת"א 0

צמד שערים תוך שתי דקות העניק אתמול להפועל חולון נצחון כשכבש על בית"ר ת"א בשיעור 0:2.

חולון שלטה בשדה במרבית שלבי המשחק, אולם במחצית הראשונה לא הצליחו חלוציה לנצל הזדמנויות כדי להבקיע שערים.

במחצית השניה הלך משחקה של בית"ר הלוך ודעוך ועובדה זו נוצלה ע"י המקומיים כדי להבקיע שני שערים תוך שתי דקות.

בדקה ה־62 היה זה ארז שקרושה שניצל כדור עונשין שהגבה ע"י זיתוני כדי לנגוח בדייקנות לרשת.

חלפו 120 שניות והכדור נוסף ברשת הבית"רית. הפעם היה זה בני דמתי שבפריצת יחיד חלף על פני הגנת בית"ר ובעט בדייקנות לרשת.

שפט רחמים דיאמנט לעיני 300 צופים בחולון.

במחזור הבא בארצית

● הפועל חדרה — רמת עמידר
● מרמורק — הפועל יהוד
● בית"ר ת"א — הפועל עכו
● בית"ר נתניה — חולון
● בית"ר חיפה — בית־שמש
● הפועל טבריה — הפועל ר"ג
● הפועל לוד — רמת־השרון
● הכח ר"ג — בית"ר רמלה

הכח ר"ג 0 הפועל חדרה 2

כדורגלני הפועל חדרה הפתיעו באיצטדיון וינטר כשגברו על מארחיהם — הכח ר"ג בשיעור 0:2 לאחר שליטה מוחלטת בשדה.

יתרונה של חדרה לא הוטל בספק במהלך מרבית דקות המשחק ובניצוחו של רונן שפירא. השחקן הבולט בשדה הם הטילו מצור על שער הכח.

היתרון החדרתי בא לידי ביטוי כבר בדקה הרביעית כשרונן שפירא ניצל חזר בהגנת הכח ובעט בדייקנות פנימה.

גם במחצית השניה היתה חדרה הטובה יותר בשדה ובדקה ה־64 היא ביססה את נצחונה ושוב מרגלי שפירא המצויין.

שפט אבשלום כהן לעיני 300 צופים באיצטדיון וינטר בר"ג.

הליגה הארצית

	משי	נצח	תיקו	הפסי	שערים	נקי
1. בית"ר נתניה	13	7	6	—	10—23	27
2. הפועל לוד	13	7	3	3	10—17	24
3. מכבי רמת־עמידר	13	6	6	1	7—13	24
4. בית"ר רמלה	13	6	4	3	10—15	22
5. הפועל טבריה	13	6	3	4	14—15	21
6. בית"ר תל־אביב	13	6	2	5	15—18	20
7. הפועל חולון	13	5	4	4	9—14	19
8. הפועל חדרה	13	5	4	4	12—12	19
9. הכח רמת־גן	13	6	1	6	18—14	19
10. הפועל רמת־השרון	13	3	7	3	21—17	16
11. הפועל עכו	13	3	6	4	11—12	15
12. הפועל רמת־גן	13	4	3	6	15—15	15
13. הפועל יהוד	13	2	5	6	12—7	11
14. הפועל מרמורק	13	2	5	6	25—13	11
15. בית"ר חיפה	13	—	8	5	15—8	8
16. הפועל בית־שמש	13	—	5	8	23—8	5

הפועל עכו 1 הפ. מרמורק 0

שער בודד, שמונה דקות לפני הסיום, הספיק לכדורגלני הפועל עכו כדי לזכות בנצחון ובשלוש נקודות במשחק הבית נגד הפועל מרמורק.

עכו היתה עדיפה על יריבתה אך שליטתה בשדה לא הצליחה לבוא לידי ביטוי, גם שעה שמרמורק נותרה עם 10 שחקנים לאחר הרחקתו של זרזר שעבר בדקה ה־63 לאחר פגיעה בשחקן יריב.

שער הנצחון הובקע כאמור שמונה דקות מהסיום. כדור שהגבה לעבר רחבת מרמורק ע"י דוד חלפון נגח ע"י לוי אוחנה שיבא אפשר ברחבה מקרוב לרשת.

שפט יעקב כהן לעיני 800 צופים בעכו.

הפועל יהוד 0 רמת־עמידר 0

במשחק שקול אך עקר משערים במאבקה התחתית של הפועל יהוד בתיקו צודק מכבי רמת־עמידר הלוטשת עין ללאומית.

קשה היה להבחין בשדה בפער המיקום בין שתי הקבוצות. יהוד הפגינה רמה לא רעה ובניצוחו של יצחק כדרובי אף סיכנה לא פעם את שער אורחיהם.

רמת־עמידר היתה למטה מרמתה הרגילה וחלוציה לא הצליחו לפרוץ את הגנת יהוד למרות שזו לא התעלתה.

בית"ר רמלה 2 הפועל לוד 1

סיום מחוץ של כדורגלני בית"ר רמלה העניק להם אתמול נצחון ביתי חשוב על המועמדת ללאומית הפועל לוד בשיעור 1:2.

במשחק שקול ורב אירועים ליד שני השערים היו אלה המארחים מלוד שרכשו יתרון בדקה ה־51 מרגלי משה כהן.

אולם רמלה לא נפלה ברוחה. בניצוחו של אריה מזרחי המצויין ובעידודם של קהל אוהדיהם הם עברו למתקפה על שערו של בנודים.

ההתקפות נשאו פרי בתוך ארבע דקות לקראת הסיום. בדקה ה־81 הצליח אריה מזרחי להשוות ועוד בטרם נרגעו הרוחות הצליח מזרחי להעניק נצחון ושלוש נקודות לקבוצתו כשבעט כדור מספרת לאחור מבלי שבנודים יוכל להגיע לכדור.

שפט צבי שריד לעיני 3600 צופים ברמלה.

רמת־השרון 2 הפועל טבריה 2

במחצית שניה מהירה ורבת אירועים נפרדו אתמול קבוצות הפועל רמת־השרון והפועל טבריה בתיקו 2:2 צודק ושאינו מקפח את שתי הקבוצות.

לאחר שבמחצית הראשונה לא הצליחו חלוצי שתי הקבוצות לנצל את ההזדמנויות שניתנו להם פתחו המקומיים את המחצית השניה בתנופה ובדקה ה־55 רכשו יתרון מרגלי יצחק באוזה.

אולם טבריה הגיבה במהירות ועופר דן השווה בדקה ה־63.

רמת־השרון החזירה לעצמה היתרון כחלוף שבע דקות ושוב מרגלי יצחק באוזה. אולם טבריה לא נואשה ושמונה דקות לפני שריקת הסיום הצליח אילן סעדיה להבקיע את שער השוויון ולהביא לחלוקת נקודות.

שפט בני כהן לעיני 400 צופים ברמת־השרון.

הפועל ר"ג 3 בית"ר חיפה 0

יתרון ברור העניק לקבוצת הפועל ר"ג נצחון רב חשיבות על בית"ר חיפה (0:3) במאבק תחתית ששיפר את מצבם של הרמת־גנים.

ר"ג התייחסה למאבק נגד הבית"רים מחיפה ברצינות רבה יותר מאשר יריביהם. הם שלטו בשדה ללא עוררין והשער ריחף באויר.

אולם רק במחצית השניה הצליחו הרמת־גנים להבקיע שערים. פתח במצוה ירון זהבי שהשכין כדור ברשת חיפה כבר בדקה ה־46. אותו שחקן גם חתם את תוצאת המשחק בדקה ה־89.

בין שני שעריו של זהבי הצליח חברו מאיר בלושטיין להבקיע שער נוסף (75) כדי לבסס את נצחון קבוצתו.

שפט גבי לוי לעיני 300 צופים באיצטדיון רמת־גן.

בית"ר נתניה 3 בית־שמש 0

דו־קרב הקצוות בין האחרונה בטבלה הפועל בית־שמש והמוליכה בית"ר נתניה הסתיים כצפוי בנצחון הנתניתים בשיעור 0:3.

יתרונה של נתניה לא הוטל בספק. בניצוחו של חיים לוי תקפו חניכיו של פייגנבוים ללא הרף את שער מארחיהם ועמדו פעמים רבות בפני הבקעה.

אולם את השער הראשון הבקיעו רק בדקה ה־40 מרגלי חיים לוי. אותו שחקן העלה את קבוצתו ליתרון 0:2 בדקה ה־60 ו חברו ישראל פיגל התיק חתם את תוצאת המשחק דקותיים לפני שריקת הסיום.

שפט גרוסמן לעיני 200 צופים בבית־שמש.

לעצור ולעשות חושבים

איך שהוגבן רץ. עוד מהזהרה באוזנינו אימרתו המפורסמת של בל ברודי בוירסון, כאשר מכבי ת"א זכתה בגביע אירופה: "אנחנו על המפה ונשאר במפה". עברו כתשע שנים וכדורסלני מכבי ת"א משופשפים, בוכים בחדר ההלבשה של האולם בבריסל בתום המחזור של הנצחון בגולגין נגד דאלגיריס קובנה, כשהרכז הוותיק מיקי ברקוביץ' קובע אף הוא משבע לשון, שלמכת התהדר אף היא בנים הבאות: "היינו כבר באדמה השלחנו להוליך כהקבר".

איזה הבדל בין שתי האימרות. של ברודי הסביע את אימרתו כאשר מכבי ת"א היתה בתחילת דרכה בפיסגה האירופית. קבוצה מפתיעה, שאך החלה לכבוש את מקומה בבית הגמר המכובד של גביע אירופה. מוטי ארואסטי הצהיר את אימרתו תשע שנים לאחר אנחה העלמה בבירה.

לסתכל בין הגד במצעות מסך הטלויזיה, אז ועכשיו, אני חייב לציין, כי כשם שתוכן שתי ההצהרות ההלמות אינו ככלחות רב מבורר, כך גם היכולת שהצגינה מכבי ת"א בימים הטובים ההם ובזמן הכאכזב הזה. אין זו אותה קבוצה. לא בוירטואוזיות של שחקניה ואף לא ברוח הזיהוי, מן שהזה אפיינה את הקבוצה הר מכבית בעבר.

בסוף השבוע שעבר ראינו שני משחקים, שהיו כה שונים אחד מהשני עד כי בכל פעם שהמכבים משחקים נגד הדובים הרוסים, בת גבי ללייבי, מעשה שטן, והשה, כי יש בין אלה המסדרים את המפגשים בבריסל הסכמה שבשתיקה, כי במשחק אחד ינצחו הרוסים ובבני הישראלים. העובדות מוכיחות, כי תמיד הסתיימו שני המפגשים בנצחון והפסד.

אחרת קשה להבין כיצד זה קבוצה כה מושלמת כמו דאלגירס (ירוק בליטאית) מסוגלת בערב אחד להציג משחק נפלא ו להרוס בערב, באותו מקום ונגד אותה קבוצה, מופגינים כמה מכחקנית, ובעיקר סאבוניס המעולה, מהכב של "ירוקים" ממש כאילו שזה כתה הוכנסו לידי המשחק. מנגד גם קשה לתפוס את מה שעשו המכבים. צוות כל כך מנוסה ומופרשת, כתבטל בששים בערב הראשון: השחקנים המתובבים בכי־הלם וזה כולל את המנוסים ביותר וערב אחר־כך הכל שונה. כולם נלהבים, כולם מנסים לעשות משהו ויחד מצליחים לבלום את סאבוניס הענק. בשניות הסיום קוצה לתת מיקי ברקוביץ' מה שקרוי "קס בק" ומפגין ביצועים כבני הימים הטובים.

דאלגיריס קובנה בודאי תהיה אחת הקבוצות שתגיע למשחק הגמר ב־3 באפריל בבודפשט. לפכבי ת"א אין אפילו סיכוי קלוש. לי נראה, כי היא קבוצה מבוגרת ועייפה. כבה עוד אפשר להריץ את מיקי ואת בוטי על הפרקטים באירופה? שחקני הכדורסל הבעירים כבכם ואינם משתתפים במשחק, הדי לאבוף וקדקי נלפחן משמשים רק "בבר תוהחיים" לדקות מעבר ובאותן דקות הם תורמים מעט מאד. היחידי שבבטיח כרגע הוא הרכז הר ליפין בעזר שדורון ג'מצ'י באזכוב.

במשך השנים היו בכה וכמה יריבות למכבי בבית הגמר. מספר לא קטן בהן ירד מגדולתן. בעיקר הקבוצות מאיטליה ואחרות מיר גוסלאויה וביה המועצות. שם זה לא נחשב לאסון לאומי וגם אנו בישראל צריכים להסתגל לבה שבה, כי קבוצת מכבי ביכולתה הנוכחית אינה כבוגלת להגיע לגמר. עם האמבה תסכים לדעתי ר תיזוב הספורטיבי יתרגל למחשבה זו — תוכל ההנהלה הטובה והמקצועית של כדורסלני מכבי ת"א להתייסב בנחת ובאורך־רוח ולתכנן קבוצה חדשה. הן מבחינת הרכש והן בשילוב התוצרת העצמית של האגודה.

לעומת זאת, אם תימשך הבגידה הבלתי ריאלית לקבוצה ביכולתה הנוכחית, גל גבפה כמנה לגדולות ונצורות. מפח הנפש יילך ר יגביל, וכדאי לעשות את השמו הנבמע מיד בתום העונה.

אהרן להב

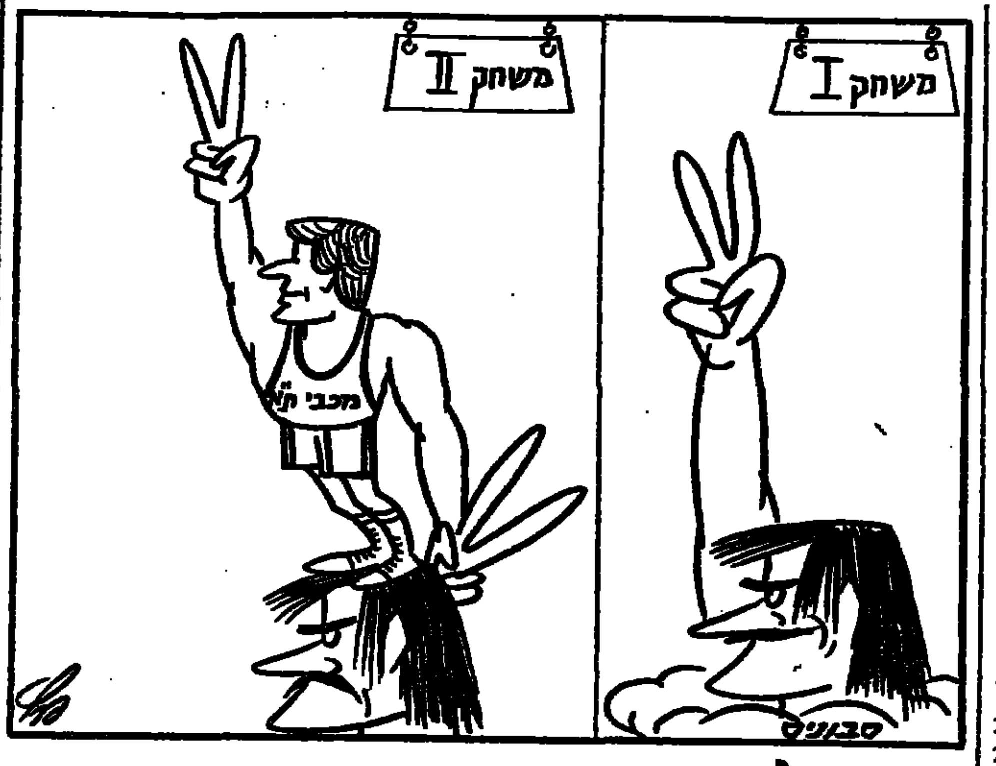

ניר לוין חזר והוכיח את תרומתו וחיוניותו בפ"ת

ניר לוין, חלוצה המצויין של הפועל פ"ת, חזר והוכיח אתמול את תרומתו וחיוניותו לקבוצתו. הוא היה הגורם המכריע לנצחון המרשים על הפועל ירושלים 2:4 (1:1).

הפתיחה אותתה כי שתי הקבוצות שמות את יהבן על משחק פתוח והתקפי. לא חלפו אלא שש דקות וטעות אומללה של איתן ברדניק הותירה את אריה שפירא מול ג'רבי. שפירא בכדור קשתי קבע 0:1 לאורחים.

השער עורר דווקא את פ"ת. בתוך שבע דקות זיעזעו לוין ו חלל מספיים את קורת ירושלים.

בדקה ה־25 שלח לוין את אלון חזן לרחבה, וזה קבע מול בודרנו 1:1.

בדקה ה־55 עלתה פ"ת ליתרון ראשון. דוד לוי הגביה משמאל ולוין נגח במדויק לרשת.

הירושלמים התעשו על השופט פילינגר בטענה כי לוין נגע בכדור בידו לפני שהגביה לרחבה. אך זה לא הועיל להם. למרות זאת ניצחו הירושלמים והשיגו שער משווה, אחרי שקודם לכן (62) "יהה" חלפה כדור למשקוף. דקה 64: יאיר אסייאג התקדם באין מפריע ומ־20 מ' בעט ששוח לרשת — 2:2.

לא חלפו אלא חמש דקות, ולוין הגביה כדור קרן. בודרנו זינק, והבלם ניר אלון בעט לרשת — 2:3 לפ"ת.

ומי אם לא ניר לוין חתם את תוצאת המשחק בדקה ה־77. הוא פרץ לבד ובעט לרשת — 2:4.

שפט יאיר פילינגר לעיני 1500 צופים באיצטדיון הפועל פ"ת.

עמי רוזנברג

● הפועל פ"ת: ג'רבי 6; צ. יוסף 5, בודניוק 6, נ. אלון 6, ד. לוי 6; קייסי 5, בן־שאנן 6, חזן 7, בטל 5; חלל 5, לוין 8.
● הפועל י־ם: בודרנו 4; [illegible] מורל 4, אוחנה 4; שפירא 4, ש. מלכה 4, זיין 5; [illegible] אסייאג 5, בורגלו 5, חלפון 4 (בפנון).

מתאבקים מפולין והונגריה ישתתפו בטורניר ה־י"א

מתאבקים אלופים מהונגריה ומפולין, ישתתפו בטורניר ה־י"א המסורתי בהאבקות המתקיים מדי שנה בישראל. הדיעה המאשרת את השתתפות נתקבלה במפתיע בסוף השבוע שעבר במשרדי ההתאחדות לספורט בתל אביב.

על פי התכנית יתקיים הטורניר בין ה־13—16 בפברואר כאשר המתבים של באר־שבע ישתתפו בו שש מדינות מלבד ישראל — מסר מנכ"ל ההתאחדות לספורט שמואל ללקין.

ללקין אמר לסופר "דבר", כי נוסף להונגרים ולפולנים ישתתפו גם, כמרגלם, הרומנים וכן נבחרת אמריקאית חזקה, נבחרת של אלופים ממערב גרמניה וקבוצה מאוסטריה.

על פי ההרשמה המוקדמת יבואו: 5 הונגרים, 8 פולנים, 5 רומנים, 6 אמריקאים, 4—6 גרמנים, מספר דומה של אוסטרים ו־10 ישראלים, כולם אלופים במשקלם.

את הטורניר תארח, על פי המסורת, העיר באר־שבע בשיתוף עיריית באר־שבע. הספורטאים ישכנו בבית־יציב בעיר וראשי המשלחות באחד מבתי המלון שם.

ללקין ציין, כי תחילה תוכנן הטורניר בתקציב של 15,000 דולר, אולם עתה יהיה צורך להכפיל ואולי אף יותר — אבל ההתאחדות תמצא את המקורות כדי לאפשר תחרויות ברמה בינלאומית.

כן אמר ללקין, כי הטורניר הזה יאפשר לצוות המכין את ספורטאי ישראל לאולימפיאדה, בראשותו של הסומטה המאם לספורט, לתהות על קנקן של מספר גדול של מתאבקים ישראלים ללא צורך בשלב זה מוקדם של ההכנות לשגרם לחו"ל, דבר יקר מאוד.

בראש הצוות שיכין את הטורניר הבינלאומי יעמדו יו"ר ועדת ההיאבקות גיסן ורדימ'צקי והרכז שלומון סטולר. מאמן הנבחרת הישראלית יהיה דוד גייסוס.

שחקן הרכש הת"א הכניע בני־יהודה

בית"ר ירושלים גברה על בני יהודה 0:1 בקרב צמרת, שעורר התעניינות גדולה במשך השבוע החולף בבירה, אך נסתיים בקול ענות חלושה.

שוב היה זה חלוץ הרכש החדש בבית"ר מת"א, ירון כהן, שהעניק במו רגליו שלוש נקודות יקרות לקבוצתו החדשה, והאפיל על כוכב ההתקפה, אלי אוחנה.

האשם להיעלמותו של אוחנה מהשדה, היה המגן המסור של בני־יהודה, יעקב סגל, שקנה לו שם של שומר אישי חסר פשרות. מי שניטרל בעבר את מכנס, דריקס ואורמלי עשה זאת אתמול לאוחנה.

המחצית הראשונה היתה גרועה היא הצטיינה במקריות בכל הקשור למהלכי הקבוצות. השחקנים היו עצבניים וחסרי דיוק והרחיקו את הכדורים בסתמיות. הקהל סבל מהכפור הירושלמי והתרכז בפיצוחים.

בחצי השעה האחרונה הושפעו אף השחקנים מהקור והחלו לרוץ. דקה 56: אבי גולדר כמר לירון כהן, שבעט לחוץ. דקה 66: אלי אוחנה השתחרר מצם מ"הצבת" של סגל, ניצל טעות בהגנת ה"הובים", אך בעט לקורה. כשלא הולך, או לא הולך.

אבל את כבוד הבית"רים הציל הפעם, כאמור, ירון כהן. דקה 71: מלמיליאן הגביה לרחבה, אוחנה נגח, הכדור נהדף בצורה לא מוצלחת וכהן הסתער עליו ובעט מקרוב בעוצמה לרשת. 0:1.

בבית"ר בלטו, על רקע החולשה הכללית, שני המגינים, שלמה יער־רוי ומאיר קדוש.

שפט עובדיה בן יצחק לעיני 4000 צופים באיצטדיון ימק"א.

יעקב טל

● בית"ר ירושלים: מורל — 5; שירזי — 6, ת. אוזלאי — 5 (שוורץ — 4), אשש — 6, קדוש — 6; ברהרוש — 5, מ. מלכה — 4 (בריאליהו), מלמיליאן — 5; גולדר — 5, י. כהן — 5, אוחנה — 4.
● בני יהודה: אמיגג — 6; סלמן — 5, אריב — 6, סגל — 7, עלד (ר. שמואל — 5, זכירי); א. חיים — 5, ר. מאיר — 5, ג. כהן — 5; בן־טובים — 5, איזנברג — 4, נורדנה — 4.

רק מוטיוואציה ונחישות במכבי לא הפכה את בריסל ל"כותל דמעות"

קורצו מחומר של אלופים ● סאבוניס הוא תופעת־טבע ● האיש במכבי היה קווין מגי ● שרף: הקרב השני — שעור מאלף ● בריסל — ומה הלאה?

מאת ברוך דגון
שליחנו בבריסל

המסורת לא הופרה גם הפעם. בכל המפגשים הכפולים בין מכבי ת"א לבין אלופות ברה"מ בבית־הגמר האירופי נשמר תיקו — נצחון לכל צד. גם "סאבוניס האיום" וחבריו לא השכילו לרשום סטטיסטיקה אחרת אף שמכבי התייצבה מולם בעמדה נחותה (לאחר שלושה הפסדים רצופים) ועם מוראל נמוך.

מי שעזר, בסיכומו של דבר, לשמור על איזון הכוחות הישראלי־סובייטי הם בראש ובראשונה, שחקני מכבי ת"א. היה זה שהזכיר למאמן צבי שרף את המסורת הזאת מיד עם הנצחון במשחק השני, והוא הפטיר באירוניה: "יכולנו, איפוא, לא לשחק כלל והאפשר להיסטוריה לעשות את שלה". שרף, כמסתבר צחק. אלמלי אותה רוח־קרב אותה מוטיווציה אדירה ואותה נחישות של המכבים היתה הופכת בריסל ל"כותל הדמעות" של האלופה הישראלית.

מכבי קורצה, כנראה, מחומר של אלופים. אחרת קשה להבין כיצד הצליחה בתוך 24 שעות לקום ממצב גרוע על הקרשים ולהתעלות לגבהים. לאחר ההצגה המלהיבה של "הלוין הליטאי" מקובנה במשחק הראשון, לא האמין איש, כי מכבי מסוגלת בכלל להגדע את דלגיריס. איש לא האמין — פרט לשרף ולשחקני מכבי. הם שאבו מאי־שם מלאי חדש של אנרגיה, הפעילו שוב הפעם את "נשקי" הלחימה ושיקמו עבור הכבוד העצמי הכמעט־אבוד שלהם. הנחישות עד כדי חירוק־שיניים, מבצעי "הקמיקזה" על המגרש והמאבק עד כלות הנשימה הפכו תאוות קודרת לנצחון משכר.

מכבי שבה ותקעה יתד על המפה האירופית. מבחינה ספורטיבית כהורה לא השתפרו סיכויה להעפיל לגמר בבודפשט ונותרו כמעט אבודים, אך היא שבה וכבשה את הכותרות והצדיקה את המוניטין שלה בירכבשת. ייתכן גם, כי הנצחון על דלגיריס יעלה את האלופה שלנו מחדש על המסלול הנכון ויאפשר לה להניע מחדש את הגלגלים ולסיים עונה לא כל־כך בוצעת בראש זקוף.

אין ספק, כי מכבי הכינה היטב את "שיעורי־הבית" במשך הלילה שבין ההפסד הצורב לבין הצימות השני. הדבר בא לידי ביטוי בשינוי קיצוני במשחק הקבוצתי, בשיפור עצום בהגנה וביכולת להכתיב לדלגיריס משחק טאקטי מבוקר, המתאים לאופי הישראלי. דלגיריס של המשחק השני היתה מאופקת, פחות מלהיבה ומדוייקת מאשר בהצגה הראשונה. אך נותרה יריבה חזקה, עיקשת ומסוכנת. דלגיריס נאלצה, אמנם, להוריד הילוך, אך הקצב הכמעט קבוע שלה נשמר. השינוי המשמעותי ביותר חל רק אצל המכבים והוא שיצר את המהפך הגדול: מכבי הפכה מאוסף מקרי של כדורסלנים טובים לקבוצה והחלה סוף־סוף להפעיל גם את הראש.

לא ניתן, בשלב הזה, לקבוע אם דלגיריס תפעיל לגמר אל הדכה בגביע אירופה. אך אותם חברי "מסדר המכבי", ששילכו במיטב כספם כדי להגיע לבריסל (הפעם — פחות מאשר בשנים קודמות) היו שותפים בזכותה לחוויה ספורטיבית יוצאת־דופן: דקות מרתקות לצד רגעי שפל, מתח עצום בשלבי הסיום, מאבק ענקים ומשחקי כדורסל טובים למהגים.

אם נבודד את כל האלמנטים האלה ונתרכז באיש של המפגש, נצטרך להצביע, כמובן, על ארוידס סאבוניס. סאבוניס הוא, ללא ספק, תופעת־טבע. כדורסלן מושלם זה, המתנשא לגובה של 2.18 מ', מזכיר, לפיתים, את "האיש שווה מיליונים": ספרטאקי שתוכנן, עובד ויוצר במעבדה מוכללת. הוא ניחן במבנה־גוף אתלטי, קולע מכל עמדה, קולט ריבאונדים בהגנה ובהתקפה ומגלה מהירות תגובות כשל שחקן נבוך. את סאבוניס לא ניתן כמעט לעצור. הוא מחמיה. אמנם, אחד מחמישה על המשכה, אך תרומתו היא כשל כל ארבעת חבריו גם יחד. לא לחינם טוכנו הכדורסל האמריקאי המקצועני להעניק לו שער פתוח לרשום בו כל סכום תיאורות.

האיש השני של המשחקים היה קייד למוטה המכבי. הכוונה, כמובן, לקווין מגי. מגי השכיל לשמור על יציבות בשני המשחקים: הוא קלע 57 נקודות וקלט 37 כדורים חוזרים. הגדולה של מגי, בעיקר במפגש השני, היתה ביכולתו להתמודד עם סאבוניס על הכדורים החוזרים, לשמור עליו היטב ואף לצלוף בהצלחה לסל של דלגיריס. מגי נשא על כתפיו הרחבות את הקבוצה המכבית כולה והיה לו קשר הקליטה הידלד של קלעי החוץ, ברקוביץ וג'מצ'י. לי ג'ונסון סייע למכבי בשטימות ההתנצחות. אך ברם חזר לרמתו הגבוהה בכל הקשר ליכולת הסיום שלו. התנופה המחודשת של מכבי נבעה גם מהתעוררותו של מוטי ארואסטי, שהשכיל לסחוף את חבריו ולהדביק אותם בהתלהבות הצצוכה שלו.

בריסל — ומה הלאה? אם יהווה הנצחון על דלגיריס נקודת־מפנה אצל מכבי, נוכל למתוח קו עבה על ההפסד הראשון ו להתחיל, אולי, את העונה מחדש. עם זאת, כדאי לרדת במהירות מהאופוריה ושכרון־החושים שלאחר הנצחון ולהביט על כל ההצגה בעינים מפוקחות. גם במשחק השני, ובעיקר בראשון, נחשפו אצל האלופה שלנו ליקויים רבים בתפקוד הכללי, ביכולת האישית ובמשחק הקבוצתי. המהפך הדרסטי במשחק לכשחק השכיח, כמובן, את ההופעה הגרועה יום קודם־לכן, שהיתה המשך כללי לחולשה המכבית העונה בגביע אירופה. שרף הגדיר את הקרב השני כשיעור מאלף לשחקניו. "סוף סוף הם החלו להאמין, כי ניתן לנצח בעזרת רוח לחימה". אם האמונה הזאת אינה רק תופעה מקרית, פרי הנסיבות

בדרבי ידידותי בחיפה: הפועל — מכבי 85:90

מאת יצחק ציבין

כדורסלני הפועל חיפה מצליחים יותר במשחקי ידידות כאשר במשחקי ליגה. בליל שבת גברו ב"דרבי" ידידותי על מכבי חיפה בתוצאה 85:90 (47:53).

הרבו לקלוע להפועל חיפה: דלזל (28), קסקי (21), קומבס (17). הרבו לקלוע למכבי חיפה: באטס (23), שטע (15), נורידו (15).

שפטו הלר וחולץ לעיני 100 צופים.

אתלטיקה קלה

שלמה אוזלאי ודורית דימן מהפועל עמק־הירדן זכו אתמול במשתתף באליפות הפועל במרוצי שדה לאחר שעברו 12 ק"מ בזמן של 37.25 ד'.

שלישי הגיע תומר רזן מעין־גדי (37.34).

בגילאי 18 (8000 מ') איתן בארשתי (סולם צור) 36.12 ד'.

בגילאי 16 (5000 מ'): איתן נחשון (בנימינה) 16.0 ד'.

גיל 14 (3000 מ') איתן טבק (בנימינה) 14.05 ד'.

גיל 12 (2000 מ') ערן רוזנקן (נהריה) 8.02 ד'.

נשים: (5000 מ') מזל שלום (באר־שבע) י'־17 ד' לפני עדנה לבקרי (גליל עליון) 18.45 ד'. עפר עבדללה (סולם־צור) 20.7 ד'.

גיל 18: רונית טל (עמק חפר) 19.20 ד'.

גיל 16 (3000 מ'): עינת גולן (הפועל עומר) 12.41 ד'.

גיל 14: לימור טזיפי (באר־שבע) 6.34 דקות.

גיל 12: שרי עדי (גליל עליון) 8.59 ד'.

האליפות נערכה בפארק השרון בהשתתפות 600 רצים.

שתי הפתעות בגביע המדינה

מאת שמואל טל

שתי הפתעות נרשמו אתמול במחזור הרביעי בגביע המדינה שעה שקבוצות מליגה ב' הדיחו קבוצות מליגה א'. בכפר שלם גברה הפועל המקומי על מכבי לזרוס חולון 0:1. הגדילה לעשות מ.ס. ב. גם ציונה שגברה במשחק חוץ על מכבי השקמה ר"ג 1:2.

פירוט התוצאות

● הפועל בת"ים — הפועל ראשל"צ 1:2.
לבת"ים: מנחם מאיר (25), מאיר בן־גיגי (70). לראשל"צ: הדר־פנחס (35). שפט: שלבה שער לעיני 100 צופים בראשל"צ.
● הפועל אור יהודה — הפועל אשקלון 0:1.
השער: אורי פלד (86). דני ימפולר. 500 צופים באור יהודה.
● מכבי תרהר — מכבי אחי נצרת 0:3.
שערים לחדרה: נאסר (עצמי 5), יוני סונדרס (30), רוני זייצמן (31). שפט: יצחק ברק לעיני 200 צופים בחדרה.
● הפועל קרית שמונה — הפועל רעננה 1:2.
לקרית שמונה: ישעיהו שגר (74), בן־שימול (87). לרעננה: גיסלמן (80). שפט דאוד כהיל לעיני 200 צופים בק"ש.
● בית"ר באר שבע — מכבי באר שבע 0:3.
(2:4 בבעיטות עונשין מ־11 מ'). שפט יצה קרוזנברג לעיני 500 צופים בבאר־שבע.
● הפועל שלם — מכבי לזרוס חולון 0:1.
השער: מנשה גורדנה (58). שפט יצחק רוזנברג לעיני 500 צופים בכפר שלם.
יתר התוצאות: מ.ס.ב. נס ציונה — מכבי השקמה ר"ג 1:2; הפועל ערד — ביתר בית דגן 1:0; בית"ר פרדס כץ — בית"ר ראש העין 1:0; הפועל ירוחם — הפועל ראש העין 0:2; הפועל עליה כנ"מ — הפועל ברעמה 2:5; מכבי שמעם — מכבי עוספיה 1:2; הפועל קרית אתא — הפועל כפר־קנא 1:2; הפועל מגדל כרום — מכבי גבעת הרקפות 1:2; בית"ר קרית שמונה — מכבי בידידה 1:1 (3:4 בבעיטות עונשין מ־11 מ'); מכבי עפולה — מכבי זכרון יעקב 1:1 (3:0 בבעיטות עונשין מ־11 מ').

ה"דרבי" מכבי – הפועל אינו מושך תשומת־לב

מאת יעקב פתאל

ה"דרבי" התל אביבי בין קבוצות מכבי והפועל, השייך למחזור ה־21, הוקדם ויתקיים הערב בהיכל הספורט ביד אליהו.

המשחק הוקדם בגלל ההופעות של שתי הקבוצות במשחקי גביע אירופה השבוע. קבוצת הפועל תצא ביום ג' למשחקה הבא בבית רבע גמר הגמר בצרפת נגד שאלן שיהיה ביום ד'. האלופה מכבי ת"א, שחזרה ביום ששי מבריסל, תארח ביום ה' את אלופת איטליה קבוצת סימק מילנו.

לתוצאות המשחק הערב אין חשיבות מבחינת דרוג הקבוצות בליגה והמאבק יהיה רק יוקרתי. קבוצת הפועל תופיע למשחק ללא שניים מכוכבים המצוינים — וויליאמס ולארגיי. אם יש סיכוי כלשהו להופעתו של וויליאמס, שבע את קרוסלו במשחק ברומא, הרי שמי לארגי, הסובל מפגישה בגב, לא התאמן בשבוע האחרון. ההגעה דורשת מנוחה ממושכת.

ללא שני שחקנים אלה תתקשה קבוצת הפועל ת"א להתמודד בכוחות שקולים מול מכבי ובודאי שתחזור עם מורל גבוה אחרי ה־נצחון הראשון בבית הגמר על אלופת ברה"מ.

ב"דרבי" הקודם היתה התעניינות שיא והקהל מילא את ההיכל וראה הצגה של מכבי שבסיומה הביסה את הפועל בהפרש גדול. הפעם ההתעניינות קטנה יותר ו ספק אם יחזו במשחק 5000 צופים.

יתר משחקי המחזור ה־21 יתקיימו מחר. להלן המשחקים: הפועל חיפה — מכבי ר"ג; הפועל חולון — אליצור נתניה; בית"ר ת"א — אליצור קרית אונו; הפועל גליל־עליון — מכבי חיפה.

טניס

הבכבות ההרצאות בגן העשמבש לנוער בטניס הושגו התוצאות הבאות: מכבי צפון ת"א — הפועל ת"א 1:2; מכבי צפון — ספורטון פ"ת 0:3; מכבי ת"א — רמת פולג 0:2.

בנות: הפועל ת"א השפילו לגמר לאחר שגברו על מכבי ת"א 0:3 ואת ספורטון פ"ת 0:3.

בבית אחר נצחה הפועל ירושלים במפתיע את מכבי צפון 1:2.

במשחק יחיד, בגביע המדינה: מכבי צפון א' — ויכוזר חיפה 0:3.

אופניים

איל הפגנלד מהפועל חיפה ניצה אתמול במרוץ אופניים שנערך באזור אליקים — יוקנעם — מגדו — לאחר שעבר 35 ק"מ בזמן של 59.25 ד'. לפני בועז ביחון מחיפה (זמן זהה).

שלישי הגיע שי שמשוני מגלגלי העמק ת"א.

במרוץ לותיקים ניצח צבי אדמיאס מקבוץ עינת 58.95 ד' לפני אלוף העבר הנרי אנוקין מהפועל מצפה־רמון (59.58 ד').

איגרוף

מתאגרפי כפעת השבב מנצרת זכו בליל שבת בגביע לאחר שצברו שש נקודות לפני קרית־טבעון (3) ואור־יהודה (2).

בתחרות נפלו שתי הפתעות כשבמשקל 63.5 ק"מ ניצה בורן עמרה מנצרת את אלוף ואיר גילה ג'בירי בנקודות.

בקרב אחר ניצח סאלים שואפה מנצרת־עילית את אלוף ישראל אהרון יעקבשווילי.

קליעה

יצחק יונסי מאשקלון זכה אתמול באליפות הפועל בקליעה ברובה זעיר תרגיל אולימפי מלא ב־שלושה מצבים לאחר שצבר 1129 נקי לפני חברו לאגודה יצחק רולוביץ (1119) וגיא סאמבי מירושלים (1110).

● גרי ארמיטס מאשדוד זכה אתמול באליפות הפועל בקליעה מאקדח אוויר לאחר שצבר 367 נקי לפני יעקב סוסקיאל (361).

בין הנשים ניצחה זהה קרישה מקרית אונו (371) לפני ברטה מרגע מקיבוץ מצובה (360).

בין הנוער ניצח גדי טל מאשדוד (358).

באליפות הקבוצתית זכתה הפועל ת"א עם 1104 נק' לפני קריית אונו ופ"ת.

בליגה לנוער

בית"ר ירושלים — בני־יהודה ת"א 2:2; הפועל באר שבע — מכבי פ"ת 0:0; הפועל ראשל"צ — הפועל חיפה 1:0; הפועל ת"א — מכבי יפו 1:1; מכבי ת"א — מכבי נתניה 1:2; מכבי ח' — הפועל באר־שבע 1:0; מכבי נתניה — הפועל בית־שאן 0:7; הפועל פ"ת — הפועל חדרה 0:0.

מנצ'סטר־יונייטד מאבדת גובה

מנצ'סטר יונייטד מאבדת גובה. אתמול ספגה הקבוצה הפסד ביתי (3:2) לנוטינגהאם־פורסט ויתרונה בפיסגה הצטמק עד כדי שתי נקודות.

שלוש הדולקות בעקבותיה זכו בנצחונות וקן נרשפות בצורפה של המובילה. אברטון השניה בדירוג גברה במשחק חוץ על בירמינגהאם בשיעור 0:2.

ליברפול, קטפה השלישית בצמרת של ווסטהאם שגברה עליה ב"אנפילד" בשיעור 1:3 ואילו צ'לסי לא התקשתה במשחקה נגד טרגרת הטבלה ווסט ברומיץ' וגברה עליה בתוצאה 0:3.

ב"אולד טרפורד" עלתה נוטינגהאם ליתרון דקתיים לפני סיום המחצית מרגלי קולין וולש. הרכיפר אולסן הישוה מהנקודה הלבנה בפתיחת המחצית השניה ו העלה את קבוצתו ליתרון בדקה ה־67.

אולם אז באו הדקות הגדולות של הפורסט שהבקיע צמד שערים בתשע הדקות האחרונות מרגלי וולש (80) ונייל קלאף בנו של מאמן הקבוצה שנכנס פנימה, בדקה ה־88.

ב"אנפילד" העניק דני אחר יאן מולבי יתרון לליברפול מהנקודה הלבנה. חברו איאן ראש הבקיע את השער השני (שערו ה־100 בליגה) וקבע 0:2 לפני שפול ה'ל קבע 0:3. אלן דיקנס צימק אך לא שינה את עובדת הפסד קבוצתו. ווסטהאם סיימה משחקה עם 10 שחקנים לאחר הרחקת הקפטן ריי סטימורס.

האלופה אברטון לא התקשתה במשחקה נגד הלפני אחרונה. בירמינגהאם שהופיעה ללא מנהלה רון סונדרס שהתפטר באמצע השבוע. גארי לינקר הבקיע את שני השערים.

דייויד ספידי, ביר מורפי ופאט נאווין הבקיעו את השערים שהעניקו לצ'לסי את נצחונה על טרגרת הטבלה ווסט ברומיץ' אלביון. דרק סטאטהם כאלבון החמיץ כדור עונשין מהנקודה הלבנה.

ביתר המשחקים: ווטפורד — קובנטרי 0:2; לסטר — ארסנל 2:2; לוטון — אסטון־וילה 2:2; ק.פ.ר — ניוקאסל 1:3; שפילד ווסדיי — אוקספורד 1:2; סאות'המפטון — איפסוויץ' 0:1; מנצ'סטר סיטי — סוטהאמפטון 0:2.

מנצ'סטר יונייטד עדיין בראש עם 55 נקודות לפני אברטון, ליברפול וצ'לסי (53), ווסטהאם (48) ושפילד ווסדיי (45).

הפריה חוץ־גופית - לא בחוץ־לארץ

מתן אישור לניתוחים כאלה במסגרת הרפואה הפרטית יצמצם את התורים ויחסוך לנשים את הצורך לנסוע אל מעבר לים

מאת רבקה הרטיש

קשה לבוא בטענות אל שר־הבריאות משה גור, על שהוא נוטה לאשר טיפול בהפריה חוץ־גופנית במסגרת הרפואה הפרטית (ההכרעה תיפול, כנראה, תוך ימים ספורים): יש הגיון בכך שהתקציבים המוגבלים של משרד הבריאות יופנו קודם כל לתחומים הנוגעים לחיים או למוות.

עקרות איננה תופעה כזאת. אבל מבחינת המשפחה המבקשת להביא צאצאים לעולם זוהי שאלה גורלית ממש. אמנם יש כיום שמונה יחידות להפריה חוץ־גופית ("לידות מבחנה" בלשון העם) במרכזים רפואיים גדולים, אך התורים של הממתינים לטיפול זה עדיין לא חוסלו וההמתנה היא ארוכה מאוד, ובין הזקוקות לטיפול זה יש גם נשים המתקרבות לגיל 40, כלומר לגבול תקופת הפוריות שלהן. אנשים מגיעים על סף יאוש ובמקרים מסוימים עד לאלימות. היה מקרה אחד ביחידה במרכז הרפואי "שיבא" בתל־השומר, שהבעל התחיל לנהוג באלימות כלפי אשתו העקרה, באחרונה איים אף על הצוות הרפואי ואמר, כי "אני מוכן להקריב את ידי הימנית אם אשתי תלד ילד".

זוגות לא־מעטים מגייסים את כל האמצעים שעומדים לרשותם, ולפעמים גם מעבר לזה, ונוסעים לחו"ל לטיפול במוסדות רפואה פרטיים. הם משלמים אמנם מכיסם, אבל רווחות מטבע החוץ שייכות למדינה. המחירים הנהוגים במוסדות רפואה פרטיים בחו"ל להפריה חוץ־גופית נעים באנגליה ובארה"ב סביב 5,000 דולר, ובמדינות שונות ביבשת אירופה – בין 2,000 ל־3,000 דולר. לכך צריך לצרף, כמובן, הוצאות טיסה, בית מלון ועוד.

מספר הנשים הפונות לקבל טיפול כזה בחו"ל עלול ללכת ולגדול. למשל, ביחידה אחת בלבד, זו של בית־החולים "שיבא", רשומות היום 1,800 נשים. 500 מהן נמצאות בטיפול; הנותרות יצטרכו להמתין עד שנתיים, ולכל הנרשמות החדשות צפויה תקופת המתנה של לא פחות מארבע שנים – מעריך מנהל היחידה, פרופ' שלמה משיח.

פרופ' שלמה משיח אומר, כי לא יהיה כל ניגוד אינטרסים בין העבודה במסגרת הרפואה הציבורית לבין העבודה במסגרת הפרטית. נהפוך הוא, לדבריו הנהגת הטיפול הפרטי תקטין את ההמתנה לטיפול במסגרת הרפואה הציבורית, פרופ' משיח משוכנע, כי אישור ביצוע הטיפול במסגרת הרפואה הפרטית בארץ יבטל נסיעות לטיפולים בחו"ל, יגדיל את מספר המטופלים ויחיש את התוצאות. "יוולדו יותר ילדי מבחנה ונגאל יותר משפחות חשוכות ילדים מסבלן" – אומר פרופ' שלמה משיח.

ההקפאה מגדילה את הסיכויים

בינתיים כל מי שמסוגל לגייס את הכספים הדרושים יוצא לטיפול בחו"ל. המדינה מפסידה מטבע חוץ, בעוד האוצר יכול להרוויח בקלות דולרים לא־מעטים מטיפולים אלה עצמם, אם יינתנו גם לנשים ממדינות אחרות: רמת הטיפול בארץ היא מן הגבוהות בעולם.

אלפי צוותים בעולם עוסקים היום בהפריה חוץ־גופית, אך הקבוצה המובילה מונה חמישה צוותים בלבד מארצות שונות, ובהם הצוות של "שיבא". חמישה צוותים אלה משיגים שיעורי הצלחה של 25% – האחרים פחות.

ארבעה מחמישה צוותים אלה, ובהם גם הצוות של "שיבא", הצליחו היום גם בהקפאת עוברים לצורך ניסוי חוזר של גרימת הריון. בטיפולו של מרכז רפואי זה יש היום שתי נשים, שנכנסו להריון לאחר שלרחמן הוכנסו עוברים שהיו שמורים בהקפאה.

הקפאת עוברים בארץ החלה לפני כשנה, לפי־שעה בגדר ניסוי. האישור לעסוק בכך בצורה שגרתית ניתן השבוע לשני מרכזים רפואיים – "שיבא" ו"הדסה" בעין־כרם.

מסביר פרופ' משיח: ההקפאה מקדמת ומקצרת את הטיפולים של הפריה חוץ־גופית. לעולם אינך יכול לדעת בוודאות, אם תיקלט הביצית שהופרתה, ולכן משתדלים הרופאים להוציא מגוף האשה מספר ביציות גדול ככל האפשר. על־פי רוב מצליחים להפרות שלוש עד ארבע ביציות, אבל לפעמים יש גם יותר. הנסיון מלמד, כי סיכויי ההריון האופטימאליים – בשיעור של 28% – הם כאשר מחזירים לרחם האשה שלושה עוברים. כאשר מחזירים ארבעה עוברים, הסיכויים יורדים ל־26% וכן גדל, כמובן, הסיכון שבלידה.

השאלה היא, מה לעשות בעוברים העודפים. פרופ' משיח מדגיש: מטעמים אתיים אסור להשמיד עוברים. הפתרון הוא בהקפאה, המאפשרת ניסוי חוזר באותה אשה, אם ההריון הראשון שלה הסתיים בהפלה, או אם האשה רוצה ללדת פעם נוספת. כיום שמורים ב"שיבא" שלושה עוברים מוקפאים. אפשר לשמור אותם זמן בלתי מוגבל למעשה, מבלי שיבולע להם.

יש יתרון נוסף להקפאת עוברים, אומר פרופ' משיח ומסביר: סיכוייו של עובר טרי לגרום הריון הם 10% בלבד. הסיבה טמונה בפעילות הורמונלית שנוצרת אצל האשה בעקבות טיפולים שונים. זוהי פעילות הורמונלית חריגה, מעבר לתקינה, ונראה שמצב כזה אינו יוצר תנאים אופטימאליים להתפתחות הריון והוא אף מפריע לקליטת העובר. סיכויי העובר המוקפא להיקלט ולפתח הריון הם כפולים לעומת העובר הטרי. פרופ' משיח סבור, כי עובר שעמד בתהליכי הקפאה והפשרה הוא יציב וחיוני יותר.

פרופ' משיח סבור, כי בקרוב יבואו רוב העוברים המושתלים ברחם מהקפאה. לרחם יוחזרו רק עובר אחד, או שני עוברים לכל היותר, כדי לתת תנאים אופטימאליים לקליטת ההריון, ואם ההריון לא ייקלט, יחזרו על פעולה זאת כעבור חודשיים, בעזרת עוברים שנשמרו בהקפאה. פרופ' משיח גם סבור, כי השימוש בעוברים מוקפאים יביא לפריצת המחסום של 25 אחוזי הריון בהפריה חוץ־גופית, בו "תקועה" היום הקבוצה המובילה בעולם.

הקפאת עוברים תפתור גם את הבעיה של הריונות מרובי עוברים, הכרוכים בסיכונים רבים – הפלה או לידה מוקדמת וכן סיבוכים שונים בהתפתחות ההריון עצמו. הסכנה נשקפת גם ליולדת ול"איכות" הילודים, שנולדים במשקל ירוד.

אין בעיה אתית בהפחתת עוברים

באחרונה נמסר בכלי התקשורת על האשה בארץ, שהיה לה הריון מרובה־עוברים. רופאיה במרכז הרפואי רמב"ם בחיפה המליצו לפניה לעבור פעולה להפחתת עוברים, והאשה נסעה לצורך זה לצרפת. מדוע היתה צריכה לנסוע?

פרופ' משיח אומר, כי בארץ קיים כל הידע הדרוש להפחתת העוברים. הפעולה עצמה פשוטה לחלוטין. "היא גם איננה כרוכה בבעיה אתית, כי הטבע עצמו עושה לעיתים קרובות את הסלקציה" – טוען פרופ' משיח. היא עולה בקנה אחד עם שתי אינדיקציות חוקיות להפסקת הריון: סיכון האשה והעוברים. "אין לי שום בעיה אתית בעניין זה: מוטב להוציא שני עוברים מאשר להפסיד את כולם" – אומר פרופ' משיח.

אבל הוועדה העליונה לניסויים בבני־אנוש (ועדת הלסינקי) שליד משרד הבריאות סבורה אחרת. לפני חודש החליטה ועדה זו לאסור ביצוע הפחתת מספר עוברים במקרים של הריון מרובה־עוברים. הוועדה לא פרסמה את נימוקיה והיתה מוכנה לומר רק זאת: חברי הוועדה סבורים, כי הריון מרובה־עוברים אינו מהווה בהכרח סכנה לאשה או לעוברים.

פרופ' שלמה משיח מחזיק בידו אחד מ"תינוקות המבחנה" הראשונים שנולדו בארץ

חומצות אמיניות מן החלל

כונדריטים הם סוג של מטאוריטים, המכילים שיעור גדול יחסית, כדי 2% ואף יותר, של פחמן. כאשר כונדריט כזה פוגע בכדור־הארץ, קיים סיכוי גדול מאוד שהפגיעה תהיה באיזור שיש בו אורגניזמים חיים, בעיקר צמחים, ובמקרה זה יהיה חשוף לתגובות כימיות, בהשפעת התרכובות האורגניות שביצורים החיים. רק כונדריטים הפוגעים באנטארקטיקה, העקרה מבחינה ביולוגית, צפויים שיישארו כמות שהם וכך נוכל ללמוד על הרכבם הכימי המקורי. ואמנם היבשת הדרומית משמשת בשנים האחרונות כר נרחב לחיפושי מטאוריטים.

ב־1979 גילו חוקרים יפאניים כונדריט אחר, במשקל 180 גרם, באנטארקטיקה. הם הביאו אותו בחזרה לארצם, וגרמים אחרים מן הכונדריט, שכינויו הוא "יאמאטו־791198", נבדקו לאחרונה באוניברסיטת טסוקובה. התוצאה: הכונדריט מכיל חומצות אמיניות, שהן אבני הבניין של חלבונים ולכן גם המקור הראשוני של החיים.

חומרים אורגניים, לרבות חומצות אמיניות, נתגלו כבר בעבר במטאוריטים אחרים, אבל בכמות קטנה בהרבה, אף שגם במקרה זה מדובר בכמויות זעומות מאוד. בכונדריט "יאמאטו־791198" נתגלו כל 20 החומצות האמיניות הקיימות, אך ביחסים מספריים שונים מאוד מאלה המוכרים לנו מיצורים חיים על כדור־הארץ.

תוצאות אלה מאשרות את ההשערה – שהתבססה על עובדת פגיעתו של המטאוריט ביבשת ה"עקרה" – כי חומצות אמיניות אלה לא נוצרו על־ידי "זיהום ארצי". מכאן שנוצרו עוד בחלל. אבל אין בכך כדי לאשר את תיאוריית ה"פנספרמיה", נחלתם של מספר מדענים; לפיה מקור החיים בכדור־הארץ הוא חוץ־ארצי, קרי: מטאוריטים וכוכבי שביט. היפאנים מצאו, כי האיזומרים האופטיים – מולקולות זהות כמעט, הנבדלות זו מזו רק בכך שהאחת היא מעין בבואת הראי של השניה – של שתי חומצות אמיניות מסוימות שכיחות באותה מידה עצמה, בעוד חומר חי נותן "עדיפות" ברורה לאחד משני האיזומרים. גם פרטים אחרים שנתגלו באנגליה נותנים את כל היסוד לחשוב, כי החומצות האמיניות בכונדריט לא נוצרו על־ידי חומר חי.

אם כך, כיצד נוצרו בחלל, וממה? שאלה זו מחכה עדיין לפתרונה.

עובדי השקיה חשופים יותר לחיידקי מחלת הלגיונרים

מאת דינה רייס

קיימת עליה בחשיפה לחיידק מחלת הלגיונרים בקרב עובדי השקיה בהמטרה ועובדי בריכות דגים – מגלה מחקר חדש, שנערך במחלקה למיקרו־ביולוגיה קלינית באוניברסיטה העברית בירושלים, בשיתוף עם המעבדה לבריאות הסביבה. את המחקר ערכו משנת 1981 עד 1985 פרופ' הלל ברקוביאר, פרופ' הלל שובל, ד"ר בודי פטל, גוני שרמן ומישל קוצין והוא הוצג לראשונה בכנס מדעי בנושא בריאות וגיהות בעבודה, שנערך לאחרונה בבית לוינשטיין ברעננה.

מטרת המחקר היתה לבדוק את הסיכונים התעסוקתיים של עובדי השקייה ובריכות דגים מחיידק הלגיונלה הגורם את מחלת הלגיונרים, שנתגלתה לראשונה לפני שנים אחדות בארה"ב, בכנס של חברי "הלגיון האמריקאי" (ומכאן שמה). חיידק זה שכיח במאגרי מים טבעיים ומסלול ההדבקה שלו הוא בדרך האוויר.

במחקר נבדקה אפשרות ההדבקה וההחשפה לחיידק הלגיונלה. בשנים 1980־82 נלקחו דגימות של נסיוב דם מ־896 אנשים, המתגוררים ב־29 יישובים חקלאיים בארץ. המידגם כלל חקלאים החשופים למי המטרה – מי קולחים או מים נקיים – ועובדי בריכות דגים. בקבוצת הביקורת היו תושבים מאותם יישובים בעלי תעסוקה אחרת. במחקר נבדק, אם יש נוגדנים לגורם המחלה בדם: מציאותם של נוגדנים כאלה מעידה, כי האיש נתקף על־ידי המחלה. התוצאות: נוגדנים למחלת הלגיונרים נמצאו אצל 4.5% מן החקלאים – ורק אצל 1.5% מקבוצת הביקורת. ההבדל הגדול ביותר בין שתי הקבוצות היה בקבוצת הגיל 25–34 שנים: 12.7% לעומת 5.3%. לעומת זאת לא נמצאו כל נוגדנים בקבוצת הגיל מעל ל־50. עוד הראה המחקר, כי אצל החקלאים לא היו שום הבדלים בין אלה שהשקו במי קולחין ובין אלה שהשקו במים נקיים.

במסגרת המחקר גם נדגמו בדיקות מים ממקורות שונים: מי שתיה, מי בריכות דגים, מי קולחים מבריכות חמצון ומים עיליים בכ־20 יישובים שונים בארץ. 19 מ־105 דגימות אלה היו חיוביות לחיידק הלגיונרים.

מחלת הלגיונרים נקראת כך, משום שהתגלתה לראשונה בכינוס יוצאי הלגיון האמריקאי, שהתקיים בפילדלפיה לפני כעשר שנים. זוהי, למעשה, דלקת ריאות קשה, שהסתיימה במקרים הראשונים במוות, וכאשר התפרצה המחלה כמגיפה, התייחסו אליה הרופאים כאילו היתה קטל מסתורי – עד שהתגלה החיידק "לגיונלה פנימופילה". חיידק זה, כמו חיידקים אחרים, רגיש לאנטיביוטיקה, ומאז שהתגלה אין קושי לטפל במחלה.

מאפייני מחלת הלגיונרים הם: חום גבוה מאוד, קשיי נשימה והצטברות נוזל בחלל בית־החזה.

בארץ היו מקרים ספורים בלבד של מחלת הלגיונרים, וגם בארה"ב היא מדלקות הריאה היותר נדירות.

מחלת הלגיונרים עלולה לגרום מוות, כאשר האדם חולה במחלה נוספת, או כאשר הוא קשיש מאוד.

חומר ישן־חדש לבניית שבבים של מחשבי־על

התרכובת הכימית ארסן גאליומי (או שמא מוטב לומר: גאליד) היתה בזמנו חביבה על בוני המחשבים הראשונים. אחר־כך נדחקו רגליה על־ידי הצורן (סיליציום). אבל בשנים האחרונות שוב מדברים בה בכבוד.

הגאליום הוא מתכת נדירה למדי, הקרויה כך משום שגילה אותה לראשונה ב־1875, חוקר צרפתי אחד (על שם גאליה, שמה של צרפת בפי הרומאים הקדומים). הארסן הוא מתכת־למחצה. התרכובת של שני יסודות אלה היא מוליך־למחצה, כלומר חומר אידיאלי לייצור שבבים של מחשבים. ואמנם כשירותה למטרה זו נבחנה כבר לפני 30 שנה, כאשר הטרנזיסטורים נוצרו עדיין מן המתכת הנדירה עוד יותר, גרמניום, הקרובה לגאליום מבחינה כימית, וגבישים של ארסן גאליומי. עד לקוטר של 2 ס"מ ואורך של 10 ס"מ, יוצרו בשנות ה־50. אבל כעבור זמן קצר לאחר־מכן נתגלו תכונותיו המצוינות של הצורן, האל־מתכתי. הצורן, שהוא יסוד כימי נפוץ ביותר, מושל בכיפה בתעשיית המחשבים מאז ראשית שנות ה־60 ועד עצם היום הזה (ומכאן הכינוי "עמק הסיליקון" לריכוז הגדול של תעשיית המחשבים בקליפורניה, ואחר־כך גם לריכוזים כאלה בכל מקום אחר בעולם).

יתרונו של הצורן הוא בין השאר בכך, שהוא יוצר עם חמצן תחמוצת יציבה מאוד, שהיא אידיאלית ממש כחומר בידוד. הודות לכך התאפשר הייצור הזול של מעגלים משולבים רבים, שאפשר לדחוס אותם לתוך שבב אחד. הארסן הגאליומי לא גילה תכונה מעולה זו. אבל מאוחר יותר נמצא, כי כאשר מערבבים שני יסודות אלה עם אלומיניום, מתקבלת צורה גבישית הזהה כמעט בכול לארסן הגאליומי המקורי והיא גם מצטיינת בכמה תכונות שאין למצוא אותן בגבישי הצורן. גבישי הארסן הגאלי יקרים אמנם יותר, אבל הם מחליפים את גבישי הצורן בכמה תחומים. האלקטרונים נעים בהם במהירות גדולה פי חמישה עד עשרה מאשר בגבישי הצורן, ולכן הם משמשים במחשבים שדרושות בהם מהירויות מיתוג גבוהות ביותר. יתרון נוסף: הם צורכים הרבה פחות אנרגיה, לכן הם גם מתחממים פחות תוך כדי פעולת המחשב ומכאן שאפשר לדחוס אותם בצפיפות גדולה בהרבה מאשר את שבבי הצורן. יתרון זה חשוב במיוחד בבניית מחשבי ענק, הנדרשים להספקים גדולים במיוחד, ולבניית מחשבים לחלליות, כי שם נודעת חשיבות עליונה להפחתה במשקל. ועוד יתרון: הם פגיעים הרבה פחות מגבישי הצורן לקרינה מייננת, ולכן אנשי הפנטגון מגלים בהם עניין רב: יכולתה של מעצמה לשבש את המחשבים של יריבתה באמצעות קרינה כזאת קטנה הרבה יותר, כאשר השבבים של המחשבים מורכבים מארסן גאליומי. כן צופים לשבבים העשויים חומר זה עתיד מזהיר בתחום אחר – בהעברת שידורים באמצעות סיבים אופטיים.

יש לשער, כי עדיין לא נאמרה המלה האחרונה ביחס לתכונותיו העדיפות של הארסן הגאליומי. "מעבדות בֶּל" באמריקה, מחלוצות טכנולוגיית המחשבים, חוקרות זה שנה, בחשאיות מוחלטת, את האפשרות לבנות "טרנזיסטור בליסטי" שיהיה עשוי מתרכובת זו. הסוד נחשף באורח מקרי לפני שנה, וזה עיקרו: עוד ב־1981 מצא פרופ' לסטר איסטמן מאוניברסיטת קורנל בניו־יורק, כי במעגל משולב האלקטרונים של זרם החשמל נתקלים כל העת באטומים של המוליך־מחצה, אבל הם יכולים לבצע מרחק מסוים בצורה "חלקה" בלי להתנגש. בצורן מרחק זה קטן ביותר ואיננו ניתן לניצול, ואילו בארסן גאליומי מגיע מרחק זה ל־0.3 עד 0.4 מיקרונים (אלפיות המ"מ). ואמנם בשנים האחרונות כבר החלו לתכנן בנייתם של טרנזיסטורים זעירים כאלה, ואם הללו יהיו עשויים מארסן גאליומי, אפשר לצפות להתפתחות מרחיקת־לכת בטכנולוגיית המחשבים.

"מעבדות בל" יהיו, כנראה, החלוצות, אבל בוודאי לא יאוחרו הימים וגם חברות מחשבים אחרות – בארה"ב, ביפאן, באירופה – יילכו בעקבותיה וייפתח עידן חדש באלקטרוניקה.

כדורי סידן מסייעים במניעת סרטן המעי הגס

מאת ד"ר אריאל אוקסהורן

תוספת סידן למזון האוטה את קצב התחלקות התאים ברירית המעי הגס, וייתכן שאפשר לנצל עובדה זו למניעת סרטן של מערכת העיכול התחתונה. תצפית מהפכנית זו פורסמה לאחרונה על־ידי החוקרים מרטין ליפקין והרולד ניומרק ממעבדת המחקר השירות הגסטרואנטרולוגי ממכון סלון־קטרינג ואוניברסיטת קורנל בניו־יורק.

הרכב המזון יש לו חשיבות ראשונית בהיווצרות סרטן המעי הגס. מזון עשיר בשומן ודל בתאית ובסיבים, הידוע כגורם עצירות, נחשב כמסייע ליצירת גידולים ממאירים במערכת העיכול. לא מקרה הוא שסרטן המעי הגס נפוץ במיוחד בארצות בעלות הרגלי תזונה מערביים. כ־6% מתושבי ארה"ב יפתחו סרטן בשלב כלשהו בחייהם, וכ־6 מיליון אמריקאים החיים כיום עתידים למות בו.

צמיחה והתרבות מהירה של תאים הן מאפיין ראשוני של גידול. ליפקין וחבריו חקרו בעשר השנים האחרונות את מהירות שגשוג התאים ברירית המעי הגס באוכלוסיות שונות בעלות הרגלי תזונה שונים, לרבות צמחונים מושבעים, ובאנשים הנוטים מסיבות תורשתיות לפתח סרטן של המעי הגס. הממצא הראשון שנתחוור לו היה, כי קיים מיתאם טוב בין קצב הגדילה של תאי רירית המעי ובין היווצרות הסרטן בשלבים מאוחרים יותר; הווה אומר, הוא הצליח להגדיר ולאבחן באורח כמותי מצב קדם־סרטני במעי־הגס.

מזון עתיר־שומן מגביר את ייצור הכולסטרול וחומצות־המרה בכבד. אלה מופרשים דרך מיצי־המרה למעי ושם הופכים אותם חיידקים לסידרת חומרים כימיים בעלי כוח מסרטן אפשרי. כאשר כמות הסיבים במזון יורדת ו/או יש עצירות, כמות הצואה קטנה, ועולה בה ריכוז החומרים המסרטנים. במרכזן מאריכה העצירות את זמן המגע בין החומרים המזיקים ובין רירית המעי. מידע זה אף אושר בניסויי חיות. לא ידוע, כיצד מוצרי הפירוק של המרה גורמים גידולים, אך הדבר מעל לכל ספק כי הם מזיקים לרירית המעי, ובעיקר הם מזרזים את קצב התחלקות התאים שבה.

החוקרים נתנו כדורי סידן לאנשים השייכים לקבוצת סיכון גבוה מבחינת סיכויים ללקות בסרטן המעי הגס: בעלי נטיה משפחתית לכך או שאנשים הסובלים מפוליפים רבים במעי, שמקובל להגדירם כטרום־סרטניים. בסקר נכללו גם גברים וגם נשים; הגיל הממוצע של הנבדקים היה כ־56. המזון הרגיל שצרכו הנבדקים התאים לכלכלה שיגרתית של העולם המערבי, המכילה כ־700 מ"ג סידן ליום. החוקרים הוסיפו למזונם כדורי פחמת הסידן בשווה־ערך של 1250 מ"ג סידן והורו להם לבולעם בצורה מפולגת יחד עם ארוחות היום. הטיפול נמשך כחודשיים־שלושה.

ליפקין וחבריו הראו ללא צל של ספק, כי הוספת הסידן הקטינה באורח ניכר את קצב התחלקות התאים ברירית המעי הגס. תמונות הרירית של הנבדקים, שלפני הטיפול תאמו למימצא קדם־ממאיר, הראו אחריו מימצא תקין. הווה אומר, התקבל רושם שהוספת הסידן עשויה למנוע סרטן אצל הקבוצה שנחקרה.

ההסבר לתופעה הוא כדלקמן: החומצות השומניות ומוצרי הפירוק במרה, שהם בעלי פוטנציאל מסרטן, יוצרים עם הסידן מלחים חסרי־סכנה. תרכובות אלו גם אינן מסיסות במים, אינן מפעפעות לתוך תאי המעי והן מופרשות עד־מהרה בצואה בלי שגרמו כל נזק.

המחקר עדיין בחיתוליו ויש הגורסים, שאולי הסידן פועל על־ידי ספיגתו למחזור הדם לגרימת שינויים מטבוליים אפשריים. אישור או הפרכת תיאוריה זו דורש מעקב הדוק אחרי־רמת הסידן בדם ובשתן של הנבדקים; סקר זה לא בוצע עדיין. לא ברור גם, אם התהליך המתחולל ברירית המעי הוא בר־קיימא, ואם כן – כמה זמן יתמיד לאחר תום הטיפול. כן חסרה עדיין הגדרה כמותית באשר למידת החשיבות שיש לייחס לגורם התורשתי בהתהוות המחלה.

עדיין רחוקה הדרך עד ליישום בשטח של התגלית ממכון סלון־קטרינג, אך ייתכן שאנו עדים כאן לצעד התרופתי המהותי הראשון למניעת סרטן המעי הגס.

זהירות – מטען רדיואקטיווי!

תאונה שמעורבת בה משאית המובילה מטען רדיואקטיווי איננה תאונה סתם. מבחינת הפגיעה האפשרית ה"רגילה" בנפש זוהי תאונה ככל התאונות, אבל קיימת גם הסכנה הנוספת של התפזרות החומר הרדיואקטיווי.

תאונות מסוג זה נדירות, אבל לא נדירות מאוד. בשנים 1971־1981 אירעו בארה"ב 108 תאונות, שהיו מעורבים בהן כלי־רכב שנשאו חומרים רדיואקטיוויים. ב־26 מתאונות אלה היה המטען – חומרי פסולת בעלי רדיואקטיוויות נמוכה; ב־24 תאונות – מקורות רדיואקטיוויים לרדיוגרפיה לא־רפואית; ב־18 תאונות – חומרים לשימושים רפואיים; ב־36 תאונות – חומר־גלם רדיואקטיוויים כגון אורניום; וב־4 תאונות – פסולת של דלק גרעיני.

מאז 1981 אירעו תאונות נוספות מסוג זה, ואין פלא בדבר. די שנציין כי בשנה שעברה שנעו בארה"ב לא פחות מ־2.4 מיליון (!) מטענים רדיואקטיוויים, מהם כשלושה רבעים במכוניות וכרבע במטוסים. שני שלישים מן המטענים נועדו לשימושים רפואיים.

מחקרים רבים נערכו מאז ראשית שנות ה־70 בנושא בטיחות התובלה של חומרים רדיואקטיוויים והוצאו הוראות מתאימות. למשל, חומרים בעלי רדיואקטיוויות גבוהה, כגון דלק גרעיני משומש, מובלים באריזות מיוחדות שנועדו להבטיח, כי שום חומר לא ישתחרר מן האריזה בשעת תאונה, ותהיה קשה ככל שתהיה. ואמנם אריזות אלה הוכיחו את עצמן: במשך השנים אירעו 50 תאונות לכלי־רכב שהובילו מטענים מסוג זה – ואף בתאונה אחת לא היתה דליפה של החומר המסוכן. חומרים בעלי רדיואקטיוויות בינונית מובלים באריזות עמידות פחות, ורק ב־5 מתוך 286 אריזות כאלה, שהיו מעורבות בתאונות, היתה דליפה של חומר רדיואקטיווי לסביבה. גם דליפות אלה לא היו מסוכנות ביותר, ובכלל: בכל התקופה הארוכה – כ־40 שנה – של הובלת מטענים רדיואקטיוויים בארה"ב לא אירע אפילו מקרה אחד של מוות או של נזק בריאותי משינוי חומרים אלה.

אף־על־פי־כן יש הטוענים, כי עובדות אלה הן "יותר מזל מאשר שכל". אחת הטענות היא, שלפי הקריטריונים הנהוגים כיום בודקים טיבה של אריזה על־ידי כך שמפילים אותה מגובה של כתשעה מ', ואז היא חובטת בקרקע במהירות של כ־25 קמ"ש, בעוד החבטה שתספוג אותה חבילה עלולה להיות במהירות כפולה או אף משולשת. אבל נביאי זעם אלה אינם יכולים לפי־שעה להצביע, כאמור, על שום תאונה קונקרטית שתאשש את טענתם.

מה בין ניתוח ל"קוקה קולה"

מאת דינה רייס

המרכז הרפואי בהרצליה פיתוח נאבק על הורדת מס ערך מוסף בשיעור 15% מניתוחים המבוצעים בו על־ידי תיירים ותושבי חוץ.

מנהל המרכז, ד"ר אברי יופה, אומר כי למרות העליה במספר הניתוחים, שבוצעו במרכז בשנה שעברה, במיוחד לאחר פתיחת המחלקה לניתוחי לב – מתבטלות הזמנות רבות של תיירים, משום שהם חייבים לשלם בשביל הניתוח גם תוספת של מע"מ. "זהו אבסורד", אומר ד"ר יופה, "שהתייר פטור מתשלום זה בשביל קניית קוקה־קולה בבית המלון שלו וכך גם לגבי כל מוצר שהוא רוכש בישראל, אבל על הניתוח הוא חייב במס זה". במרכז הרפואי בהרצליה מבוצעים מזה ארבעה חודשים ניתוחי לב פתוח במחיר של 5,000 דולר. "זוהי העלות בלבד, לעתים אף פחות מכך", מציין ד"ר יופה, "משום שאנו רוצים לעודד אנשים, המעוניינים לעשות את הניתוח באופן פרטי, לעשות אותו כאן בארץ בתנאים אופטימאליים ובסכום נמוך בהרבה מן הסכום שייגבה מהם בחו"ל". מחיר זה אינו מותיר רווחים למרכז, אך מנהליו מתייחסים לכך כאל השקעה לטווח ארוך יותר. גם כאשר יש רווחים מניתוחים אחרים, הם מושקעים בקניית ציוד.

דובר משרד הבריאות, שמואל אלגרבלי, אומר בתגובה, כי המשרד תומך בתביעתו של ד"ר יופה ומנסה לעזור לו בביטול המע"מ על ניתוחים, אלא שזוהי בעייתו של משרד האוצר, המתייחס לעניין זה כאל עסק לכל דבר. משרד הבריאות מנסה לפעול למען ביטול המע"מ גם בעתיד ולעזור למרכז הרפואי בכל דרך אפשרית.

השבוע – ביקור אצל אורנוס

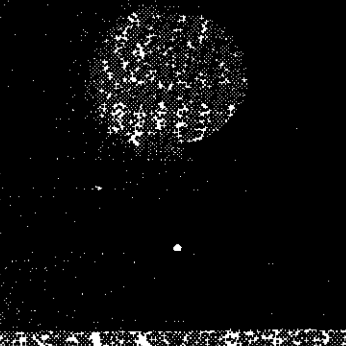

האח הטכנולוגי הגדול

יומנה של אנה פראנק או הפנטזיה הפרטית של יוסי יזרעאלי?

תיאטרון

מאת חוה נובק

תיאטרון החאן הירושלמי: „הכלה המתהיי"; כתיבה, בימוי ועיצוב יוסי יזרעאלי; מוסיקה סטיבן הורנשטיין; תאורה יעקב מרזל; בניית מקם עמידם כספי.

דראמטיזציה של סיפור אנה פראנק היא מלאכה מושכת, ללא ספק, כפי שאומר מעצב ההצגה בחאן הירושלמי, שעושיה קוראים לה, בצדק, „פנטזיה על נושא אנה פראנק": „אנה פראנק, שם שהוא דרמה". חזיונו של יזרעאלי איננו הנסיון הראשון להעביר את השם ואת הדמות הזו אל מדיום התיאטרון. ראינו כבר נסיונות קודמים להציג על במותינו את היומן הבלתי־נשכח שכתבה הילדה היהודיה מהולנד במשך שנה וחצי, בעליית־גג של בית באמשטרדם, לפני שהיא ומשפחתה נשלחו אל מותם במחנות ההשמדה. מההצגות הללו יצאנו עם רעבון בלב.

גם מהצגתו של יוסי יזרעאלי אי־אפשר לומר ששבענו. נראה שבטקסט המקורי של אנה הצעירה יש יותר דראמטיות מאשר בכל דמות שעוצבה על־פיה על במת תיאטרון. זוהי פרוזה, שידה תמיד על העליונה, דווקא בגלל פשטותה, וכנותה, בגלל היותה כה מרגשת ואמיתית.

בהצגת החאן הירושלמי ראיתי בעיקר את יוסי יזרעאלי, יוצר החזיונות הסוריאליסטיים, האפקטים הבימתיים לשמם, המעורפלים והבלתי־הגיוניים – הם לחוד, והדראמה (אם אמנם ישנה) לחוד. ליוסי יזרעאלי הבמאי יש דמיון פורה מאוד, שבדרך כלל קשה לבן־תמותה רגיל להתעופף אתו. או לרדת לעומקו. כוונותיו המוצהרות על־פי דף־ההסברה שקיבלנו, הן להעלות את חיוניותה של אנה פראנק, את רעבונה לחיים, את סירובה למות. אנה פראנק, שנאחזה בכל פיסה של זכרונות מהמחבוא ומהחיים שלפניו, כדי להמשיך ולהתקיים, הצליחה לעשות זאת. היא תחיה לנצח בזכות המחברת הדקיקה של יומנה. אנה פראנק של יוסי יזרעאלי אינה מצליחה להחזות את כוונות יוצרה. מצאתי אך מעט מאוד מן המשותף בינהן לבין החזיון שעל בימת החאן. בתוך גיבוב של חפצים, שהם הריהוט של מקום־המחבוא, מסתובבות להן דמויות שלא ניתנה להן זכות קיום: אמא ואבא פראנק, פטר הצעיר, שהוריו מיוצגים משום־מה רק בהתגלמות של כסאות מקושטים בבגדים; דמות מיסתורית, מעין מדריך־תיירים, במחבוא של משפחות פראנק ואן דאן, המשחק לעתים את תפקידיהם של הנעדרים מן הבמה, – מארגוט, אחותה הבוגרת של אנה והזוג ואן דאן. המדריך מגיב, כנראה, בשמו של המחבר, על המתרחש, משחק סוג של מלאך־מוות בסופה של ההצגה והסך־הכל נשארת מחוץ לה, כדמות מעורפלת ותמוהה.

היחידה שניתן לה כאן קיום היא אנה עצמה. בעצם, היא מציגה הצגת יחיד, מטיילת במחזה כשבפיה (על־פי רוב) מלות הטקסט של היומן ומתעקשת שלא לגלם את מה שיזרעאלי ביקש שתגלם הדמות שיצר. אנה פראנק של השחקנית הצעירה איילת שור אינה מעבירה דווקא את החיוניות של הדמות, את תשוקתה לחיות בכל מחיר, לנצח את מותה הבלתי־נמנע. הציד שסביבו מסתובבת אנה זו הוא היותה ילדה מתוסכלת, בת להורים רודנים, בודדה עד להחריד. שמשאלתה העיקרית היא לפרוץ את הבדידות הזאת ולחוות את האהבה הראשונה (והאחרונה) שלה, המתפתחת בליבה כביכון רך ורגיש, אל פטר. בזכותה של איילת שור. בזכות הטקסט של היומן, אנו זוכים בכמה רגעים של התרגשות, של הזדהות עם הדמות. שור היא שחקנית כשרונית, שניחנה בתכונה חשובה, ואולי המגולה העיקרית של אמנית במה – האמיתיות, הכנות. במשחקה יש רגעים של רוך מרגש. באמת. הצרה היא, שהבמאי שלה הדריך אותה למעין משחק פיסי מעוות. אינני מבינה, בשום אופן, מדוע היא צריכה להתגעגע בל הזמן כאילו אבריה נגועים בשיתוק ילדים. אם מתעלמים מהמעוות המרגיז הזה. ואם פוקחים אוזן ולב ליומנה של אנה פראנק, יכולים לאהוב אותה ולהזדהות עמה.

אנה – איילת שור

פטר – יהודה אלמגור

נסיבות כליאתה בעליית הגג אינן דומיננטיות, גם אם הן מרומזות באפקטים רבים, רבים מדי, שדווקא ריבויים גורע מכוחם הסוגסטיבי. האיום הקיומי מרחף גבוה מדי מעל הדמויות האלה, שלהוציא את אנה עצמה, אינן אלא צלליות חסרות איפיון ורגשות כלשהם. הליווי המוסיקאלי התמידי מפריע לעתים להקשיב לטקסט, וכן גם התנועה המתמדת, הזות פריטי התפאורה וכל יתר האפקטים.

יצאתי מהצגה בהרגשה, שיומנה של אנה פראנק אמנם מוסיף גילום בימתי, אך העיקר במשימה כבדה שכזאת צריך – לתת לטקסט לדבר בעד עצמו ולהסיר סביבו כל הצטעצעות מיותרת. אך אם־כן מה יהיה מקומו של יוסי יזרעאלי בכך?

ברלין – קהיר – תל־אביב

אלוירה בך, פיטר שבלייר, ריינר פטינג, תומאס לנגה, הלמוט מידנדורף ושלומה – ששת האמנים הברלינאים מציגים בימים אלו בגלריה גולי מ. בתל אביב. אל השישיה הפותחת תצטרף ב־3 בפברואר שישיה נוספת למשך שבועיים וחצי.

התערוכה הגיעה לארץ מקהיר ועמה הגיע ד"ר **וולפגנג מ. פאוסט** (אחד מגדולי חוקרי האמנות המודרנית הגרמנית), שהירצה ביום א' שעבר במוזיאון ת"א על „ציור עכשווי מברלין, 12 אמנים". הארוע מאורגן על־ידי מכון גתה, ומשלא נמצא מקום במוזיאון הוצבה התערוכה בגלריה גולי מ. וחולקה לשניים. **בתמונה: ציור של תומאס לנגה – „היכן קהיר"**

צבי דגן

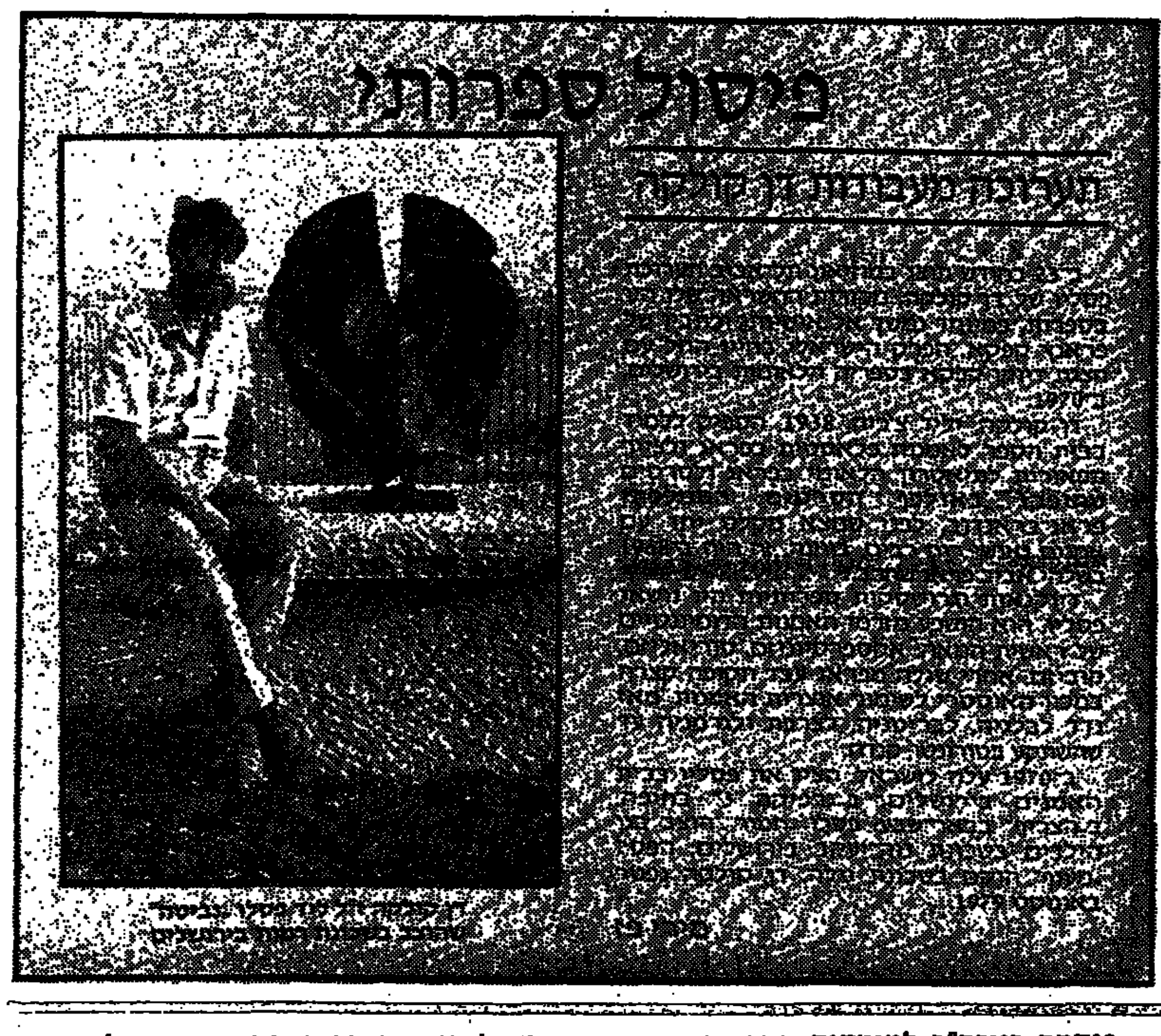

מעבר לים

מאת אביתר שטרן

40 עבודות, מהחשובות בתולדות האמנות, יישלחו מברית־המועצות לארה"ב במסגרת חילופי תערוכות בין שתי המדינות. הציורים נאספו ממוזיאון פושקין במוסקווה והארמיטג' בלנינגראד. המשלוח התאפשר לאחר משא ומתן ממושך בחסותו של התעשיין חובב האמנות ארמנד המר והוא יוצא לפועל רק אחרי חתימת הסכם התרבות החינוך והמדע באוקטובר, בז'נווה. בתערוכה – האוסף הגדול ביותר של ציור אימפרסיוניסטי ופוסט־אימפרסיוניסטי שיצא אי פעם מגבולות ברה"מ. מספר עבודות משל סזאן מונה רנואר וגוגן, המוצגות בקביעות בלנינגראד יצאו כבר מכתלי המוזיאון והוצגו ב־1983 בלוגאנו שבשווייץ.

★

לקראת חגיגות מאה השנה לפסל החרות האמריקאי יחברו שני יוצרים, המלחין **ויליאם שומן** והמשורר **ריצ'ארד וילבר** קנטטה לכבוד אדמת החופש. „הנושא המרכזי הוא אמריקה", סיפר המלחין, „הדברים הטובים ומעט מהרעים. ארץ בעלת אפשרויות לשינוי וארץ הבנויה על מהגרים".

★

הר הגעש הכבוי „רודן קרטר", הנמצא באריזונה מקבל „טיפול אמנותי" באחד הפרוייקטים האמנותיים הגדולים ביותר שנעשו אי פעם בארה"ב.

„אמנות האדמה", זו שתפסה מקום חשוב בתולדות האמנות מתחילת שנות השישים פותחה בארה"ב למימדים חסרי תקדים. בעבודה הנוכחית מנסה האמן ג'יימס טורל להזיז שטח ענק בגודלו, לפתח מרחב ראיה כלפי השמיים ונקודת תצפית כלפי האדמה. טורל בונה מעברים תת־קרקעיים לכיוון הפסגה, ופתחים לעבר מקורות תאורה טבעיים המחושבים לפי חוקיות אסטרונומית חדשנית. שינוי בתזוזת הירח כל 18 שנים נלקח אף הוא בחשבון. ראייתו של האמן היא כלפי המבקרים שיגיעו למקום בעוד אלפי שנים. פרויקט המחושב לעמידות כמעט נצחית. העבודה החלה בשנת 1979, שנתיים אחרי שטורל קנה את המקום בכ־7000 דולר. סיום הפרויקט נקבע ל־1990 וזאת בתנאי שהקרן התורמת כסף למימון העבודה תמשיך ותתמוך.

★

„כבודה של פריצי" סרטו האחרון של ג'ון יוסטון זכה בפרסים מכובדים מטעם אגודת המבקרים של ניו־יורק, עבור הסרט הטוב ביותר, הבימוי הטוב ביותר והשחקן הטוב ביותר (ג'ק ניקולסון). סרטו של סידני פולק „מחוץ לאפריקה" זכה בפרס הצילום הטוב ביותר ובפרס לשחקן המשנה קלאוס מריה ברנדר. התסריט הטוב ביותר שייך לוודי אלן עבור סרטו האחרון והפרס לסרט הזר הטוב ביותר ניתן לאקירה קורסאווה עבור סרטו „ראן".

★

שני שחקני התיאטרון **אום קרונין**, בן ה־74, ואשתו **ג'סיקה טנדי** בת ה־76 שהתמוטטה בחודש שעבר על במת התיאטרון, יעלו בקרוב בברודווי מחזה מאת **בריאן קלארק**. השחקנית הוותיקה חזרה לבמה, אחרי מנוחה של כמה ימים, להצגתה הנוכחית „שועל האש", הקוצרת הצלחה בארה"ב.

★

ארתור מלקי, **סוחר האמנות הפאריסאי נדון לארבע שנות מאסר על החזקת תמונות גנובות. הציורים שנגנבו מוילה בדרום צרפת ב־1983 היו משל מונה, סזאן, פיסארו ורנואר. האוסף שהוערך במיליונים רבים של דולרים נמצא בחלקו, אך תמונות אחרות נמכרו לאספנים ברחבי העולם. בנוסף למלקי נדונו למאסר בעל גלריה מפורסמת בפאריס ואנשים אחרים שהיו מעורבים בהחזקת התמונות.**

מוזיאון פומפידו מציג תערוכת רטרוספקטיבה מתומצתת היטב, המציגה את כוחו האמיתי של הצייר האיטלקי הנודע **ואלריו אדמי**. אדמי נולד ב־1935 בבולוניה והחל את עבודתו בסטודיו לעיצוב של „פוני". חילק את זמנו בין איטליה לפאריס, שם יצר בסטודיו במונמרטר חלק גדול מעבודותיו. את ציוריו הרבים מאפיינים קוי התיחום (הקונטורים) שמרכזים בתוכם משטחי צבע נקיים, כמעט גראפיים. ציוריו האחרונים (הציור שבתמונה נעשה ב־1984 ונקרא „שמיים בהירים") שונים מעבודותיו הקודמות בכך שהם ברורים ועשירים יותר.

לינדסי קמפ פעם שלישית

לינדסי קמפ ולהקתו פתחו אמש בתיאטרון הקאמרי את סדרת הופעותיהם הנוכחית בישראל בהצגה „חלום ליל קיץ" שהועלתה לפני שנתיים בפסטיבל ישראל.

„חלום ליל קיץ" של לינדסי קמפ המבוסס על מחזהו של שקספיר, הועלה לראשונה ב־1979 ברומא וכבר מהצגת הבכורה הפך להצלחה מסחררת. ב־1981 זכתה ההצגה בפרס הראשון בפסטיבל בלגראד.

ב־1983 הגיעה הלהקה לארץ, העלתה לצד „חלום ליל קיץ" את „פרחים" והפכה לאטרקציה של הפסטיבל. לפני שנה שבה הלהקה לארץ והעלתה בתיאטרון הקאמרי את „פרחים".

נראה שביקורה הנוכחי של הלהקה בארץ אינו ביקורה האחרון. כן ירבו.